

תשורה

משמחת הנישואין של

מנחם מענדל ושטערנא שרה שיחיו שפירא

ג' טבת ה'תשפ"ו

הרבי מחייך לחתן והכלה בחופת הרב גרשון מענדל ו-תבלחט"א- הרבנית גרליק – ד' תמוז ה'תשח"י

פתח דבר

אנו מודים לה' על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנישואי צאצאינו, הבחור התמים הרב מנחם מענדל שי' עב"ג הכלה המהוללה שטערנא שרה שתחי'.

לאחרונה נהוג לחלק "תשורה" בשמחת נישואין אצל אנ"ש, וכנראה זה מיוסד על זה שבחתונת הרבי, חילק כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ תשורה לכל המשתתפים.

התשורה מתחלקת לכמה מדורים:

א. תמונות מהרבי בחתונות המשפחה:

זכו המשפחות הן מצד החתן והן מצד הכלה שהרבי השתתף בכו"כ שמחות במשפחותם, והננו מצרפים כאן כמה תמונות מאותן החתונות.

ב. דברים השייכים לחתונת הרבי.

ג. משפחות החתן והכלה:

החתן הוא בנו של הרה"ת ר' שניאור זלמן שי' בן הרה"ח הרה"ת הרב יהודא ליב שי' (וזוגתו הרבנית תרצה שתחי' בת הרה"ח ר' אלתר ישכר דוב הלוי ליבערמאן (ראה הקטע הבא), חתן הרה"ת ר' חיים מאיר (שלמד בתו"ת בלויבאוויטש) וזוגתו מרת אסתר ביילא ליס) בן הרה"ח הרה"ת הרב ליפא ע"ה (בן הרב נחום ע"ה) שפירא שהי' חתנו של הרה"ח ר' שניאור זלמן ווילנאקין שהי' המלמד של הרבי. ואמו של החתן מרת חנה רבקה היא בתו של הרה"ח הרה"ת ר' משה הלוי שי' קליין (בנו של הרה"ח ר' אברהם אליעזר הלוי בן הרה"ח ר' שלמה הלוי קליין מירושלים) ומרת מנוחה קריינדל בת הרה"ח הרה"ת ר' שמעון ומרת אסתר גאלדמאן בתו של הרה"ח הרה"ת ר' יוחנן גארדאן גבאי דבית הכנסת ליובאוויטש בלויבאוויטש.

ר' אלתר ישכר דוב הלוי ליבערמאן – הוא בנו של הרבנית תרצה (אשת ר' חיים ליבערמאן) בת הרבנית טילא (אשת רבי אהרן הורביץ מבייטש) בתה של ר' חיים מצאנז ה"דברי חיים". הוא גם נכד של ה"אמרי נועם" ורבי נפתלי צבי מרופשיץ ורבי איציקל המבורגער וכו' וכו' ולמעלה בקודש.

הכלה היא בתו של הרה"ת ר' לוי יצחק בן הרה"ח הרה"ת הרב גרשון מענדל ו-תבלחט"א- הרבנית בת' בת הרה"ח הרה"ת ר' שלום והרבנית חי' פוזנר (אחותה של הרבנית סאשע אשת המזכיר הרה"ח הרה"ת ר' יחזקאל פייגין הי"ד המכונה ר' חאטשע). ואמה של הכלה מרת חנה היא בת הרה"ח הרה"ת המזכיר הרב ירחמיאל בנימין הלוי (בן הרה"ח ר' מנחם הלוי שהוא אחיו של הרה"ח ר' שלמה הלוי הסבא רבה של החתן) וזוגתו – תבלחט"א

– הרבנית לאה קליין (בת הרה"ח הרה"ת ר' מרדכי ה"בעל קריאה של הרבי" ומרת העניא חאשא שוסטערמאן). ולכן, הן החתן והן הכלה הם נכדים למשפחת קליין החשובה מירושלים.

ד. מכתבים מהרביים:

זכה החתן, והסבים והסבתות שלו קבלו כו"כ מכתבים מרבתינו נשיאנו לרגלי השמחות במעונם, ובעסקנות הכלל, ובחרנו בכמה מהם לזכות בהם את הרבים.

כמו"כ זכתה הכלה, והסבא והסבתא הרה"ת רג"מ והרבנית שתח'י גרליק קיבלו ריבוי מכתבים/אגרות ק' מהרבי והרבניות, הן בהשמחות במעונם והן בנוגע לשליחותם במילאנו איטליא (נסעו בשנת תשי"ט), והם הולכים ונדפסים בהמשכים ב"תשורות" לרגלי השמחות במשפחה. היות ו(רוב) האגרות ק' עד שנת תשכ"ג כבר פורסמו, הגנו ממשיכים לפרסם (חלק מ) המכתבים משנת תשכ"ד.

ה. גילוי חדש מאוצר ההגהות על לקוטי שיחות:

זכה החתן, וסבו הרה"ח הרה"ת ר' יהודא ליב שי' שפירא הי' מהחוזרים, ומהמניחים של הלקוטי שיחות. לכן צירפנו כמה ענינים מהני מילי מעלייתא מאמתחתו –

צילומים של חלק מעלי ההגהה דלקוטי שיחות חלק ט' פ' כי תבא שיחה ב' (ע' 162 ואילך) המתפרסמים כאן לראשונה. יצויין שהנדפס כאן הוא הגהה ראשונה.

ו. הערה בדרך אפשר בלקוטי שיחות ח"ה – בשיחה הידועה אודות החתונה והנישואין של יעקב לאחיות (חלק א, מחולק לו' סימנים).

ז. ה' טבת:

היות והחתונה מתקיימת בסמיכות ליום הבהיר ה' טבת השייך לענין הספרים, צורפו כאן כו"כ דברים השייכים לספרים וכתבים בכלל ובפרט מאלה השייכים לספריית רבינו.

ח. אילן יוחסין של הכלה.

ויה"ר שתיכף ומיד נזכה להתגלות מלכינו משיחנו, ומשמחה זו וועלן מיר אריינטאנצן אין די גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקינו, מי"ד ממו"ש נאו!

משפחות שפירא – גרליק

תמונות מהשתתפות הרבי בשמחות גארדאן וגאלדמאן

התמונה מצד ימין היא מחתונת ר' ניסן גארדאן, דו"ז של החתן, ורואים אבי החתן הרה"ח הרה"ת ר' יוחנן יושב (עם הכובע) שמקשיב. והתמונה מצד שמאל היא בחתונת הסבא רבה של החתן הרה"ת ר' שמעון וזוגתו מרת אסתר (בת ר' יוחנן) גאלדמאן

תמונות מהשתתפות הרבי בשמחות של משפחות פוזנר וגרליק

התמונות בשורה העליונה והתמונה מימין בשורה השני' - הן מחתונת הדוד ר' יצחק זלמן ורעייתו ריסיא פוזנר כסלו תש"י - (לע"ע לא ידוע על עוד תמונות שרואים הרבי יושב בצוותא עם חסידים ורוקד עם הקהל. בתמונה של הריקודים, הרבי הוא השני משמאל עם הגב למצלמה עם הכובע השחור).

והג' תמונות האחרונות הן מחתונת הדוד ר' יהודה ליב ורעייתו תירצה פוזנר (ר"ח אדר תשי"א הפעם הראשונה שהרבי סידר קידושין אחרי קבלת הנשיאות)

התמונות בשורה העליונה והתמונה מימין בשורה השני' – הן מחתונת הסבא ו – תבלח"ט – הסבתא גרליק (ד' תמוז תשח"י – החופה התקיימה איפה שהיום מקום ההתועדויות בבית הכנסת 770)

והג' תמונות האחרונות הן מחתונת הדוד והדודה הרב אברהם יצחק ו – תבלח"ט – שרה רבקה ששונקין (י' תמוז תשכ"ב – החופה התקיימה בחצר שבין 770 להספרי')

בעת הסיבובים סביב הכלה

בעת סידור קידושין בחתונת הרה"ת ר' גרשון מענדל וזוגתו בתיה גרליק – תמוז תשח"י

בשעת החופה בחתונת הרה"ת ר' אברהם יצחק וזוגתו שרה רבקה ששונקין – תמוז תשכ"ב

הרבי חוזר לחדר הק' לאחר החופה

אחרי החופה, שהתקיימה בחצר שבין 770 לספרייה

ממתנים לבוא הכלה

הזמנה לחתונת הרבי

הסבא רבה של החתן הרה"ח הרה"ת ר' יוחנן הי' שוחט בעיירה דוקשיץ.
הם זכו לקבל הזמנה לחתונת הרבי המצורפת בזה

I. SCHNEERSOHN
Liubavitsch
z. Z. Riga, Lettland.

יוסף יצחק שניאורסאהן

ליובאוויטש

זמני. ריגא — לטביא.

פעוזה"ת

אל ידידינו אנ"ש, אשר פעי"ת ר. ז. ז. ז.

ד' עליהם יחיו

אודה לד' על כל הטוב אשר גמלני ופחדוהנדול זכני.
פנשואי בתי הכלה המהוללה מ' חי' מושקא תחי' עם פ"ג החתן
ש"פ הרב מ' מנחם מנדל בן הרה"ח הרה"ג המפורסם מוהר"ר
לוי יצחק שליט"א שניאורסאהן.

החופה תחי' פעוזה"ת למז"ט פיום ארבעה עשר ימים
לחדש כסלו, הפא עלינו ועל כל ישראל יחיו, לטובה ולפרכה,
פחצר של הישיבה תומכי תמימים דליופאוויטש יצ"ו, אשר
פעי"ת ווארשא יע"א, בשעה החמישי, בשעה טובה ומוצלחת.
פשמחה וטוב לבב אקרא לידידי ומכיריי אשר יואילו
נא לשמוח אתנו יחדיו, פיום שמחה לכבנו, ולברך את הזוג
יחיו, ואותנו כולנו, בפרכה מז"ט, וחיים מאושרים פנשמיות
ורוחניות.

ואני תפלה כי יקופלו ברכותיהם, וכל הטברך, יברך
האלקים אותם, פיתו, זרעו וזרע זרעו יחיו, פשפעת, חיים
ופרכה מרובה עד פלי די פנשניות ופרוחניות. ויקים ד'
פקרוב את דבר הפרכות, פזכות עבדי הוי' הוד כ"ק אבותינו
רבותינו הק' זצוקלה"ה נגמ"מ, זכותם יאהיל עלינו, על
פנינו ועל פני פנינו לעד.

והנני ירידס עוז הדו"ש טובים והצלחתם,

והמברכס פכל מילי דמיטב פנו"ר י. ש. ז.

מכתב הרבי לשנת השלושים לחתונת הרבי והרבנית

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.

HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, כ' כסלו תשי"ט
ברוקלין

הרה"ח הו"ח א"א נו"נ עוסק
בצ"צ כו' מו"ה יוחנן שי' שו"ב

שלום וברכה!

בתודה מאשר הנני הקבלה-בעתו למכתב הברכה לחקופת
שנת השלשים של יום החתונה,
ובסגנון חז"ל-כבר מלתא אמורה, אשר כל המבורך מתברך
בברכתו של הקב"ה וכמ"ש ואברכה מברכיך,
והרי מבואר, אשר ברכתו של הקב"ה יש בה מעלה הנפלאה,
אשר נמשך רצון חדש וברכה הכי עליונה,
וכמבואר בכ"מ ומהם בתורת דא"ח ד"ה אריב"ל כו'
אברכה מברכיך (ספר המאמרים תרכ"ט).

ברכה זמא חסד
א"ח ד"ה ארזיביל כו
(ט).

מכתב להתונת זקני החתן הרב יהודא ליב ורעיתו שפירא

שפירא - קליוולאנד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch

770 Eastern Parkway

Brooklyn, N. Y. 11213

Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי

ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ו' אדר תשל"א

ברוקלין, נ.י.

האברך הו"ח אי"א נו"נ וכו' הרב
מוה' יהודא ליב שי'
וב"ג חי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן חתונתם
ליום כ"א אדר הבע"ל,

הנני בזה להביע ברכתי ברכת מזל טוב
מזל טוב ושתי' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו
בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה
והמצוה כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי
תורת החסידות.

בברכת מזל טוב

מזל טוב

הרבי הוסיף בכת"ק המילה "הרב"

מכתבים ששלח כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ לר' יוחנן גארדאן ורעיתו להשמחות במעונם

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
SLOCUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

ב"ה, ב'תמוז, תש"ד
ברוקלין

ידידי עוז ור"ח אי"א
מור"ר יוחנן שי"שו"ב

שלום וברכה!

במענה על מכתבו המבשר בשורת
הגיגת כלולת בנם הנכבד, התלמיד החשוב
הרב מו"ה, ניסן שי"עם ב"ג תח"למז"ט
הנני בזה לברכם בברכת מז"ט, יתן השי"ת
אשר תהייבשעה טובה ומוצלחת, ויבנו בית
בישראל על יסודות התורה והמצוות, וידידי
שיוביתו תח"ל יראו בהם ובשאר ילידיהם
יחיו רוב נחת וגיל בגשמיית וברוחניות.
המברכם

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
SLOCUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

ב"ה, י"ג סיון, תשי"ה
ברוקלין

ידידי עוז ור"ח אי"א
מור"ר יוחנן שי"שו"ב
וזוגתו הכבודה תח"ל

שלום וברכה!

בזה הנני לברכם בברכת מז"ט
להגיגת נשואי בנם ידידי עוז הרב ור"ח
אי"א מור"ר שלום דובער שי"עם ב"ג
הכבודה מרת ~~מרים~~ תח"ל, יתן השי"ת שתהיי
בשעה טובה ומוצלחת ויבנו בית בישראל
על יסודות התורה והמצוות ומאשרים יהיו
בגשם וברוח בפרנסה טובה באהלה של
מורה תמימה, וידידי וזוגתו יחיו יראו
בהם ובשאר ילידיהם יחיו רוב נחת
בגשמיית וברוחניות.

ידידו הדו"ש ומברכם

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
SLOCUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

ב"ה, כ"ג שבט, תש"ה
ברוקלין

ידידי עוז ור"ח אי"א מו"ה הר
יוחנן שי"שו"ב וזוגתו תח"ל

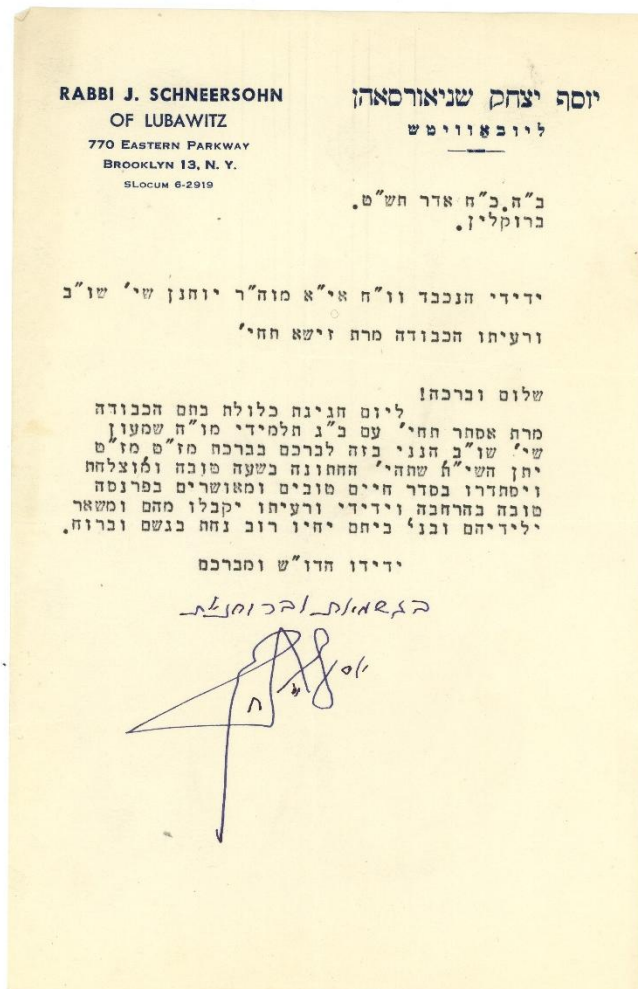
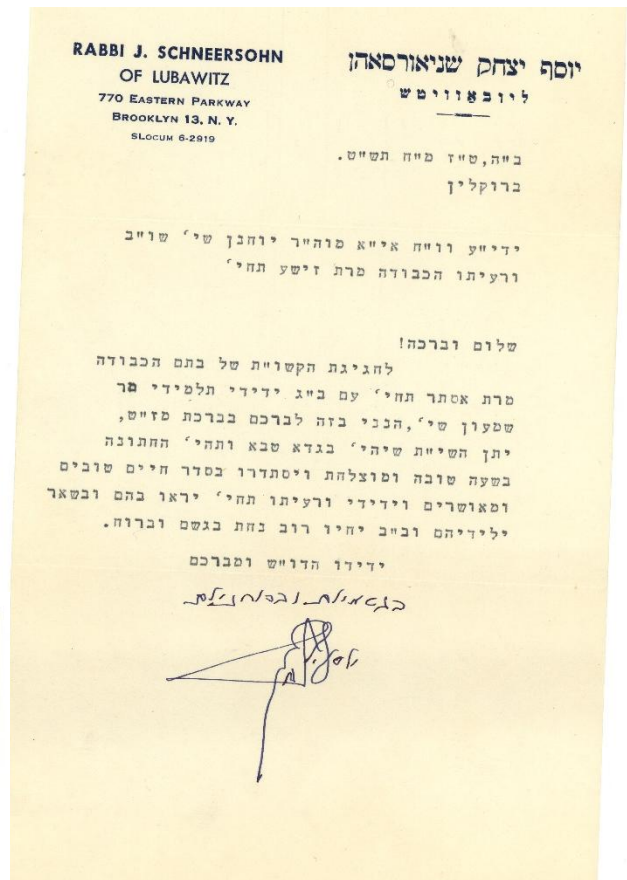
שלום וברכה!

בזה הנני לברכם בברכת מז"ט בעד
קשוח"ת של בנם ידידי עוז הרב התמים ור"ח
אי"א מו"ה שלום דובער שי"עם ב"ג מרת
מרים תח"ל למז"ט, יתן השי"ת שיהייבגדא
סבא ותהייחתונה בשעה טובה ומוצלחת
בגשמיית וברוחניות.

יחזק השי"ת את בריאותם ואת
בריאות ילידיהם יחיו ויקבלו סאתם ומשאר
ילידיהם יחיו רוב נחת וגיל בגשמיית
וברוחניות, סתוך פרנסה טובה בהרחבה.

ידידם הדו"ש ומברכם

מכתבי כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ להקשו"ת והחתונה של הסבא רבה של החתן הרה"ת ר' שמעון ורעיתו גאלדמאן

מכתבי הרבי והרבניות להחתנת זקני הכלה הרה"ת ר' גרשון מענדל ורעיתו גרליק

גרליק-כפר

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, מוצש"ק, ג' המזל חש"ת.
ברוקלין, נ. י.

הרה"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' חיים מאיר ש.

שלום וברכה!

להחתנת בנו האברך הרה"ח אי"א נו"נ כו'
הרב גרשון מענדל ש. עם ב"ג מרת בתי, ח.

הנני בזה להביע ברכתי ברכת מזל טוב
מזל טוב, ושתי, בשעה טובה ומוצלחת ויבנו ביה בישראל
בנין עדי עד על יסודי החורה והמצוה כפי שהם מוארים
במאור שבחורה זוהי תורת החסידות,

ויראה מהם רוב נחת חסידותי.

בברכה מזל טוב מזל טוב וזמיר
[Signature]

הרבי לא שלח מכתב להחתן והכלה כי הרבי סידר את הקידושין, אבל הרבי שלח מכתב לאבי
החתן, הרה"ת ר' חיים מאיר גרליק ששהה אז בכפר חב"ד ונבצר ממנו לבא להחתונה

CLASS OF SERVICE
This is a fast message unless its deferred character is indicated by the proper symbol.

WESTERN UNION
TELEGRAM
W. P. MARSHALL, PRESIDENT
SF-1201

SYMBOLS
DL=Day Letter
NL=Night Letter
LT=International Letter Telegram

The filing time shown in the date line on domestic telegrams is STANDARD TIME at point of origin. Time of receipt is STANDARD TIME at point of destination.

(810 PME JUN22 58) PA570
P NA511 PD BROOKLYN NY 22 739PME
RABBI AND MRS GERSHON MENDEL POSNER
POALE ZEDEK CONGREGATION PHILLIPS AND SHADY AVENUES PGH
MAZEL TOV
MRS M SCHNEERSON

CLASS OF SERVICE
This is a fast message unless its deferred character is indicated by the proper symbol.

WESTERN UNION
TELEGRAM
W. P. MARSHALL, PRESIDENT

SYMBOLS
DL=Day Letter
NL=Night Letter
LT=International Letter Telegram

The filing time shown in the date line on domestic telegrams is STANDARD TIME at point of origin. Time of receipt is STANDARD TIME at point of destination.

(442 PME JUN22 58) PA494
SYB445 SY ND626 CGN PD BROOKLYN NY 22 415PME
RABBI AND MRS GURELIK, CARE POALEY TZEDEK
CONGREGATION PHILLIPS AND SHADY AVES PGH
MAZEL TOV LECHOSON KALO VHAHORIM
CHANA SHNERSON
(23).

כידוע, החופה של הרגמ"ג ורעיתו התקיימה ב770 והסעודה בפיטסבורג,
לכן הרבניות שלחו את המברק לפיטסבורג

מכתב להתונת הורי הכלה

גרליק - קליין -

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ז' דחנוכה תשמ"ה
ברוקלין, נ. י.

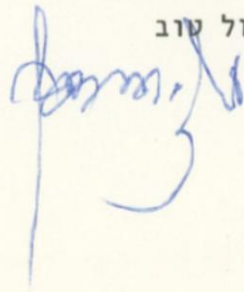
האברך הו"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' לוי יצחק שי'
וב"ג תי'

שלום וברכה!

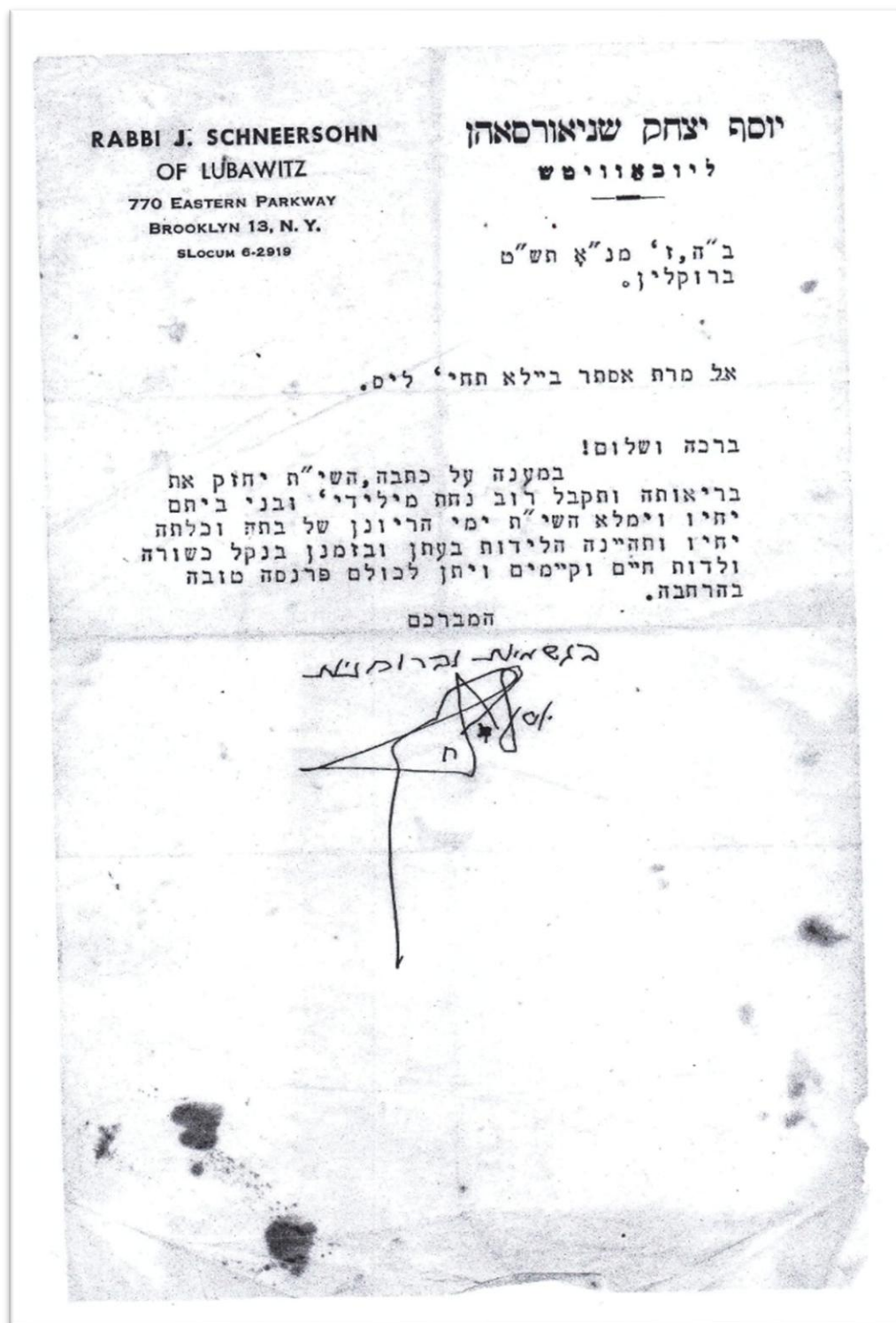
במענה על ההודעה מקביעות זמן חתונתם ליום
ג' אדר הבע"ל,

הנני בזה להביע ברכתי מזל טוב מזל
טוב ושחה' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו בית בישראל
בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה כפי שהם
מוארים במאור שבתורה זוהי תורת החסידות.

בברכת מזל טוב
מזל טוב

מכתבים למרת אסתר ביילא ליס

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Office Address:
Lubavitch, 770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.

HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

בי"ה, אדר"ה אדר תשי"ב
ברוקלין.

מרת אסתר ביילא תחי'

ברכה ושלום!

מיט א צייט צוריק האָב איך ערהאלטען אייער בריף,
אין וועלכען איר האָט געפֿעסען א ברכה, און האָט געשריבען אז איר
פילט ניט אזוי גוט, און פֿון דענסטמאל אָן האָב איך פֿון אייך מער
ניט געקענט,

איך האָף אז בא אייך איז יעצט אלעס ווי עס באדארף
זיין, אייך וועל אבער זיין צופרידען ווען איר וועט אַמאָל שרייבען
וועגן דעם, און אויך וואָס טוט זיך בא אייער איידים, וועלכער וואָהנט
מיט אייך צוזאמען, ו"ל ד' ע"ה.

זיכער טרעפט זיך אייער איידים שיי' מיט אַניש און קומט
אויך צו די ליובאוויטשער פארבריינגענעס.

בברכה לבריאות הנכונה ורוב נחת
חסידותי מילדי ונכדי שיהיו

[Handwritten signature]

ליס-ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, סליחות סעג, ה'תש"לב
ברוקלין, נ. י.

מרת אסתר ביילא תחי'

ברכה ושלום!

צום נייעם יאהר, האב עלינו ועל כל
ישראל לסובה ולברכה, ווינטש איך אייך
און אלע אייערע שיחיו, א כחיבה וחתימה
טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

[Handwritten signature]
בברכה

ליס-אה"ק
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, י"ט טבת תש"מ
ברוקלין

משפחת ליס -
שליט"א

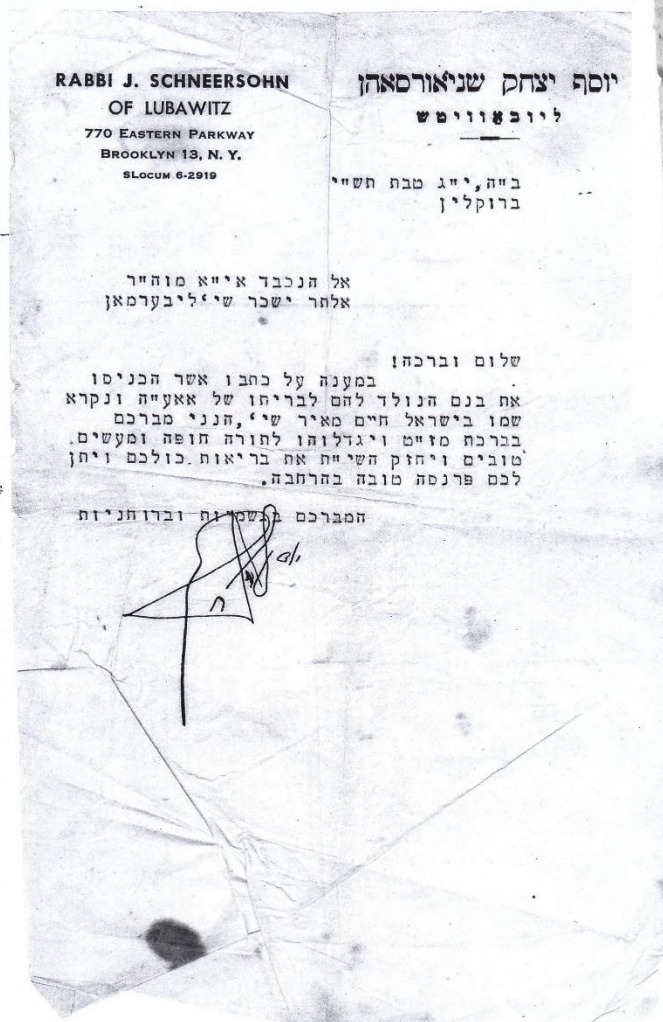
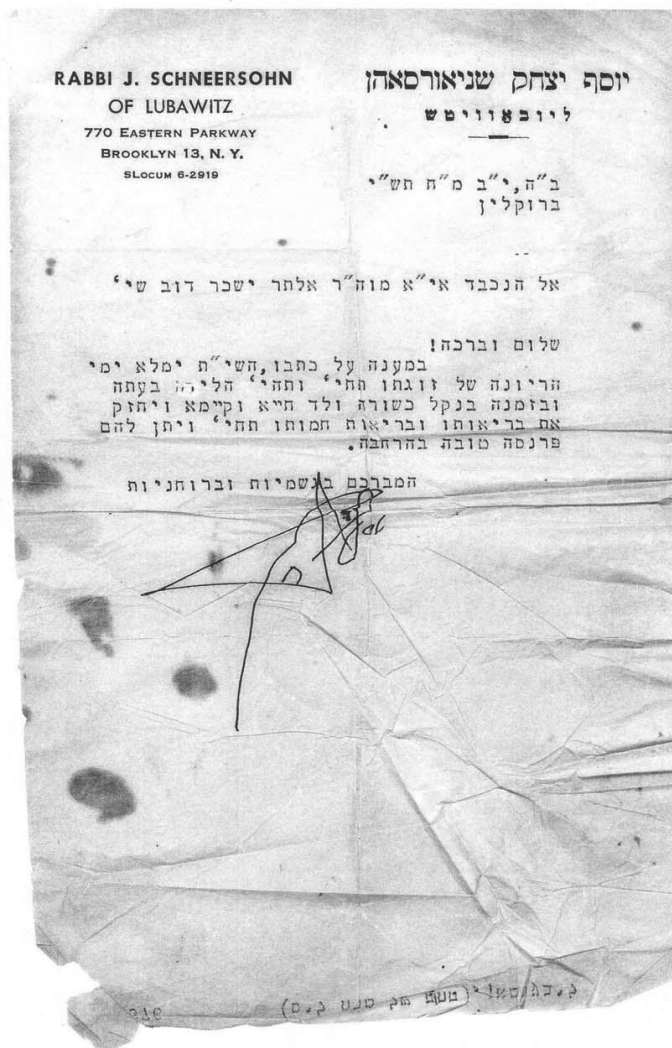
נצטערתי להשמועה מפטירת מרת אסתר
ביילא ע"ה.

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון
וירושלים.

ומכאן ולהבא אך טוב וחסד ימצא אתכם
תמיד כל הימים.

[Handwritten signature]
בברכה

מכתבים להרב אלתר ישכר דוב הלוי ליבערמאן

מכתבים לר' יוחנן גארדאן ואודותו

RABBI
I. SCHNEERSOHN

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

פ"ה, כ"ג שבט, תרצ"ב
רינא

כבוד ידידי הרה"ג הנודע ומפורסם
לשם תהלה ותפארת בתוככי גאוני
יעקב, עה"י פסה"ח, כש"ח מוה"ר שמחה
שליש"א הלוי, סאלאווייצ'יג.

שלום וברכה

בזה הנני להכיר לפני רום מעלתו את אחד
המיוחד בין תלמידיו הנכבדים ה"ח הרב הנכבד, בעל
מדות תרומיות ויר"א מוה"ר יוחנן שי"ש"ב, גארדאן,
אשר הוא איש אשר ברכה בו, וראוי הוא לקירוב, והנני
חפץ לבקש את כה"ר שלי"א לקרבו בכל מיני קירוב,
ואם תזמן איזה משרה פנוי בבית הזכחה ראוי הדבר
אשר יהי כשורה הראשונה.

מאד יגע לי לשמע כפרשות משלום של כה"ר
שי"ש, והשי"ח יאריך ימיו ושנותיו בסוב ובנעימים.
ידידו הדו"ש חיים אברהם אברהם אברהם אברהם

RABBI
I. SCHNEERSOHN

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

פ"ה, כ"ג שבט, תרצ"ב
רינא

ידידי וו"ח אי"א מוה"ר יוחנן
שי"ש"ב.

שלום וברכה

במענה על כתבו, השי"ח ימלא משאלות
לבנו לסוכה ולברכה בפרנסה בריוח ובמנוחה שיוכל
לקבוע עתים לחורה וחפלה, ויעזר לו השי"ח להביא
בקרוב את כ"כ שי"אליו ויגדלו את ילדיהם שי
לחורה חופה ומעשים טובים, ופ"ש לידיו דודו ר"ש
ואחיו שי"ש. ידידו הדו"ש ומברכו אברהם אברהם אברהם אברהם

1937

RABBI I. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

ב"ה, כ"ה סיון, תרצ"ז.
קטנאצק.

ידידנו הנכבד ה"ח אי"א מוה"ר
יוחנן שי"ש"ב גארדאן.

שלום וברכה,

במענה על כתבו, מו"ט שנעשה אזרח ושי"ח
יהי בעזרו להביא תועלת הרבים ביראת שמים ובתורה
ודרכי החסידות במדינתם חס"י יע"ש אשר כך היא הכוונה
העליונה בענין ההעקפה ממדינה למדינה ויגדלו ילדיהם
יהיו לחורה חופה ומעשים טובים מן פרנסה בריוח,
בשם כ"ק אדמו"ר שלי"א,
המזכיר: עזקאל אברהם אברהם אברהם אברהם

RABBI
I. SCHNEERSOHN

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

פ"ה, כ"ג שבט, תרצ"ב
רינא

כבוד ידידי הרה"ג המפורסם ונודע
לשם תהלה ותפארת בתוככי גאוני יעקב
עה"י פסה"ח, כש"ח מוה"ר שלי"א
מרגלית.

שלום וברכה

בזה הנני להכיר לפני רום מעלתו את אחד
המיוחד בין תלמידיו הנכבדים ה"ח הרב הנכבד, בעל
מדות תרומיות ויר"א מוה"ר יוחנן שי"ש"ב, אשר הוא
איש אשר ברכה בו, וראוי הוא לקירוב, והנני מבקש את
כה"ר שלי"א לקרבו בכל מיני קירוב, ואם תזמן איזה
משרה פנוי בבית הזכחה ראוי הדבר אשר יהיה כשורה
הראשונה.

מאד יגע לי לשמע כפרשות משלום של כה"ר שי"ש
ובריאותו, והשי"ח יאריך ימיו ושנותיו בסוב ובנעימים.
ידידו הדו"ש חיים אברהם אברהם אברהם אברהם

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
6LOCUM 8-2910

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

ב"ה, ה'סיון, תש"ד
ברוקלין

ידידי וו"ח אי"א מו"ה יוחנן שי"ש
שלום וברכה.

במענה על מכתבו כי ת"ל נתמלאו
לו חמשים שנה לאריכות ימים ושנים טובים
בנשמות וברוחניות, הנני בזה לברכו בברכת
מז"ס, יחזק השי"ת את בריאותו ואת בריאות
זוגתו תחי' ואת בריאות ידידיי בניהם
התלמידים יחיו ואת בריאות בתם תחי' ויגדלו
לתורה חופה ומעשים טובים מתוך פרנסה
בהרחבה ומתוך התעסקות בורכי החסידות
והחסידים.

ידידו הדו"ש ומברכו

RABBI I. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

ב"ה כ"ו מנחם אב תרצ"ז.
פערבסאלדסדארף, אצל ויען.

אל ידידי הנכבד וו"ח אי"א
מוה"ר יוחנן שי"ש נורדון

שלום וברכה.

אחרי שמעי בפרסית מידידנו הרה"ג הנודע לשם
תהלה וו"ח אי"א מוה"ר שי" דזיקאבסאן מפרטי עבודת
אנודת חב"ד וכאמור במכתבי הכללי לאנודת חב"ד ומכתבי
להתמימים שי" כי המצב ברש החפזות יחירה בעבודת אנודת
חב"ד מפרטי ע"י ידידי הרה"ג הנ"ל שי" לסדר עבודת אנודת
חב"ד למקצועות שונות ולהנביל ועדים מיוחדים לכל מקצוע
וחפצי כיוחר כי בעקרי העבודה יכנסו ככל ועד מהממימים
שיחיו.

וכזה הנני לבקשו כי יכנסו לחבר בהועד אשר
יוכל לעבודת המעמד ויתעסק בזה, וגם יסקח על עבודת
הפצת החסידות הספרים הקונטרסים והשיחות ועוד ע"י מו"י
איש להעבודה בפועל וחשם יתברך יעזר להם ויצליחו בעבודתם
לטובה עניני אנ"ש ויעזר לו חשם יתברך בהמצטרך לו כנשמת
וכרוחניות.

ידידו הדו"ש ומברכו

RABBI I. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

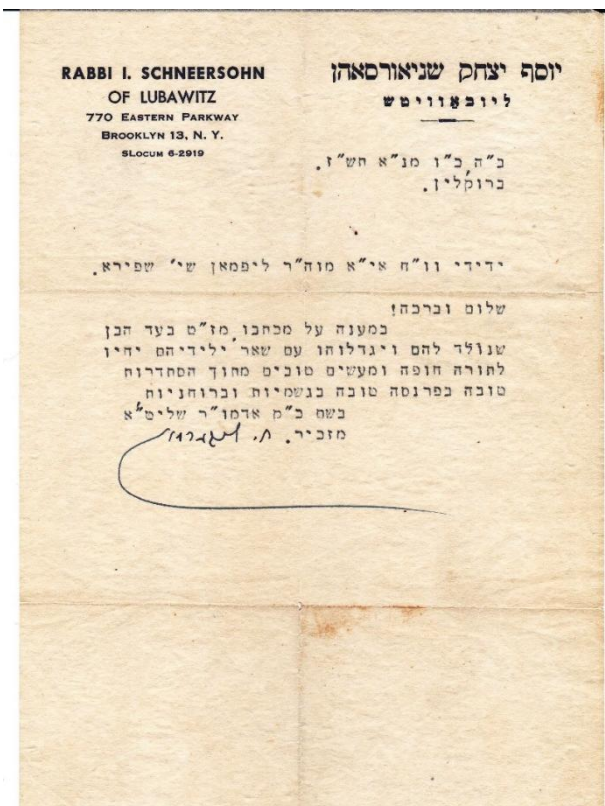
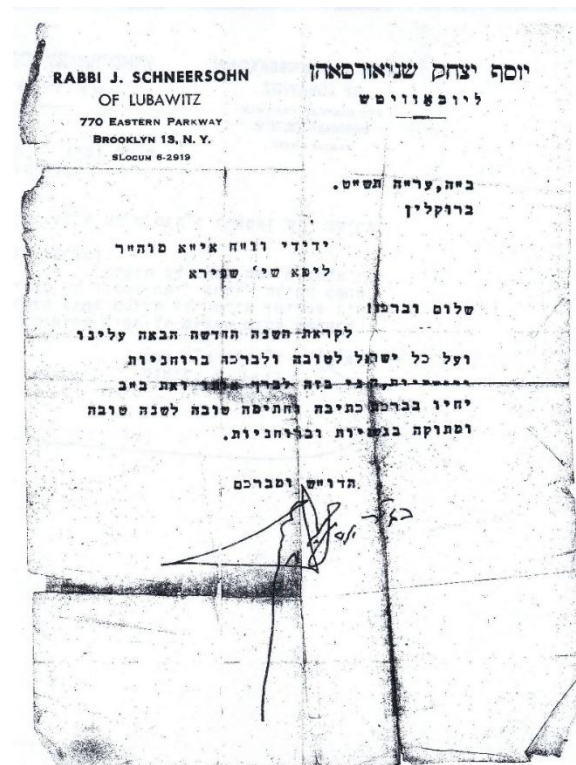
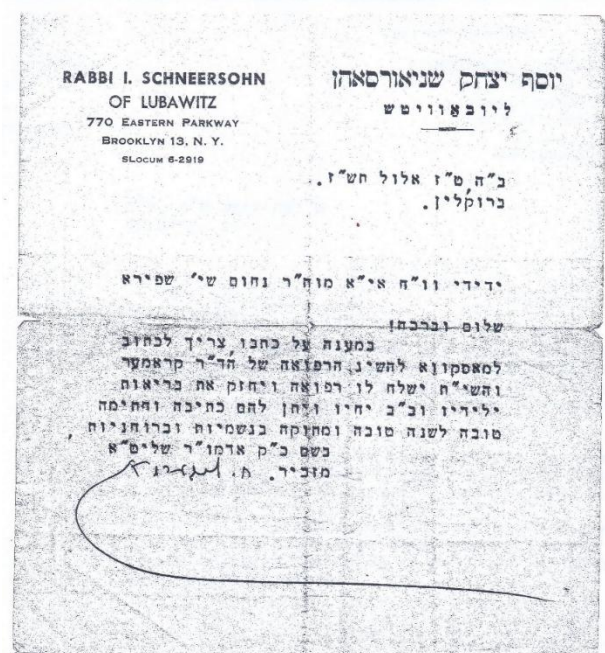
ב"ה, כ"א אדר"ש תש"ח.
ברוקלין.

ידידי הנכבד וו"ח אי"א מוה"ר יוחנן שי"ש
שלום וברכה!

במענה על מכתבו על אודות החקריות
של כתם מרה אסתר תחי' והענין, טוב הדבר אשר
נחקרה מרופא וסידר להשתמש בסם פעוסעלין על
ידי מחם וחזר לקיים חבל בריוק והשי"ת ישלח
לה רפואה ויחזק את בריאות כולכם

ידידו הדו"ש ומברכם

מכתבים להרה"ת ר' נחום ולבנו הרה"ת ר' ליפמאן שפירא

שפירא- קלעזלאנד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין ג. י.

ביה.ט' שבט תשי"ד
ברוקלין

החיה אי"א נוי"נ עוסק בציצ
סוה"ר ליפמאן ש"י

שלום וברכה!

חיה חיה על בשורתו הטובה אשר נתארגנה במחנה חת' אגודה נשי ובנות חב"ד, חמרא למרי' וטיבותא לשק"י, ומוסג"פ/מכתבי להן אשר אם נצרך להסברה בודאי ימצא האוחיות המהימנות לזה, והשיית יזכה לבשר טובות הן בגשמיות והן ברוחניות.

הפי"נ שלו נתקבל ואקראהו בעת רצון על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר, אשר יום ההילולא שלו מחר-זצוקל חיה נבג"מ ז"ע.

בברכה

נתארגנה במחנה חת'

ומוסג"פ העתק מכתבי

שפירא-קלעזלאנד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין ג. י.

ביה.ז' אדר ב' תשי"ד
ברוקלין.

החיה אי"א נוי"נ כו'
סוה"ר ליפמאן ש"י

שלום וברכה!

במענה על שאלתו שחרופא מציע לאביו ש"י להכנס לאיזה ימים להאספיטאל,

הנה בודאי אפשר לסדר שבניו וקרוביו יוכלו לבקרו בכל עת, וכמנהג מדינה זו ביחס לאלו שהם רבנים, שאין מגבילים אותם בשעות הבקור. וכשיסבירו זה לאביו ש"י בטח גם הוא יסכים על הנ"ל, שבכלל הצעה נכונה היא. והשיית יתן לו אריכות ימים ושנים טובות מחוך בריאות הנכונה.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכ"ל

שפירא-קלער וולאנד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

בי"ה. כ"ז מ"ח תשס"ו
ברוקלין

הו"ח אי"א נ"י כו'
מוה"ר ליפמאן שי'
ומוה"ר לוי יצחק שי'

שלום וברכה!

במענה על מכתבם מעשיק חיי שרה.
ולפלא גם לאחר ביאורם במכתבם-מה שלא כתבו ע"ד
פסירת אביהם ע"ה בזמנו, ובפרט להודיע על הציון הק'
של באקמ"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"ם ז"ע. ואין
צוה"ק על העבר.

ויה"ר אשר מכאן ולהבא לא ידעו מכל
צער ועגמ"נ. ומתוך פרנסה והרחבת הדעת יגדלו את כל
ילדיהם שיחיו לתורה ולחופה ולמעשים טובים ויראו
בעצמם ובכל ביב"רוב נחת חסדו.

בברכה

שפירא-קלער וולאנד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

בי"ה. ב' סיון תשס"ו
ברוקלין

הו"ח אי"א נ"י כו'
מוה"ר ליפמאן שי'

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מעשיק, בו שאל אודות הוריקות
(אינשפריצונגען) שעושים עתה לילדים קטנים, איך ינהג בזה.

הנה בכגון דא נאמר אל הפרוש מן הצבור. וינהג כמו
שעושים רוב הכחה בבית הספר-בה לומדים ילדיהם שיחיו, ויעזרו
השי"ת לגדל את כל ילדיהם שיחיו לתורה ולחופה ולמעשים טובים
מתוך הרחבה.

בברכה לקבלת החורה בשמחה ובפנימיות

שפירא - קל בלנד
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נר"נ פוסק בצ"צ
מה" ליפמאן שי

ב"ה יד' אייר תשס"ז
ברוקלין

שלום וברכה!
לאחרי ההפסק-נתקבל מכתבו מי"א אייב מבשר טוב מהסבת
מצב בריאותו. ויה"ר עס זאל גיין פון גוס צו נאך בעסער, ולא רק בענינים
הגשמיים אלא גם בענינים הדחניים, אף שאינו מזכיר עד"ז במכתבו זה, וסובן
שבזה נכללות גם הפעולות בהנוגע להזולת, ובפרט בימי הסגולה מועדים
ורגלים ויומי דפגרא הבאים לקראתנו לשלום.
הנוסח שמסגיר במכתבו, בכלל נכון הוא, אלא שצ"ע אולי כדאי
להחליף הלשון ערב יוכ"פ בלשון ערב יום הקדוש, כיון שזהו סימן טוב יותר,
(עין כתובות קג' ב').

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
א. קוויט
מזכיר

שפירא - קלעוולאנד
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נר"נ כו'
מה" ליפמאן שי

ב"ה כד' מנ"א תשס"ז
ברוקלין

שלום וברכה!
במענו על מכתבו מי"ס מנ"א. נעם לי לקפות בו שיהי' ש"ץ בבית
הכנסת בו הציצו לי שניאמר לפנייהם דברי התעוררות בר"ה או ביום הכפורים.
ובדאי שאי' צוה שצריך להיות בר"ה וגם ביוהכ"פ וגם בימים שבינתיים
ובפרט בשבת שובה-טהרי יהי' שם גם אז לפי הקביעות דשנה הבע"ל. אף שמובן באי'
שלא ייגע את השועים. ולכן לפעמים צריכים לומר שזהו שקו"ס שיהיה ולא דרוש
מוסרי, ובטח ימצאו פנים המתאימים ואותיות המתאימות. והשי"ת יצליחו.
בברכה לבשו"ס בכל האמור

שפירא-קלעווילאנד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

הרה"ח אי"א נוא"נ עוסק בצ"צ
מוה' ליפמאן שי'

כ"ה. כ"ס אד"ש חשי"ז
ברוקלין

שלום וברכה!
לאחרי הפסק הארוך נחבקל מכתבו מכ"ו אד"ש עם הפ"ג
והמחאות המוסגרות בו, ומצורף בזה תקבלות,

ות"ח על כתבו עכ"פ ראשי פרקים מהתועדות דימי הפורים,
אף שאינו מפרט בהשתתפות אברכי סלוצק וצוני לקוות שמספרם הולך וגדול,
אף שבסבב דרושה לזה השתדלות מיוחדת, שהרי גם ע"ז נצטוינו מעלין בקדש
ובפרט כמ"ש במ"א בארוכה לחלמיד ישיבה בדורנו זה יש לשער שבמשך הזמן
יהי, או עכ"פ יכול להיות, משפיע על סביבה שלימה, וכל יגיעה שיגיעים
עליו כדאית היא, כיון שבמשך הימים תורגשנה החוצאות במושפיעו, וק"ל.

בברכה להסבת בריאותו בקרוב ממש,
ולבשו"ס בענינים הכללים והפרטים,

כשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

שפירא-קלעווילאנד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

הו"ח אי"א נוא"נ עוסק בצ"צ
מוה' ליפמאן שי'

כ"ה. ס' חמוז חשי"ז
ברוקלין

שלום וברכה!
כמענה על מכתבו מעש"ק עם הפ"ג המוסגר בו, שיקרא בעת
רצון על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע,

מובן שיש להמשיך בהשתדלות שהאברכים ימשיכו כלימוד
דא"ח, ובשם יהי' לזה קיום, אם, מזמן לזמן יפגשו אחס, הוא וכל שם שאר
אנ"ש, משא"כ באם משאירי'ם לנפשם, ובהתכוננות כסת ימצאו כמה אופנים
איך להביא הענין לידי פועל.

מוסג"פ העתקה מהמדובר בעת ההתועדות דש"מ חדש חמוז,
ובודאי גם במחננס הס' תועדו בימי חג הגאולה הבע"ל, ותומשך ההתעוררות
על כל השנה כולה, בכל מקום שידם מנעה, ויהי רצון שיהי' בהצלחה מופלגת.
בברכת חג הגאולה ושלום

Handwritten signature

נ.ב.

כפי השמועה שהגיעה כאן, הגה באם יתערב יוחר בענין וחלב ישראל
יהי' הענין בר קיימא ובהידור יוחר, והרי אמרו רז"ל אין אדם
נאשד אא"כ יש בו, ובפרט שרגלים לדבר עוד מקודם לזה.

בברכת חג הגאולה ולבשו"ט חתי"ק

שפירא קלייזל אנד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch

770 Eastern Parkway

Brooklyn 13, N. Y.

HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי

ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ח' איר השכ"ג
ברוקלין

הרה"ח אי"א נ"נ עוסק בצ"צ
מו"ח ליפמאן ש"י

שלום וברכה!

במענה על הודעתו ע"ד הכנסת

לדירת הרשה,

הנה יה"ר מהשי"ת שיחיי' משנה

מקום משנה מזל לטובה ולברכה בגשמי' וברוחניות.

וברוחניות.

בברכה
וידי
הפ' 24

בברכה לבשו"ט בעניני הכלל והפרט חתי"ק

מכתבים לסב החתן הרב יהודא ליב שפירא

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מחוז מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, תחילת חודש תמוז, חודש הגאולה, ה'תשל"ד
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נ"נ מלאכתו מלאכת שמים
כו" מו"ה יהודא ליב שי

שלום וברכה!

נתקבל המכתב מצדכם [מאן],

ובשמנונו יב- יג תמוז, גאולה כ"ק מו"ה אדמו"ר,
ובלשוננו:

לא אותי בלבד גאל הקב"ה ב"ב תמוז, כי אם גם את כל מחבבי
תורתנו הקדושה, שומרי מצוה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה, כי כל איש
ישראל (מבלי התחשב במצבו הפרטי בשמירת וקיום המצוות) לבו תמים עם
ד' ותורתו,

ועל פי המעשה במכתבו האמור - ברכה וחזיון לב כאו"א "להוסיף אומץ בהרצת
תורה והחזקת היהדות",

הרי זה מזכיר ומעורר עוה"פ בהענין אודותו ה"ה הדיבור של חיבה ושל
חובה מצוי במשך שבעות האחרונים - ענין חמשת המבצעים: מבצע תורה, מבצע
תפילין, מבצע מזוזה, מבצע צדקה ומבצע ספרי קדש בכל בית. ולא נצרכו אלא,
כנ"ל, להוסיף התעוררות וזריזות יתרה ביתר שאת ויתר עז כפולה ומכופלת
למעלה מעלה מבשאר ענינים,

שהרי בכל עניני תורה ומצוות גדולה מעלת הזריזות, כנאמר ונשנה בדברי
רז"ל לעולם יקדים אדם לדבר מצוה כו",

על אחת כמה וכמה בחמשת הענינים המוזכרים לעיל, אשר כלליים הם, כאו"א
מהם מגנא ומצלא, בכאו"א מהם - כל יום ויום דיו שיפיק אה עצמו, שמוח מובן
אין ש"ל בכל יומא ויומא עבד עבדתי.

וכמו שאחת מהוראות ימי הגאולה הבע"ל היא שכשיהודי מחליט בחוקף המהאים
בעניני תורה ומצוות, הקב"ה עוזרו לקיים החלטה בפועל למרות כל המניעות
ועיכובים, וכמו שראינו אשר בעל הגאולה התגבר על ההתנגדות של כו" ננצח ועד
אשר, ונהפוך הוא, שע"י המאסר שנחשבים בגאולה נחוסף יום אשר "ראוי הוא"
ומסוגל "לקובעו ליום התעוררות והתעוררות לחיזוק התורה והיהדות בכל אתר ואחר
לפי ענינו",

מכל שכן בהקפדתו ובמקומות שאין התנגדות כלל וכלל, או - רק התנגדות
הכי קטנה ובוראית ובראית שניה בערך כלל להתנגדות שהיתה לבעל הגאולה בימים
ההם בזמן הזה,

כי לאחר שפחה בעבודה האמורה, הרי על ידי פתיחה זו סלל דרך לכל אחד
ואחת לעשות מעין האמור, בחיזוק התורה והיהדות ובאופן דמוסיף והולך ומתוך
ההלהבות ואור וחיות,

- ב -

כולל גם - ועיקר - להשפיע על הזולת ובהסביבה כולה, שממנו יראו וכן
יעשו רבים,

וגדול זכות והצלחה העוסק עם הרבים והצבור כמפורש בדברי חז"ל,

ועי"ז גם מרבים השלום, כלי מחזיק ברכו של הקב"ה, כולל קיום היעוד:
ונתתי שלום בארץ גו' ואולך אתכם קוממיות.

בברכת הצלחה בכל האמור
ומתוך שמחה וגאולה מכל
דברים המונעים בזה ומבלבליים
ובברכת חג הגאולה

נ.ב.
ז"ע נתקבל מכתבו מער"ח
מנ"א, ובקשר ליום ההולדת -
תתא אצלו שנת הצלחה בגו"ר.

ובלשוננו: במכתב מ"ו סיון ה'תרפ"ח (בס"מ תש"ח, ע' רסג). בשם ישראל יכונה:
ואינו עקר שמו (ראה מפרשים ריש נדרים. ובכ"מ). מבלי התחשב. ותורתו: ראה
רמב"ם הל' גירושין ספ"ב. לבו תמים: כמס"נ (שה"ש ה, ב) אני ישנה (בגלותא.
זה"ג זה"א) ולבי ער (ראה לקו"ת שה"ש ד, א. לה, ב. ובכ"מ). המבצעים: להעיר
מס' ערה"כ (לבעה"מ סדה"ד) ובס' קה"י: בצע אותיות השניות דאברהם יצחק יעקב.
ומצינו למעליהם: מצוה לבצוע (סנה"א ו, ב). תורה: דמגנא ומצלא (סוטה כא, א).
וראה סיום ההמשך מים רבים, תרל"ו. קונטרס עה"ה בתחלתו. תפילין: דע"י תש"ר
ויראו מן (ברכות ו, סע"א), ותש"ר זקוקה ל(הקדמת) תש"י (מנחות לו, סע"א).
וראה תורת הבעש"ט על סע"א, תפילין דמארי עלמא (סנה"ש קיץ ה"ש"ט ע' 133).
מזוזה: שעי"ז ה' יסר צאחק ובואן מעתה ועד עולם (זה"ג רסג, ב). ובירוש'
פאה פ"א ה"א דאמר רבי לארשבון חפצין וחפצי לא ישון בה. וראה ההוספה בשאלתנו
קמה. ועיי"ג בכתיב האריז"ל (סידורו בתחלתו סוף כוונת המזוזה בין קרוב לסופו.
ש' ההקדמות ד"ו בכניסת המוחין. בתחלתו ובסופו) דמציל פיצה"ר, לא ישלם השטן
בבית, הבית ינצי משדים ורוחות רעות, מגין מן המזיקין, מברית את הקליפות, אין
נאחזות (ינקו) שם. צדקה: עמס"ש בתנחומא משפטים טו: והחיות אותו חיון כו".
וראה סידור (עם דא"ה) עה"פ צדק הוי". קונטרס יט"כ תש"ט. ספרי: בית: ראה במדב"ר
ר"פ קורה: בית מלא ספרים. ובאו"ה (ע' תרסב) ע"ס דאצילות. וזריזות: מעלת: אגה"ק
סו"ז. וראה ליקוטי לוי יצחק בהערות לשם. ונשנה: כו". אגה"ק סכ"א. כלליים הם:
התורה (ספרי קודש) כוללת כל המצוות ות"ל כנגד כולם. תפילין הן לשעבוד המוח והלב
(שו"ע אדרי"ז חאו"ה סכ"ה סי"א). מזוזה כוללת כל המצוות (סידור שער החנוכה רעה, א).
צדקה שקולה כנגד כל המצוות ובכל הלמוד ירושלמי היא נקראת מצוה סתם (תניא פל"ז).
ובאו"ה לה"מ ס"פ ראה: הדבק במדותיו ר"ל מה הקב"ה משפיע אף אהה חיה" משפיע
(עד"ז - באגה"ק סי"ז). שכשיהודי מחליט בחוקף כו"ה הקב"ה עוזרו לקיים כו" למרות
כו". וי"ל ששמו מש"נ (תהלים עג, כח): שחי באר' הוי' מחסי לספר כל מלאכותיו.
ראוי: ענינו: מכתב הנ"ל. ולאחרי שפחה דרך לכל אחד: "וכאשר פתח הצינור ונמשך
כו". עיי"ז ביכולת כאו"א כו". (סדה"ה כי כאשר השמים, תרע"ח). בדברי חז"ל: אבות
פ"ב, מ"ב. ובכ"מ. ד"ה עשרה שיושבים תרפ"ח (בס"מ שם). השלום: הקב"ה ראה עוקצין
בסופה. ונתתי: קוממיות: בחוקותיו כו, ו-יג. קוממיות: בקומה דקופה (תיכ"ע
ותו"כ, הובא בפרש"י שם).

שפירא - מ.ב.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ג' כסלו תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
הרב יהודא לייב שי'

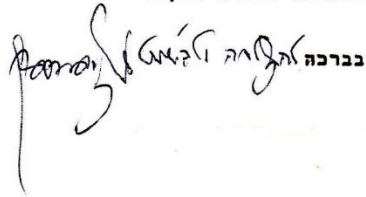
שלום וברכה!

במענה על הודעתו ע"ד הכנסת לביהמ
החדש,

הנה יה"ר מהשי"ת שיהי' משנה מקום
משנה מזל לשובה ולברכה בגשמיות וברוחניות.

ולהודעתו אודות מצב זוג' תי',

השי"ת ימלא ימי הריונה כשורה ובנקל
ותלד זחור"ק בעתה ובזמנה כשורה ובקל.

בברכה אלהיית ואלוהית

בברכה להצלחה ולבשור"ט חתי"ק

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ר"ח סיון תשמ"ו
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מוה' יהודה לייב שי'

שלום וברכה!

לקראת חג השבועות, זמן מתן תורחנו,
הבא עלינו ועל כל ישראל לשובה, הנני בזה
להביע ברכתי בנוסח הרב, הוא כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע:

לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.
בברכת מזל טוב לזר מצוה
דבנם שי'

ובברכת החג

הפ"נ שבמכ' יקרא בעת רצון על ציון כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

לפנינו מסמך נדיר (מארכיון אבי הכלה) שהוא דו"ח מה"מרכז שליחות" של קיץ תשכ"ו

ובמס. 7 מופיע שמו של סב החתן הרה"ת ר' יהודא ליב שי' שפירא

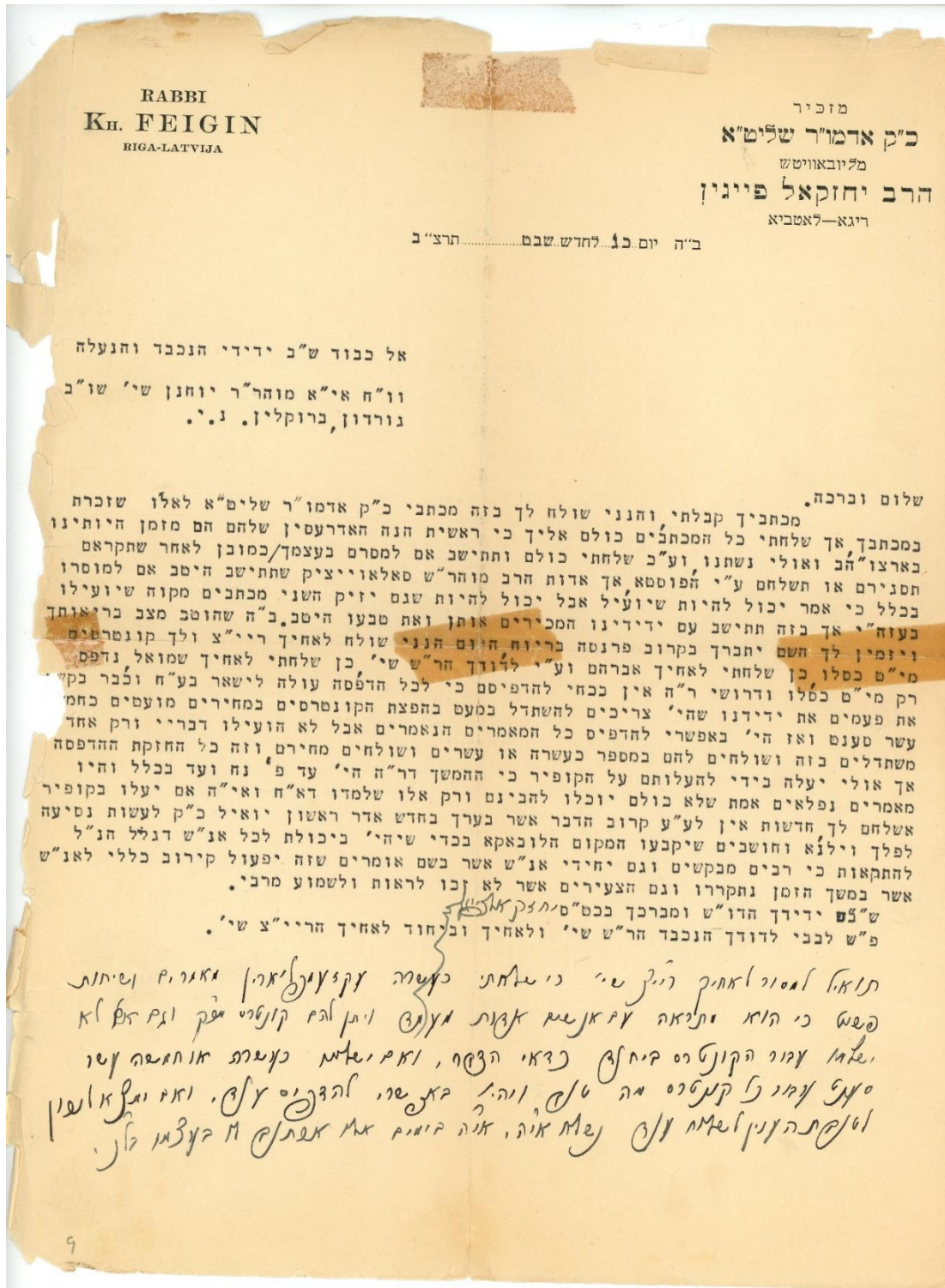
[לצדו של - יבחל"ח - עמיתו הרה"ת רשד"ב ליפסקער, שלימים שניהם נשלחו בשליחות למיאמי]

רשימת החמימים הנוסעים משך הק				(זט)	
מספר.	השם	הוצא	הכנסות	מקומות שבקרו	
1	יצחק מאן ש.ב. סטאק	218	קעש. 205	קרעדיט 50	מאסס. סטפאול לין האוסטע
2	אברהם סטאון ש.י. גלדברג	983	869	1160	דענח. ארעגאן האשינג. סטייט
3	ש.ב. שפירא נחן האולף	909	476	1000	אריזאנא מעקסעס
4	א.ש. דייווידסאן ש. שוסטרמן	360	270	400	לאנק. דעדינג יארק האריסב.
5	א. בלאו. אגודמאן	570	260	1100	מיזורי קענז. סיטי דאסמיין.
6	א. אלטין ח. דזשיקאבס	70	940	"	קאננ. סטייט
7	ש.ב. ליפסקער ל. שאפירא	920	350	1700	וויניפעג מילו. שויבג. מינ.
8	א. פייקארסקי אל. שחט	303	400	430	ראטשעס. סיראקיוז באפאלא
9	ש. זרחי ש.ב. לעוויטין	325	700	1200	קענט. אהיא לואיסו. סינס. קליי
10	נ. גורארי א. אנגליק	390	350	700	אינ. סט. לואיס גערי אינדי.
11	אפר. פעקארסקי מ. מינקאוו	370	700	180	נויארק ווהמביבה.
12	נ. גאטליב ז. לעוויטין	500	600	130	ל. א. סט. ווערנ. ניו ראשעל
13	א. פרידלאנדער ש. יעקבסן	20	125	"	נ.י. בראנקס
14	א. בלעסאוו. י. שינער	318	211	1300	באטאן ספרינגס.
15	ש. צונץ י. שמוטקין	80	75	55	נ. דזש. פאס. נ. בוירגען.
16	י. אראנסאן דניאל כהן (16)	500	165	175	ווינלאנד קעמפן נארמא
סך הכל		6836	5996	9580	

א. חמוז החשב"ו

מכתבי האמשע

א' מהמזכירים של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ הי', החסיד הידוע לשם ולתפארת, הרה"ח הרה"ת ר' יחזקאל "חאצ"ע" פייגין הי"ד. הוא הי' בן דודו של אשת הר' יוחנן גארדאן (סבא רבה של החתן) ולכן כותב אליו התואר "ש"ב", וגם הי' גיסו של הרה"ת ר' שלום פוזנר סבא רבה של הכלה. מכתביו ידועים כאוצר בלום של הן הנעשה בבית חיינו והן בהסברת דרכי החסידים וכו'. להלן הועתקו שלשה מכתבים שלפי ידיעתנו עדיין לא פורסמו.

RABBI
KH. FEIGIN
RIGA-LATVIJA

מזכיר
כ"ק אדמו"ר שליט"א
מליובאוויטש
הרב יחזקאל פייגין
ריגא-לאטביא

ב"ה יום י' ד' לחדש סבת..... תרצ"ג

אל כבוד ידידי ש"ב הנכבד וו"ח אי"א
מוהר"ר יוחנן שי' גורדון, ברוקלין

שלום וברכה.

ראשית דבר אודיעו סבת אחר המענה על מכתבו אשר מסבת חלישות בריאות כ"ק
נחאחר בכלל המענות על המכתבים בכלל בסח ידוע לו מחלישותו מהמכתבים אשר כתבתי בכלל
למחנמם מה אומר לך ידידי מאד הנני שבור בפנימי' ממצב בריאותו והעיקר תיכף בשמענו דעת
הרופא בפה ואשר לא הי' שום מראה מקום על נסיעה לפראפעסער כעת מהעורר המתקבל עכ"פ הי'
האפשרות להנסיעה ונדע עכ"פ דעת הפראפ' או כי הענין בעצמו מוכן אשר בענין כזה אין זה
דבר אשר הפראפעסער יכתוב ריצעפט ודיו העיקר כזה הוא המנוחה וע"ז הי' מקום עדין ג'
על איזה זמן קצר אם כי בערך המצב הנה המתקבל מאגו"ח הוא סכום נכון בערך \$500 אבל
בין תבין אשר כמעט זהו כל ההכנסה מחדש תשרי עד היום רחוק עדין אשר יכול לישב מעט
במנוחה עכ"פ לפועל נסע י"ב טבת צלחה לבערלין ושם יחלים ע"פ דברי הפראפ' איך יהי' עוד
ואי"ה כשיהי' ידיעות טובות נודיע כע"ה. כהנוגע להמענה על שאלתו הנה השיב בזה"ל
"צריכים לחשוב אדות לבניא ב"ב שיחיו וחשם יתברך יעזר לו ולאחיו שיחיו
פרנסה כריזח וצריכים להשתדל דבר הבאת ב"ב וחשם יתברך יעזר."

בדבר שעורר אדות הדפסת הכתבים הנה השומע כפי הנראה טעה בהמקח כל הדפסת
קונטרס עולה הרבה יותר מזה הסכום שזכר של עשרה שקלים והקונטרס הקטן אשר יקבלו אלו
הימים שיחת שמח"ת עלה 15 שקלים להיותו קטן ביותר והשני אשר יקבלו דרושי ימים הנוראים
וחג הסוכות עלה \$ 60 והתכוון בעצמך במצב כזה ולוא היו כל ידידינו התמימים ויחיד
אנ"ש מתעניינים בזה מ"מ לא הי'. כ"כ דבר מופרכי כשהנני שולח לכל אחד שכ"א ישתדל למכור
לפחות עשרה עקזעספליארים באופן אשר מברוקלין ונויארק יוכל להיות מכל קונטרס לפחות
כעשרים שקלים עבור קונטרס גדול וחמשה עבור קונטרס קטן אז הי' האפשרות עכ"פ להדפיס
אבל לפועל אינו כן יחידים משתדלים בזה כהר"מ קונין והדומה אבל מיתר ידידיו זה כשנה
אשר ע"ה הכתבים לא נתקבל כל מאום ובכ"ז אורנו כחוש היינו שהדפסתי בהקפה הקונטרסים
הנ"ל היינו שיחת שמח"ת וקונטרס מאמרים הנ"ל וכן הנני חושב להדפיס שיחת י"ט כסלו
כי מאד הנני רוצה להדפיסה כי מענינת היא במאד לא שמעתי עדין שיחת כזאת וב"ב הי'
קונטרס גדול ואי"ה כשיהי' פדיון ממשי מזה הקונטרס שהנני שולחם אי"ה מחר אז תיכף אסמ
להדפסה שיחת הנ"ל. ראוי אשר יעורר בזה את ידידיו וע"כ ישתדל לקיים כפיישכתב אשר יהי'
כפי שכתב לפחות שהדפיס יראה שהנני משלם מעט ואז לא נפסס אאבוד הנאמנות ויקבל הדפסת
בהקפה שיחת י"ט כסלו תהי' בכמותה גדולה כמו הקונטרס של מאמרי ימים הנוראים וזה"ס
הנשלחים.

ידידך ש"ב הדו"ש וסובתך תכה"י יאצק
פ"ש לכבוד דיוך הנכבד החסיד שי' ולאחיד שי'

הרב יחזקאל פייגין מוכר כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש.

SECRETARY OF RABBI I. SCHNEERSOHN OF LUBAVITZ, RABBI H. FEIGIN.

PULKV. BRIEŽA 10. RIGA-LATVIJA.

ב"ה ט"ז תמוז תרצ"ג רינא.

אל כבוד ידידי הנכבד והנעלה וו"ח
א"א מוהרריי"צ שי' ספ"ט שו"ב.
ואל כבוד ידידי ש"ב הנכבד והנעלה

וו"ח א"א מוהר"ר יוחנן שי' שו"ב
גורדון ברוקלין.

שלום וברכה.
המכתב בצירוף שילוח הטשעק על סך \$65 נתקבל ושלוח בזה הקבלות, והנני שולח
הקבלות לאחיו הר"ש שי' להיות כי המכתב לא הי' ממנו בעצמו ואולי נשתנה אדרעסתו כי זה

כבר לא הי' ממנו בכלל מכתב באמת בענין זה ראוי להעירך אשר בכלל התמימים אשר למדו יותר
חסידות מזולתם עממם על חסידותם ונתן הענין ומצד אחת ישראל בכלל ואחת אחים בפרט ללמד
דעה אשר אחרי כל דוחק המצב אצל כ"ק ואחרי כל האמת הנמור אשר חוב קדוש מוטל על כל כשם
חסיד יכונה להשתדל בענין המעמד בכ"ז אין צריך להיות תלוי ענין הכתיבה לכ"ק לפרקים
קרובים בענין שלוח מעות וכי כשכיל שלא בכל פעם יכולים לשלוח אין צריכים למנוע מלכתוב
כי אחרי אשר גזירה העליונה גזרה להיות להרבה מאנ"ש כריחוק מקומי עצום אשר א"א להיות
נוסעים וצריכים להסתפק בהתקשרות ע"י המאמרים הנשלחים ובכתיבת מכתבים כי הרבה נותן לענין
להיות בזכרוננו של כ"ק כי אם האמת אשר כל אחד מאנ"ש חקוקים אצלו ועולים בזכרוננו הנה לכד
זאת אשר כל ענין צריך להיות ע"י התעוררות והכתיבה בזה הוא ענין התעוררות /וכן חוקק
הדבר בסדר השתלשלות וכן למעלה יותר עד כי גם לפני הקב"ה הרי אנו אומרים פסוקי זכרונות
והרי ודאי אין שכחה לפני כסא כבודיך ובכ"ז זה גופא צריכים אנו להזכיר וכמו"כ בצדיקים
שהם בדוגמא שלמע' צריך להיות ההתעוררות להזכיר על ענין הזכרון /וע"פ פשוט הוא אשר בעת
הכתיבה עכ"פ עומדים בהתעוררות ובקשור הלב והמחשבה לרבו ובוה נעשים כלי וזוכים להיות עול
בזכרון קדשו, זכורנו אשר פעם כליוכאזויטש בעת הפארכריינגען/אנני זוכר אם הי' בשמח"ת או
בי"ט כסלו/אמר אחד מהמסובין /יצא מעט מההגדרה ע"י השמחה יתירה/בזה"ל רבי האט מיך אין
זינען וחשיב לו כ"ק אדמו"ר זצוקלה"ה נבנ"מ זי"ע האט מיך אין הארצין והי' זה מענה על
נקשתו' הנה לבד זאת יש בזה ענין אחד אשר ראוי לידע' אותו אשר כיומים לפני נסיעת כ"ק שמעתי
מכ"ק אדמו"ר שליט"א בזה ענין אשר פעל עלי רוחם חזק אשר לא אוכל עצור מבלי לא להודיע
לידידי באמת אותיות הכתב מעלימים בענינים אלו וע"כ אבקש לקרא זה בשום לב שלא יצא ח"ו
היפך הכוונה והנה המדובר הי' בענין זה אשר מאחד לא הי' כבר זמן רב מכתב שאלני כ"ק אולי
קבלתי ממנו' איזה ידיעה, והוסיף לומר חסידים ואלטין ויסין וי מיר איז איינג אז איך האב
ניט קיין ידיעה אזמן רב, והסביר הענין וספר מעשה אשר פעם אחת ישב הרה"ג החסיד ר' יוסף
ז"ל טומארקין הרב מקרעמענשטוק בחדרו של אדמו"ר הצ"צ והעתיק תשובות או כתבים אצל הצ"צ ה
שני חדרים והוא ישב בחדר אחד ועל השולחן היו מונחים פ"ג הרבה והיו מסודרים ביחוד לא כו
ביחד וכן המעות של הפ"ג היו מסודרים ביחוד וה"צ הצתפלל אז בחדר השני והי' הולך כאמצע
התפלה מחדר לחדר פעם נגש האדמו"ר הצ"צ להשולחן שהיו מונחים הפ"ג ומשמש בחבילה אחת של
הפ"ג כמברר ולקח פ"ג אחד

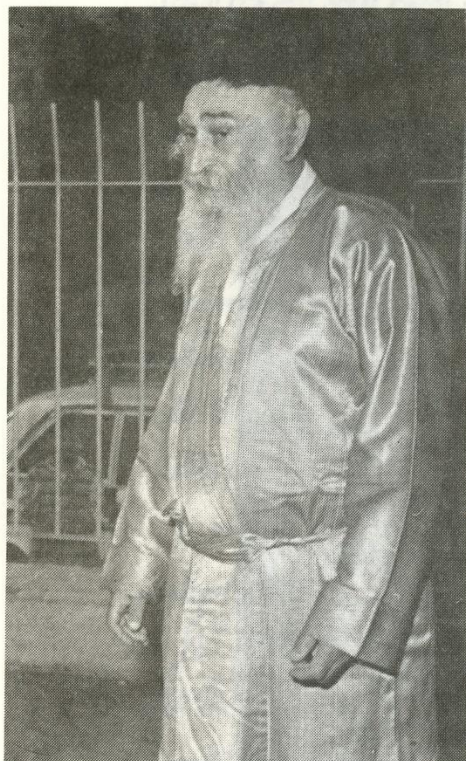
והניחו בחבלה השני' וכן לקח מהמעות שהיו מבוררים ג"כ בשני מקומות וברר מטבע מקום
 אחד והניחה בין האחרים בראות זה החסיד הנ"ל הנה אחרי שחלך אדמו"ר הצ"צ לחדרו השני
 לקח פנ אחד מחבילה אחת והניחו בהחבילה השני' וערכו שם בעבור זמן קצר יצא פתאום אדמו"ר
 הצ"צ ונש להפ"נ וברר מהחבילה הנ"ל ער האט קיקליבין צוא ויסין די פ"נ עד שברר הפ"נ
 הנ"ל והניחו חזרה במקום שהי' מקודם בראותו זה הנה כאשר הלך האדמו"ר נסה עוד איזה
 פעמים לערב הפ"נ והצ"צ בירר אח"כ כן ספר לי כ"ק והוסיף לומר אשר לו ספר המעשה הרב"צ
 ז"ל וספר לו כי הוא ספר המעשה לפני אדמו"ר מהר"ש ואמר לו כי יש הפרש בהפ"מ מאלו אשר
 ודאי נגמר דינם לזכות וחיים ובין אלו אשר ר"ל כו' /שצריכים קריעת גז"ד הנגמר/ ובין אלו
 אשר תלויים וביאר לו בזה עוד אשר יש בזה ענינים וצירופים על כמה זמן נדחת כו' והוסיף
 עוד כ"ק אדמו"ר שליט"א אחרי ספור המעשה הנ"ל לומר אשר כמו אשר דבור ה"ו לא טוב הרי
 זה דבר המפורסם בדברי רז"ל עד כמה יכול להזיק לזולתו הנה כאמת כן הוא במחשבה אין
 אהעכערין עולם וספר מעשה מחבול שם טוב איך שפעם אחת העביר ידו על פניו של אחד מחלמיד
 מתלמידיו וראה התלמיד פתאום איך שאחד רודף אחר חבירו בגרון מיט אהאק הארגענעם אים
 שניהם היו כעלי כמים אשר היו נוסעים להבעש"ט מבני הישובים היינו הרודף והנרדף ונתעלף
 התלמיד /ביאור כ"ק/ היינו מזה אשר בכלל נמצא ענין כזה ומראותו בעיניו איך שעלול ליהרג
 אדם מישראל ומזה אשר בין מקושרי הבעש"ט נמצא ענין כזה וכשעוררוהו אמר לו הבעש"ט אשר
 זה לא הי' זה בפועל רק מה שהרודף בעת התרגשותו האט אטראכט געסאן איך ואלט עם הארגענעם
 היינו את הנרדף ובעולם עליון יותר הנה המחשבה הוא פועל והוא רודף בזה אחר חבירו בגרון
 להרגו /עד כמה נוגע מחשבה של ישראל/ ובה שחביר ידיו על פניו הראה לו הדבר כמו שהוא
 וחמש הדבורים הי' מבין אשר להיות אז ער שראכט וענין יעדערין והעדר הידיעות זמן רב
 עד כמה איז עם שוער אז ח"ו זאל ניט אראיין פאלין איזה מחשבה וענין יענעם/ בדרך הרגיל
 בכל אדם אז עם פאלט חלילה עניני מ"ש כשאין ידיעה וניכר הי' אשר ספור המעשה הנ"ל הוא
 בכלל עד כמה בכל אחד מישראל נוגע מחשבה אדות זולתו וכ"ש אז מען דארף טראכטין וענין
 יענעם לפעול במחשבה הלזאת וניכר הי' אשר עד בירור הדבר הנה עליית מחשבה כו' זה נוגע
 ביותר חושב הנני אשר בשום לב להדברים פנ"ל תבין הענין האמור בזה וכמה פעמים אמר לי
 כן ותלע על זה ביחוד אשר בעת צרה ר"ל מדיעים תיכף זאח כ בעזור השי"ת אין מדיעים
 כפי הנראה אשר ספור המעשה הראשונה היתה כשביל זה לחתך אשר לכאורה אינו מבין מהו ההפכש
 הרי יכולים לבקש סתם אדותו ולעורר ר"ר עבדו וע"ז ספר המעשה כי יש הפרש בין הפ"נ
 ולזה צריכים לידע מצבו באמת הענין דרוש ביאור כי יש בזה ענינים להבין ולהסביר אבל
 חושב הנני אשר בין תבין הענין אם הנך עוסק בדא"ח, הגם כי ודאי לערינסטו ניט אזוי פיל
 ופיל אין דוקשיץ כי בפשוטו הרי תנאי המקום אחרים המה ובפשוטו הרי צריכים ליתן זמן על
 הילוך יותר מעל כל מלאכת השחיטה בדוקשיץ בכ"ז בסח הנך לומד חסידות בהתעסקות
 בכלל חדשות אין כ"ק אדמו"ר שליט"א נסע למארינבאד כי אף שלא הי' כלל בדעת הפעם
 ליסע כי המצב באופן כזה אשר אין שייך לחשוב מזה אך גברו עליו דברי הרופאים ובדוחק עלה
 למיעוט אנ"ש והאכזרים התמימים דפה להשיג על הוצאות הנסיעה ומקוים הננו אשר יעזר השי"ת
 וישלח לו הדרוש לו גם שם. הנחקבל מכם נשלח לשם כן תוכן המכתב והרשימה על מענה אין שייך
 לחכות כי לא הי' בזה ענין שאלה מכתבים מכ"ק עדין לא היו ידיעות ממשיכות ורק כי התחיל
 לקבל עניני הרפואות כיום הגאולה י"ב תמוז הי' דרך מסעו למארינבאד בורשא. והשי"ת יעזר
 כי נסיעתו תהי' לחוללה.

ידידכם הדו"ש מברככם בכט"ס, מקרא

פ"ש מיוחד לכבוד דודס הנכבד החסיד הר"ש שושי' אלפערט,
 ולאחיהם הנכבד מוה"ר אברהם שי',

תמונות של האחים היקרים, מיקירי קרתא דירושלים הרב שלמה הלוי קליין והרב מנחם הלוי קליין

הסבא רבא של הכלה
(אבי הרה"ח הרה"ת המזכיר הרב ירחמיאל בנימין
הלוי קליין)

הרה"ח מוה"ר מ נח סג"ל קליין ז"ל
בן המחבר זצ"ל
חתן הרה"ח המפו' מוהר"ר שמואל אשר
פודהיצר זצ"ל.
נלב"ע בשם טוב בערב ר"ח אלול שנת
תשד"ס, ומנו"כ ע"י אביו בהר הזיתים
ת. נ. צ. כ. ה.

הסבא רבא של החתן
(סבו של הרה"ח הרה"ת ר' משה הלוי שי' קליין)

הרה"ח מוה"ר ש למה סג"ל קליין ז"ל
בן המחבר זצ"ל
חתן הגאון המפורסם החסיד המקובל כהן
שדעתן יפה רבי חנוך חיים הכהן זצוק"ל
שהיק דיין ומו"צ דבתי מונקאטש י-ם ת"ו.
נלב"ע בשם טוב בערב יום הכפורים שנת
תשל"ד, ומנו"כ ע"י אביו בהר הזיתים
ת. נ. צ. כ. ה.

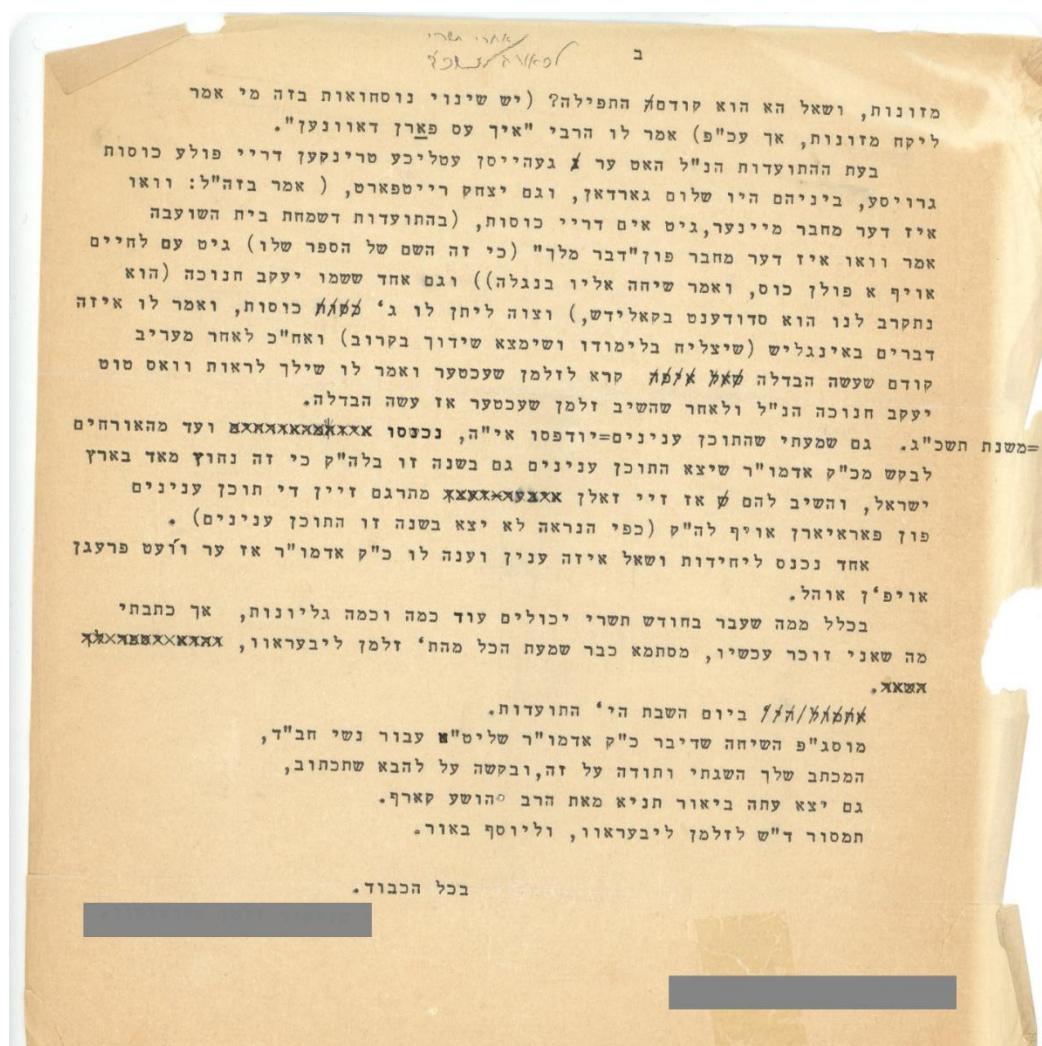
מכתבי כ"ק אדמו"ר לזקני הכלה

הרב גרשון מענדל ו-תבדלהט"א – מרת בתי' גרליק

– תשכ"ד –

בארכיון הרג"מ שמורים הן המכתבים של הרבי והן מה שהרבי כתב לכמה מאנשי הקהילה במילאנו והן מ"הנעשה ונשמע בבית חיינו".

בשנים ההם, לפני עידן הטלפון והאימייל והפולפון והווצאפ וכו' וכו' - כל מה שהגיע מ"בית רבינו - בית חיינו" הי' כמים קרים על נפש עיפה. ולכן צירפנו גם מה"ארום" מהנעשה בבית חיינו בשנה ההיא.

כנראה מתוכן המכתב זה שייך לתשרי תשכ"ד - לעצ"ע לא איתרנו ע' א של מכתב זה. ובנוגע למה שכותב "מסתמא כבר שמעת הכל מהת' זלמן ליבעראוו" (שבאותה שנה שהה באיטליא וביקר בחצרות ק' לחודש תשרי) - ראה להלן במכתב הרבי למרת בתי' גרליק בתאריך ה' חשוון.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch

770 Eastern Parkway

Brooklyn 13, N. Y.

HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי

ברוקלין, נ. י.

ב"ח, ג' ט"ח השכ"ד
ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
כו' מו"ה גרשון מענדל שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת סכחבו מכ"ח חשרי.

ויהי רצון שיבשר בשו"ס בענינים הכלליים ובענינים
הפרטים.

והרי באים אנו מחדש הכללי חודש השביעי, הוא המשובע
ומשביע את כל השנה בטוב, טוב הנראה והנגלה, וביחוד -
מהרגלים אשר בו, זמן שמחתנו, שמענינם להמשיך השמחה
של חורה ומצוה בכל השנה כולה.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

פזכיר

מחדש הכללי: ראה לקו"ת דברים (נגד). ד"ה צהר תעשה חש"ב.
חודש השביעי: וכל השביעיין חביבין (ויק"ר פכ"ט, יא). המשובע
ומשביע: ראה ויק"ר פכ"ט, ח. נחבאר רד"ה יו"ס שו"ת השי"ת.
מהרגלים: זמן שמחתנו: דשמע"א (ושמח"ת) רגל בפ"ע (סוכה פח, א.
וראה רמב"ן וריטב"א שם). ובו "חיו מרבין בשמחה" (רש"י ד"ה
ביום. חולין פג, א). השמחה של חורה ומצוה: ראה זה"ג רנו, ב.
ח"ז חכ"א (גו, סע"א). רמב"ם סוף הל' לולב.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch

770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.

HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי

ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
5th of Cheshvan, 5724
Brooklyn, N. Y.

Mrs. Basya Garelik
Via Gillo Uberti, 41
Milano (418), Italy

Blessing and Greeting:

I duly received your letter of Erev Yom Kippur in which you write about yourself and your family, as well as about your activities.

I have remembered you all in prayer when visiting the holy resting place of my father-in-law of saintly memory.

In the meantime, you have surely received regards from here through the Shochet, Rabbi Gansburg, and other visitors, including Rabbi Liberov.

May G-d grant that all the matters you write about, and above all, the sacred institutions, should advance from strength to strength, as commanded by the Torah, which is also a delegation of power, and that the advancement be both in quality - the upgrading of the level of education, as well as in quantity - the increase in the number of students.

Hoping to hear good news from you always

With blessing

By *Isaac Schneider*

P.S. With regard to the question of getting a piano into your home, you are right in your assumption that it is "not customary" *at all in* Chassidic families.

"not customary" at all in Chassidic families.

ומובן ופשוט שההוראה הנ"ל בנוגע לה Piano היתה לימים ההם כשהדבר הי' נחשב ללא מתאים וכו' משא"כ כיום שמשתמשים בזה לענייני הפצה, כנראה בעליל וכו', ואכ"מ.

ב"ה.

צעירי אגודת חב"ד

770 איסטערן פארקוויי, ברוקלין.

א' לסדר ופרצת, ר"ח כסלו, ה'תשכ"ד - שנת הק"ן להסתלקות אדמו"ר.

אסיפה כללית דחופה

אסיפה כללית זו נקראה באופן דחוף בקשר עם הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א המביעה אי שביעות רצון גמורה בזה שרק מתי מספר מאנ"ש שי' משתתפים בפועל בעבודת הפצת המעיינות בהתאם לצו השעה. שלבד זאת שאי אפשר שלא יחסר עי"ז בפעולות, הרי עצם העובדה שרק חלק מאנ"ש שי' מעוניינים בעבודה, מכאיבה היא ביותר.

וזו לשון כ"ק אדמו"ר שליט"א בכתב יד קדשו:

" מבהיל שבמסך שמה שנים ויותר אין איש שם על לב ודן ע"ז, "

" אשר א' זה כו"כ שנים שלא ניתוסף בצאגו"ח אף איש אחד פעיל - על "

" אלה שהיו בתחלה ממש. אפילו המסעיים שניתוספו - הם מאלה שבלא"כ "

" באו לליובאוויטס ולא טענו בזה. [פסוס טא"א שלא יחסר עי"ז בפעולות, "

" נוסף על עצם הענין]. ב' אין תזוזה ממסית בנוגע למצב הכספי. ואפילו "

" כשניתנה א' פארטיגע אפטריות (מחנה ישראל) מאטערט'ן זיך דערמיט. "

* * *

דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א הנ"ל מדברים לעצמם ובאופן ברור מאד, ולכן נקראה אסיפה דחופה זו להוועץ איך להביא לפועל את דרישת כ"ק אדמו"ר שליט"א.

ע"י הנהלת צעירי אגודת חב"ד הוכנו נקודות עבודה שונות שידונו עליהן איך להביאן לפועל, ועל כל אחד ואחד לקבל על עצמו מה שמתאים אליו יותר. (נקודות הנ"ל הן תמצית ההצעות שהוצעו ע"י חברים שונים באסיפות פרטיות שהתקיימו בשבוע העבר שהשתתפו בהן למעלה ממאה איש מאנ"ש שי').

נקודות אלו הם בבחי' לאו דוקא, ומובן שאפשר לבחור גם נקודות אחרות שלא נזכרו כאן, אלא שנבחרו אלו הנקודות כי א' כאמור, הן תמצית הצעות החברים. ב' הן שוות יותר לכל נפש. וג' כבר נעשו בעבר באופנים שונים וצריך רק לחזקם או לחדשם.

ועיקר כל העיקרים הוא - שכל אחד מאנ"ש שי' ירגיש על עצמו

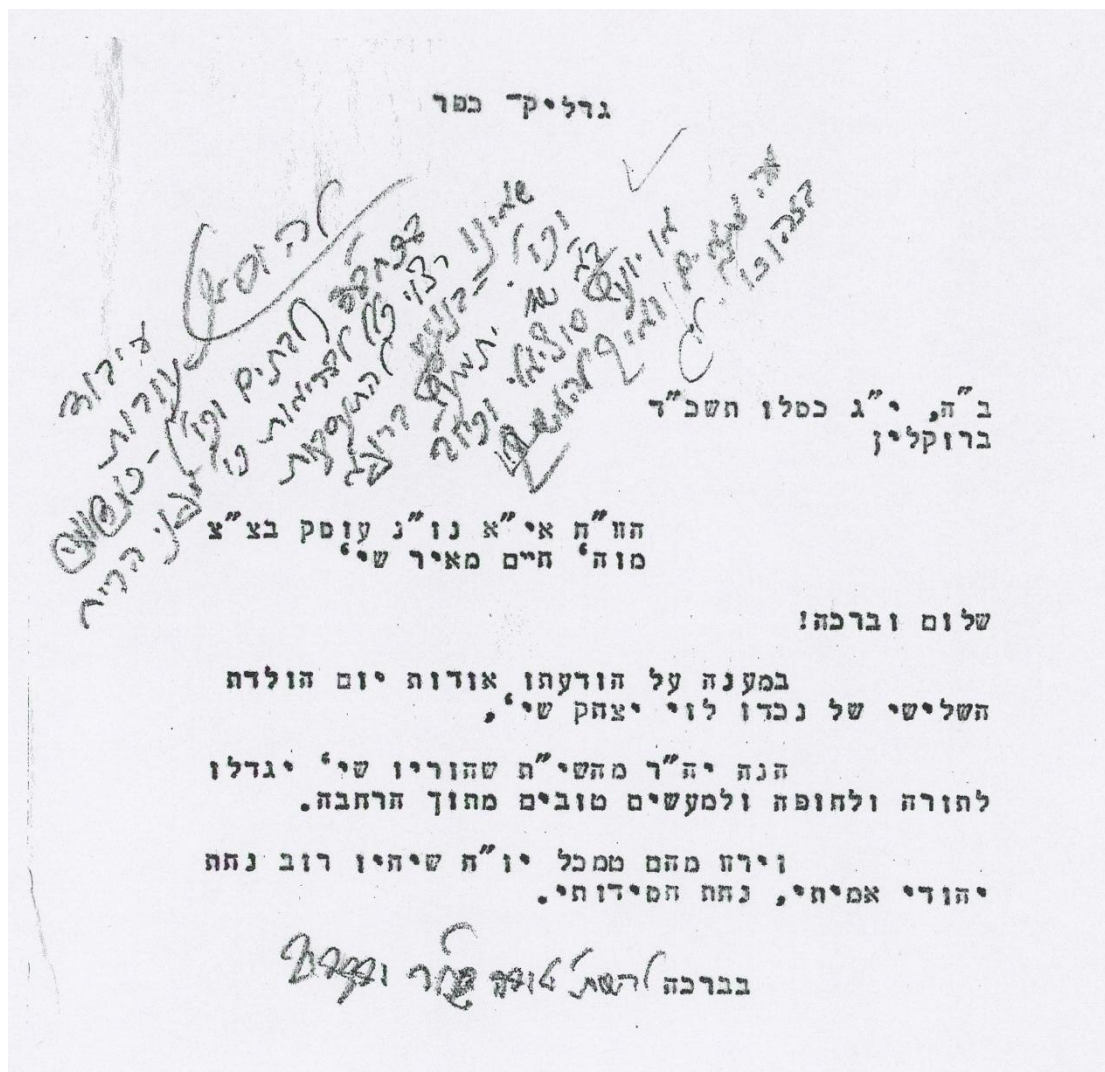
חובה וחזריות וצריך הו"א עצמו לעשות משהו, יהי' מה שיהי', ולטאול

את עצמו בכל שבוע מה עשה ופעל בשבוע זו כדרישת כ"ק אדמו"ר שליט"א.

צעירי אגודת חב"ד המרכזית

מכתב הרבי לאביו של הרגמ"ג (הרה"ת ר' חיים מאיר) בכפר חב"ד לרגל האופשערעניש של אבי הכלה

המילה "להוסיף" היא ההוראה למזכיר להוסיף את הבא לקמן במכתב המקורי שיושלח

להוסיף

עיבוד עורות בכחב"ד (לבתיים וכו') – כמדומה שאינו רצוי כלל לבריאות כו' מפני הריח וכו'. – בנוגע להתעסקות
ב"א שי' יתייעץ ברופא או יועץ סוציאלי וכיו"ב מה מתאים ואף להמשיך בזה וכו'.

בברכה להסת' טובה בגו"ר ובקרוכ

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

B.H. 5th of Kislev, 5723
Brooklyn, N.Y.

אכאן
5724
ג'ט אדמו"ר

Mrs. Basya Garelik
Via Uberti 41
Milano.

Brocho v'Sholom:

I received your letter, post-dated Nov. 13, in which you write about the recent birthdays of your children and the party which you arranged. May G-d grant that together with your husband you should bring up all your children to a life of Torah, Chuppah and Maasim Toivim, in good health and true Chassidish Nachas.

I will remember your children in prayer, especially your son Levi Yitzchok in connection with his third birthday and Opsherenish.

May G-d also grant that the progress of the institutions which you report, will continue steadily and at a growing pace, including also the essential point of "raise up many students" which had been emphasized at many Farbrengens, as your husband has no doubt told you. May all the work be with Hatzlocho, and may you have good news to report always.

With blessing

By *Isidor Rindler*

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.

HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

כ"ה, זאת חנוכה, תשכ"ד
ברוקלין, נ.י.

צו נשי ובנות חב"ד
ח' עליהן תחיינה

ברכה ושלום.

ביים געזעצטען זיך - ביז איבער א יאר אי"ה - מיט דעם ליכטיגען
יום טוב חנוכה, שיק איך די דאזיגע ווענדונג און דערמאנונג צו נשי
ובנות חב"ד, און דורך זיי צו אלע אידישע פרויען און טעכטער, שתי, אז
כאטש חנוכה ווערט געפייערט ביט מער ווי אכט טעג אין יאר, איז אבער
דער אינהאלט פון חנוכה און די אפגענונג פון בר חנוכה - גילטיג א
גאנץ יאר.

דער מוסר פון צינדן חנוכה-ליכט אנטהאלט דריי יסודות: דיגע נקודות,
וועלכע האבן א דירעקטע פארבינדונג מיט די פראבלעמען פון אונזער צייט,
און גיבן פראקטישע אנווייזונגען:

(א) די חנוכה-ליכט (וועלכע סימבאליזירן בר מצוה ותורה אור) דארפן
אנגעצונדן ווערן פשתקע החמה, נאך זון-אונטערגאנג, ווען עס איז פינסטער.
דאס לערנט אונז, אז מען טאר נישט נתפעל ווערן פאר דערפינסטערנישט און
גייסטיגער ארעמקייט, ווייל אפילו א ביסעלע ליכטיקייט פון תורה און
מצוות פארטרייבט א סך פינסטערנישט; על אחת כמה וכמה א סך ליכטיקייט.

(ב) די חנוכה-ליכט דארפן אנגעצונדן ווערן על פתח ביתו מכוון -
אזוי אז זייער ליכטיקייט זאל ארויסגיין אין דרויסן. דאס לערנט אונז,
אז מען טאר זיך נישט באגענוגען ווערן דערמיט וואס בא זיך אינדערהיים איז
ליכטיג און ווארעם מיט בר מצוה ותורה אור; מען מוז זיך באמיען אויך
ליכטיג מאכן אין גאס און אין דער גאנצער סביבה.

(ג) די חנוכה-ליכט ווערן אנגעצונדן מוסיף והולך - מיט א ליכטעלע
מער יעדע נאכט פון חנוכה. דאס לערנט אונז, אז די ארבעט צו פארשטארקן
און פארשפרייטן תורה-אידישקייט דארף זיין אין א שטייגענדער מאס, און
אז די דאזיגע ארבעט אנטהאלט שוין אין זיך אליין די פארזיכערונג אויף
א שטייגענדעם דערפאלג.

אונזערע חכמים, זכרונם לברכה, אונטערשרייבן, אז אויך די פרויען -
פונקט ווי די מענער - זיינען מחוייב אין דער מצוה פון בר-חנוכה, ווייל
אף הן היו באותו הנם - די פרויען האבן אויך געהאט א חלק אין דעם גס-
חנוכה. דערביי ווערט ספעציעל אונטערשטראכן די מסירות-נפש פון די אידישע
פרויען און טעכטער אין יענער צייט צו באשיצן די קדושה פון דער אידישער
היים און האלטן זיין און אומבאפלעקט דעם כבוד פון אידישע טעכטער.

היינט-צו-טאג, נאך מער ווי ווען עס איז, דארפן אידישע פרויען און
טעכטער געוויינלעך די ספעציעלע פאראנטווארטלעכקייט - און אייביגען זכות -
וואס די ג-שלעכע השגחה האט אויף זיי ארויפגעלעגט, און באשאנקען: פאר-
צוועצן און אויפצוהאלטן דעם אידישן לעבנס-וועג אויף די יסודות און
טראדיציעס פון תורה און מצוות אין טאג-טעגלעכן לעבן.

אלס עקרת-חבית איז די אידישע פרוי דער פונדאמענט פון דער אידישער
היים. פון איר, אין א גאר גרויסער מאס, זיינען אפהענגיק די סאמע יסודות
פון דעם אידישן קיום: שחרית המספחה, כשרות, קדושת שבת ויום-טוב, דער
חינוך הבנים והבנות - דער גאנצער אייבשטעל פון דער היים און פון אלע
מיטגלידער פון דער משפחה, וואס דערמיט איז פארבונדן דער אלגעמיינער המשך
פון דעם אידישן לעבנס-וועג בכלל, און דער עצם קיום פון אידישן פאלק.

- ב -

זאלן די חנוכה-ליכטעלעך, מיט זייער אינהאלט פון בר מצוה ותורה אור,
שטענדיג - בכל יום ובכל עת ובכל שעה - שיינען אין אייך פערזענלעך און
אין אייערע בני-בית שיהיו אלס לעבעדיגע און ליכטיגע מוסטער-פאר אנדערע.
זאל די ליכטיקייט פון תורה און מצוות, דורכגעדרונגען מיט חסידישער
ווארעמקייט און לעבעדיקייט, אריינדרונגען אין אלע ווינקלעך פון אייער
היים, און ארויסשפארן אויך אין גאס.

פארשטארקט און ברייטערט אויס אייער איבערגעבענע טעטיקייט, לויט דער
אינהאלטסרייכער פראגראם פון נשי ובנות חב"ד, אין דער פולסטער מאס.
און דער אויבערשטער זאל העלפן, אז דאס אלעס אויבנדערמאנט זאל
דורכגעפירט ווערן מוסיף והולך, אין א שטייגענדער מאס,

און דאס זאל אריינברענגען אין אייערע היימען, בתוך כלל ישראל, דעם
אויבערשטנס ברכות אויך אין א שטייגענדער מאס, אין אלץ וואס מען נויטיגט
זיך, בבני חיי ומזונא רויחא: אמת אידישע נחת פון קינדער שי, גוטן געזונד
און פרנסה בשפע, בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בברכה להעלה מופלגת
ולבשורות טובות בכל
האמור

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.

FREE TRANSLATION

HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין ג. נ. י.

By the Grace of G-d
8th Chanukah Light, 5724
Brooklyn, N.Y.

To the Neshei uBnois Chabad, Everywhere
G-d bless you All

Blessing and Greeting:

As we are about to take leave - until next year, please G-d - of the Festival of Lights, I send this communication to the members of the Neshei uBnois Chabad, and through them to all Jewish women, by way of a reminder that although Chanukah is celebrated only eight days in the year, its content and the message of the Chanukah Lights are valid and compelling all year round.

The message of the Chanukah Lights contains three basic points, which are applicable - in an immediate and practical way - to the crucial problems of our day:

(a) The Chanukah Lights (symbolizing the light of the Torah and Mitzvoh) have to be kindled after dark. This indicates that one should not be discouraged by the prevailing "darkness" outside; for even a little light of Torah and Mitzvoh can dispel a lot of darkness, how much more so a lot of light.

(b) The Chanukah Lights are required to be kindled in such a way that their light should be seen outside. This indicates that it is not enough to illuminate one's own home with the light and warmth of Torah-true Yiddishkeit, but that it is necessary to spread it also - outside, in the neighborhood and in the community at large.

(c) The Chanukah Lights are kindled in a growing number each night of Chanukah, teachings us to make a steadily growing effort to spread the light of Torah and Mitzvoh, and that these efforts contain in themselves the assurance of ever-growing success.

Our Sages of the Talmud declare that the Mitzvah of the Chanukah Lights must be shared by the women no less than by the men, because the women also contributed to the miraculous deliverance "in those days at this season." The Jewish women are particularly credited with the self-sacrificing determination to safeguard the sanctity of the Jewish home and the chastity of Jewish womanhood.

Nowadays, more than ever before, Jewish women and daughters should be aware of the special responsibility - and everlasting privilege - which Divine Providence has bestowed upon them by allotting to them a crucial and historic role in the preservation of the Jewish way of life on the foundations of the Torah and Mitzvoh, in the daily life.

As the Akeres Habayis - the foundation of the Jewish home, the Jewish mother is largely responsible for the perpetuation of the very foundations of Jewish existence: Taharas Hamishpocho, Kashrus,

the sanctity of Shabbos and Yom Tov, the education of the children - the whole set-up of the home and of all the members of the household, to maintain the continuity of the Jewish way of life and the very existence of our Jewish people.

May the Chanukah Lights, symbolizing the light of the Torah and Mitzvoh, continuously - every day and every moment - illuminate your personal life and the life of all the members of your family, so as to be living and shining examples to others.

Let the light of the Torah and Mitzvoh, infused with Chassidic glow and vitality, permeate every niche of your home, and also light up the outside.

Strengthen and expand your dedicated activities, in accordance with the productive program of the Neshei uBnois Chabad, in the fullest measure.

And may it be G-d's Will that all the above should be accomplished in a growing measure.

This will surely bring into your homes, in the midst of all our people, a steadily growing flow of G-d's blessings in all your needs, true Yiddish Nachas from your children, good health, and ample Parnosso, materially as well as spiritually, which go hand in hand together.

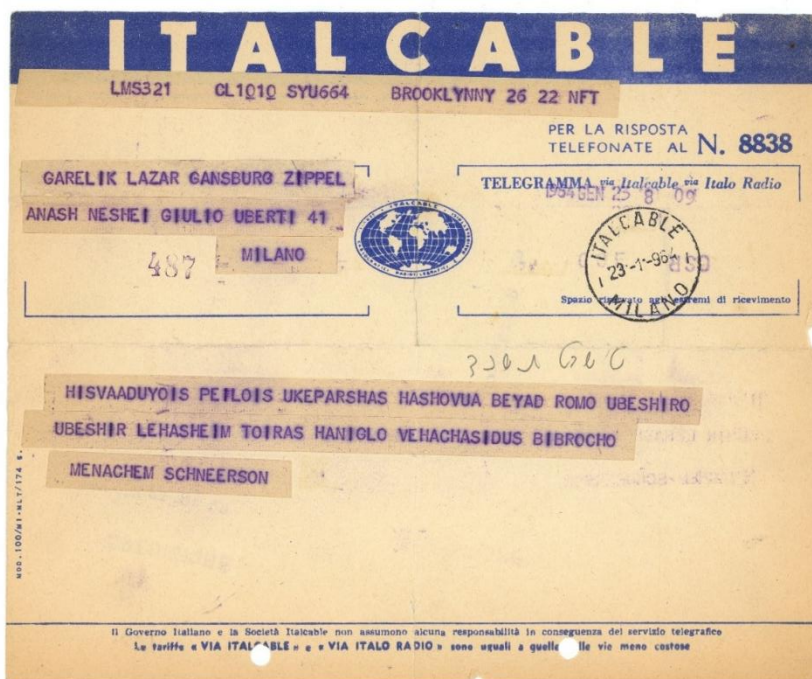
With the blessing of growing Hatzlocho,
and happy tidings in all the aforesaid,

/Signed: Menachem Schneerson/

[ט' שבט תשכ"ד]

התועדויות פעילות וכפרשת
השבוע ביד רמה ובשירה ובשיר
להשם תורת הנגלה והחסידות
בברכה

/מקום החתימה/

נצח-מילאנא

Handwritten signature: Menachem Schneerson

ב"ה, יב' שבט תשכ"ד
ברוקלין

הו"ח אי"א נז"נ וכו'
מוה' שלמה שי'

שלום וברכה!

אין ענטפער אויף אייער בריף פון יום א', אין וועלכען
איר שרייבט וועגען דער שוועסטער און אירע קינדער שי'.

השי"ת זאל העלפען עס זאל זיך איינארדנען די אלע
ענינים וואס איר שרייבט ווי גוט ס'איז באמת, פאר די אלע
בטייליגטע

בברכה לבשו"ט בכל האמור

מ"ש בכ"ק "בשם" הוא הוראה למזכירות שהמכתב יוחתם "בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א - מזכיר"

גרליק-מילאן

Tel.: HYacinth 3-9250

Cables: LUBAVITCH NEWYORK

מוזכירות
כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן
ליובאוויטש
SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
the Lubavitcher Rabbi
770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13, N. Y.

ב"ה, ט"ז שבט תשכ"ד
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'
מוה' גרשון מענדל שי.

שלום וברכה!

עומדים אנו כעת בסידור הכנות להערוכה חב"ד-ליובאוויטש שיתקים
כאן אי"ה בקרוב, וברעתנו להראות שם ב"סליד פראדעקטאר" תמונות
ממוסדות חב"ד שבכל מרחבי תבל.

אשר לכן נחוץ לנו לקבל מכת"ר תמונות ("סלידס") שונות
מהמוסדות באיטליא, בכלל זה גם מגן ישראל דשם, מכל מה שיעניין.

טוב יהי' אם יוכל לשלוח לנו לכה"פ עשרים וחמשה תמונות
כהנ"ל, ולציין לנו ממה היא כל תמונה ותמונה.

בכדי שנוכל להשתמש בתמונות הנ"ל בהפראדשעקטאר המיוחד לזה
צריכים לצלם התמונות בדוקא במין הפילם הנקרא:
35mm. color slide film 2"x2".

נוסף להנ"ל, אם חושבים שם להתחיל לדפוס שוב את השמועסן
באיטלקית, בבקשה לשלוח לנו בכל חודש, התחל מחודש אדר, שלש מאות
טופסים.

הנני מקווה לשמוע ממנו נידון כל הנ"ל בהקדם הכי אפשרי.
ותודה רבה מראש.

כט"ס

יהודא קרינסקי
25/2

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, יום ג', סדרה ופרשת אם כסף חלוה, ה'תשכ"ד
ברוקלין, נ.י.

חברה גכילות הסדים שומרי שבת
ה' עליהם יהיו

שלום וברכה!

נעם לי לקבל מכתבם עם המצורף אליו, בס מודיעים ע"ד האסיפה השנתית
במוצש"ק מברכים ואש חדש אדר.

וע"פ הוראת חכמינו ז"ל במשנתם, באחד באדר משמיעים על השקלים ועל
הכלאים, דלכאורה אינה מובנת השייכות דשני הענינים, ועד - שמשמיעים
ומכריזים על שניהם ביום אחד.

ויש לבאר בדרך אפשר - ע"פ דברי מפורשי טעמי המצות, באיסור ענין
כלאים, כי משנים ע"ז חוקי הטבע ודרכיו, שהטביע בורא עולם ומנהיגו
שיהי' דשא עשב ועץ עושה פרי למינהו דוקא,

ובהתאם לזה - כשמיעים על השקלים, שיהיו קרבנות צבור מתרומה אדשה
דוקא, שאין לערב שנה בשנה.

ואדרבה - מקדימה המשנה, (שגם ההקדמה - תורה היא), ההכרזה על השקלים
להכרזה על הכלאים,

אף שלכאורה דין קדימה להכרזה על הכלאים, כי ההקדם בזה מוכרח (בכדי
שלא יזרע בנתיים כלאים) וכן האיסור - כל השנה חדיר הוא, וכאן מורה
ע"ז - מה שאין כל זה בשקלים, ובפרט שאפשר לשקלם גם באיהור זמן, כיון
שחורמין גם על העמיד לגבות.

ומובן ע"פ האמור - כי בכדי שיהי' הנהגה הרוצ' בעולם, ההתחלה היא
ותלוי זה בהנהגת בני ישראל בניניהם באופן זה, ומרוחניות - משתלשל
בגשמיות.

ולכן לאחר שבי"ד מביאים בפועל הלכה של תורה ושולחים בכל ערי
ישראל ומכריזין שיביאו שקליהן, כי אין לערב שנה בשנה בנוגע לקרבנות
וענינים רוחניים אשר בעולם, משתלשל מזה גם לזרע (הצומח) בארץ (הדומם)
שיהי' למינהו דוקא.

ועד"ז במצות גמ"ח, שהיא מעלה הגדולה בצדקה השקולה כנגד כל הקרבנות
- על ידי שבני ישראל עושים בזה בסבר פנים יפות, הנה מעשיית המצוה-משתלשל
למטה בהמצטרך לאדם בכל צרכיו בבני חיי ועד למזונני (לחם-צומח) ועד לקיום
ההבטחה, עשר בשביל שהעשר כפשוטה - בכסף וזהב (דומם),

ובמדה כנגד מדה - בספ"י של מלכו של עולם - כל הנ"ל, רוויחי.

בברכת הצלחה בעבודתם, בכל המצור
ומחוך שמחה וטוב לבב

מצו"ב שעק - הסתתפותי, בל"נ, בהנ"ל.

במשנתם: ריש מס' שקלים. ע"פ דברי: רמב"ן קדושים יט, יט. (זח"ג פו, ג.)
ויהא חולין ס, סע"א (בהנוגע לדינם של דשאים). על הקתיד לגבות: שקלים
ספ"ג. מעלה הגדולה: שו"ע יו"ד סרמ"ט ס"ו. השקולה.. הקרבנות: רמ"א תניא
פל"ד ופל"ז. בסבר פנים יפות: שו"ע שט ס"ג. שמחה וטוב לבב: שו"ע שט.
* משתלשל למטה: ולא עוד אלא שפועל גם למעלה מעלה כו' (עיי' אגה"ק ס"ח).

[פורים תשכ"ד]
פורים שמח והתועדות
פעילה באורה זו תורה
וכולי
/מקום החתימה/

ITALCABLE

LMS473 CL1Q53/SYVXD186 BROOKLYN NY 21 26

PER LA RISPOSTA TELEFONATE AL N. 8838

TELEGRAMMA via Italcable via Italo Radio
1954 FEB 27 8

LT GARELIK LAZAR GANZBURG
ZIPPEL ANASH NESHEI 809
GIULIO UBERTI 41 MILANO

PURIM SOMEIACH VEHISVAADUS PEILO BEOIRO ZU TOIRO VEKULI
MENACHEM SCHNEERSON

Spazio riservato per servizio di ricevimento

Il Governo Italiano e la S. Italcable non assumono alcuna responsabilità in caso di interruzione del servizio telegrafico
Le tariffe « VIA ITALCABLE » e « VIA ITALO RADIO » sono uguali a quelle delle vie meno costose

ב"ה, י"ח אדר תשכ"ד
ברוקלין,

לכבוד ידידי הרב החמים בעל מדות טובות
גרשון מענדל שי

שלום וברכה!

דאשית דבר הרני מודיע לך מהתועדות של פורים כ"ק אד"ש
הופיע בביהמ"ד ר' בשעה 8:30, וגמר בשעה 2:15 בלילה,
הוכן השיחות הי' מדוע נקראת רק מגלית אסתר ולא מגלית מרדכי
אסתר ואסתר, מפני שהי' לאסתר מט"נ בפועל כשהלכה לאחשורוש וכן
ביאור למה נקרא החג בשם פורים ולא ע"ש הקודש של גורל וכן ביאור
מה ראה המן לגזור הגזירות של כלל ישראל הלא הלא בשם ידע היטב
מהנעשה לפרעה מצרים ברדפתם את בני ישראל, אכן החירץ הוא מפני שראה
שאינם מקיימים את תוה"ק ממילא כמודג אין לו חיות רק בהמים כן
ישראל הייתם התוה"ק ואח"כ אמר אלא... המאמר, ואח"כ השיחה בשביל
האנשים ואח"כ מגבית פורים, ואח"כ אמר הלא בפורים הדין שהחייבים לשחות
ולן נותן רשות לשחות כעת וגם למי שירצה אח"כ מיד אחר ההתועדות,
חוכל להבין מעצמן אין קבלו אנ"ש הבשורה, ומיד אחר ההתועדות שתו
משקה כמו מיס עד שבאו ואמרו אז כבר הגיע זמן קריאת שמע של
שחרית שמחה ושחי' כזולא היתה מעולם בט"ז 770 אי אפשר לפרוט לאספו
משקה והובילו הכל ל770 אי אפשר לפרוט הכל מה שקרה.....
ובש"ק הי' ג"כ התועדות וכ"ק אד"ש דרש במפגיע שידקדקו
לומר ב"ה וב"ש ואמן, וגם לראות שהחינוקת יענו, מן 1:30 עד 4:00.

ידידיך עוז המצפה להתראות ברוקוב
ממש אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א

תשורה משמחת הנישואין של מנחם מענדל ושטערנא שרה שפירא

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, י"א ניסן ה'תשכ"ד
ברוקלין, נ. י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק
בצ"צ כו' מו"ה גרשון
מענדל שי'
שלום וברכה!

לקראת חג המצות, זמן חירותנו, הבא
עלינו ועל כל ישראל לטובה, הנני בזה להביע
ברכתי לחג כשר ושמח ולחירות אמיתית, חירות
מדאגות בגשם ומדאגות ברוח - מכל דבר המעכב
עבודת ה' בשמחה ובטוב לבב.

ולהמשיך מחירות ושמחה זו בימי כל השנה
כולה.

ובפרט שעבודת השם, כמצווה עלינו בתורתנו
תורת חיים, הרי היא בכל עניני האדם ובמשך כל
היום וכל הלילה, וכמו שנאמר בכל דרכיך דעהו.

בברכת החג
[Signature]

ז"ע נתקבל מכתבו מי"א ניסן - לאחרי
[Signature]

ויוג' תי'

ז"ע נתקבל מכתבו מי"א ניסן - לאחרי הפסק הכי ארוך.

[י"ד ניסן תשכ"ד]

שבת וחג הפסח כשר ושמח ועונג
וחרות אמיתיים
/מקום החתימה/

ITALCABLE

Prefisso e Numero - Provenienza - Numero Parole - Data - Ore - Inditazioni eventuali
LNS43Q ORI1Q9/WU71 BROOKLYNNY 22 26 NFI

PER LA RISPOSTA
TELEFONATE AL N. 8838

TELEGRAMMA via Italcable via Italo Radio
1964 MAR 27
27-3-1964
DNT
Spazio riservato agli estremi di ricevimento

ZEIRE ANASH NESHEI
GIULIO UBERTI 41 MILAN
419

SHABBOS VECHAG HAPESACH KOSHER VESOMETACH VEONIES VECHETRUS AMITYIM
MEACHEM SCHNEERSON

Il Governo Italiano e la Società Italcable non assumono alcuna responsabilità in caso di interruzione del servizio telegrafico
Le tariffe a VIA ITALCABLE e a VIA ITALO RADIO sono uguali a quelle della via meno costosa

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ט"ז אייר ה'תשכ"ד
ברוקלין, נ. י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ כו'
מו"ה גרשון מענדל שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת המכתב מיום א' פ' אמור פסח שני.

ומענין ימים אלה: אמרו ואמרת, לתהיך גדולים על הקטנים, וע"ד מציאות גדלות וקטנות בעולם בכלל, כן יוגמלם הוא גם בעולם קטן הוא האדם, שבכל אדם ישנו הגדלות שלו והקטנות שבו, הגדלות שבאדם הוא הראש (שכל שבמוח) והקטנות שבאדם (ועד ל) ענין העשי' שבו, ונצטוו האדם, אשר הגדול שבו יזהיר את הקטן, וכאזהרת חז"ל שהלימוד צ"ל על מנת לעשות, ועוד יחיה בזה אשר גדול לימוד (עיקר הגדלות שבלמוד הוא מה) שמביא לידי מעשה. ובכל האמור ישנה גם הוראה פסח שני, וכביאור כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל פסח שני ענינו איז עס איז ניש קיין פארפאלען, מען קען אלעמאל פארשטען, אמילו מי שהי' טמא מי שהי' בדרך רחוקה און אמילו "לכס" - אז דאס איז געווען בראונז, מונדעסטוועגען קען מען מתקן זיין באם רוצים באמת, ולא עוד אלא שאין בזה הגבלה בזמן - ודלא כפסח ראשון שהוא שבעת ימים וכו' - שהרי ענין החטובה הוא בשעתא חדא וברגעא חדא, ולא הגבלה בענין - ודלא כפסח ראשון דחמץ לא ימצא ברשותו - שהרי חטובה שלימה הוא דדונות ("לכס" הנ"ל) נעשו לו בזכיות; ע"י החטובה אינו דן משם עד שמוחלין לו, ועד שיהי' לרצון לפני ה' ומרואה וחביב לפניו יה' וכו'.

בברכה זיאת פאר געזיגט נ. י. שניאורסאהן

אמתו"ל: יבמות קיד, א. הוא הראש: כשמו. וראה שבת פא.א. וכאזהרת חז"ל: ראה חל' ח"ת לאדה"ז פ"ד ס"ג-ד. גדול לימוד: ב"ק יז, א. עיקר הגדלות: עיין חל' ח"ת לאדה"ז פ"ד ס"ג. וכביאור כ"ק כו': "היום יום" יד אייר. ודלא כפסח ראשון: דכל חז' ימים שייכים אליו (עיין פסחים אה, ב: הנאכל לששה. שם א, רע"ב: וחימוצו... כל שבעה). בשעתא חדא: זח"א קכט, א. וראה קידושין (ט, ב). באגרת החטובה בתחלתה (צא, רע"א) (דאפילו) פצות החטובה: מן החורה היא... שיגמור בלבו כו'. חטובה שלימה: ראה אגה"ח פ"ה. יומא מו, ב. כזכיות: עליהם הוא יהי' אף על העבירות (רש"י יומא שם). אינו דן משם עד כו': שיש קונה עולמו בשעה אחת וגם קורין אותו רבי (ע"ז יז, א). ולהעיר מפאמר אדה"ז דמיוהכ"פ הקס"ב. שיהי' לרצון כו': אגה"ח רפ"ב. וראה רכב"ם חל' חטובה פ"ז.

בברכה לבשו"ט בכד"ע שכותבם חתי"ק

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacnth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ר"ח סיון, ה'תשכ"ד
ברוקלין, נ. י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ כו'
מו"ה גרשון מענדל שי'

SECOND PAGE

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מיום ד' אייר.

ובעמדנו בריש ירחא תליחאי בו יחב אוריאל תליחאי לעם
תליחאי ע"י תליחאי ביום תליחאי.

אשר מעניני מתן חורה ונקדחתו העיקרית הוא ביטול הגזירה
וההבדלה שבין עליונים וחתונות, ולא עוד אלא שאני (תקב"ח)
המתחיל, היינו שביטול זה התחלתו מצד העליון, שאז אין כל
הגבלה בזה ועד שאמשר להיות התאחדות גמורה,

יהי ראון שיעשה כאו"א כל החלוי בו בזה בנוגע לעליון,
וחתונת אשר בכל הענינים - הן הרוחנים והן הגשמיים, הן
הפרטים והן הכלליים,

מתחיל מדרגות אלו כמו שהן בתורה (סחים וגליא דאורייתא)
ועד לחתונת הגשמי והחומרי ממש שאין חתונת למטה יסמנו ונפש
והיות רוחנית אשר בו מדבר ה'.

ועשי' ועבודה זו מביאים קיום היעוד: ונגלה כבוד ה'
וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דבר.

ז"ר (עצ' א"ר ה'תשכ"ד) -
בברכה - בלשון הרב הוא כ"ק מו"ח
אדמו"ר - לקבלת החורה בשמחה
ובפנימיות

ר"ח סיון: ראה שבת (פ"ב). חו"א ר"פ יחור. ירחא... תליחאי:
כרבנות (שבת פ"א, א) וכן הלכה (שו"ע אדה"י ר"פ חזק). תליחאי:
ראה פ"י ר"נ גאון (שבת ש"ס). ביטול הגזירה... המתחיל: שמו"ר
פ"ב, ג. סחים וגליא דאורייתא: שהם דרגא ע"ג דרגא (זח"ג
ע"ג, א). הגשמי... למטה ממנו: ראה חניא פל"ו. ונפש... מדבר ה':
שער היחוד"א פ"א. ונגלה... דבר: גילוי בלי שום לבוש, יראו
בראי' חושית, פי ה' דבר ומהוה כל הנבראים (ראה חניא
ושחיחוד"א ש"ס).

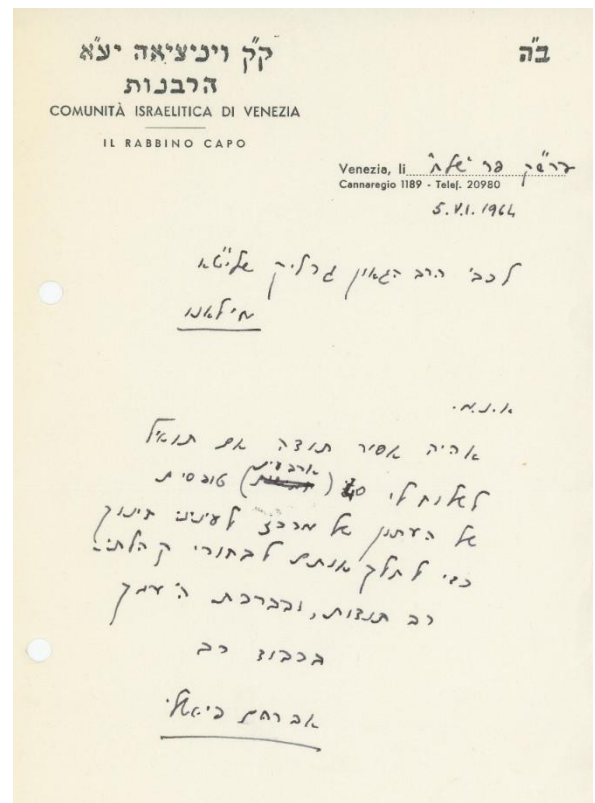
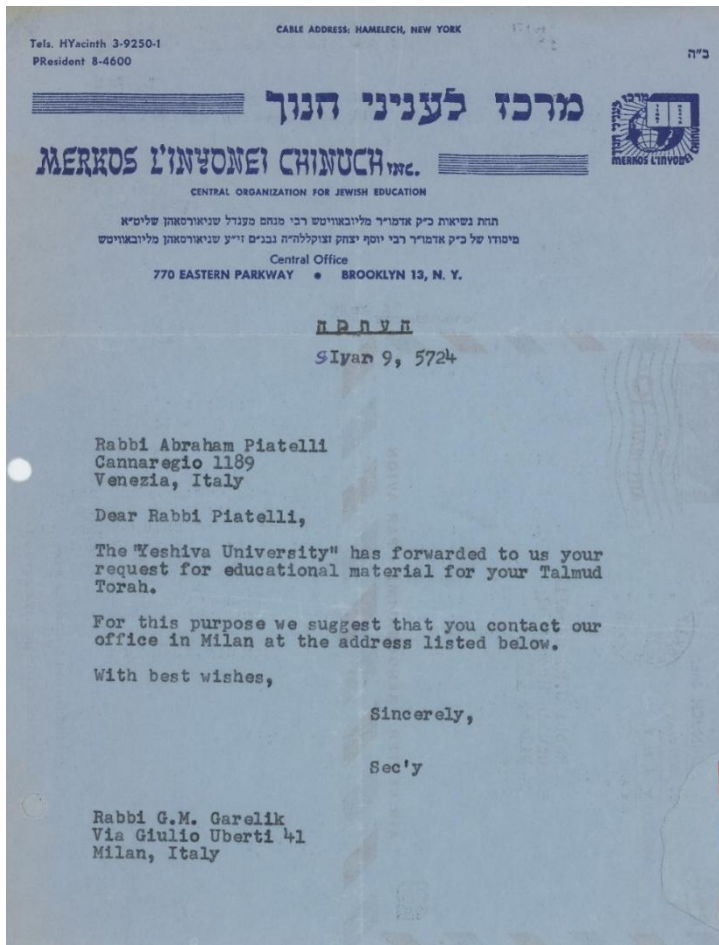
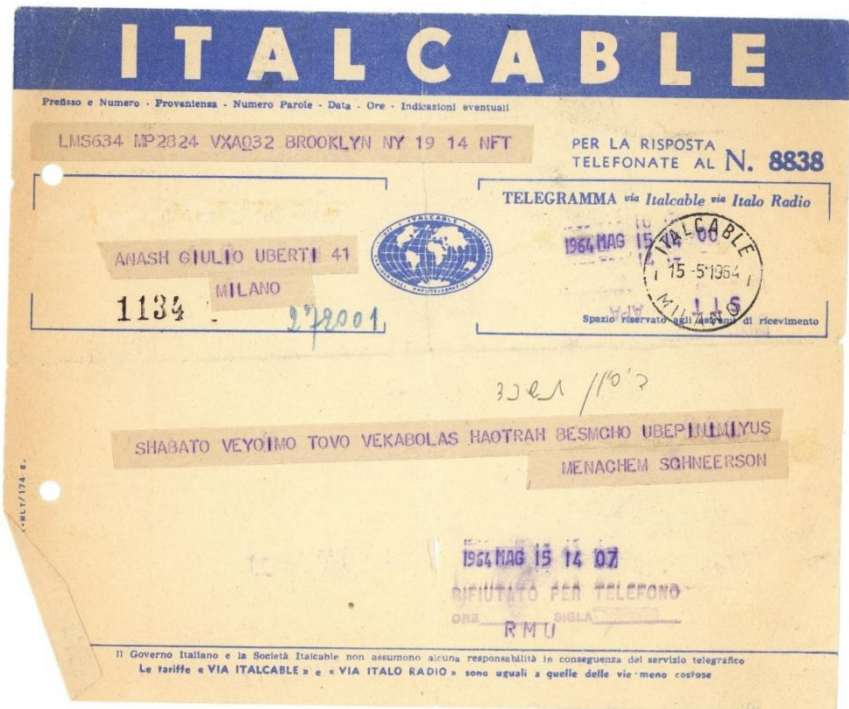
ז"ע נתקבל מכתבו מיום ג' סיון עם המצורף לה.

בברכה (בקשר ליום ההולדת) לשנת הצלחה ובברכה

ז"ע נתקבל מכתבו מיום ג' סיון עם המצורף ות"ח.

[ב' סיון תשכ"ד]

שבתא ויומא טבא וקבלת
התורה בשמחה ובפנימיות
/מקום החתימה/

ב"ה, מש"ק י"ב סיון תשכ"ד
ברוקלין,

לכבדו ידידי הרב התמים בעל מדות טובות
גרשון מענדל שי

שלום וברכה!

הרני להודיע לך אין שעבר חג השבועות אצל כ"ק אד"ש,
בש"ק פ' במדבר הי' התוועדות משעה 1.30 עד 4.00 וביאור המעלה
של ישראל שנמנו בכל עת, וביאור ג' כ פרק ו' דאבות המשנה דוולה
תורה יותר מן הכהונה וכו'.

ובליל א' דחג השבועות בשעה השלישית הי' מאמר על מאמר חז"ל,
משה עלה למרום אבבעים מינוט.

וביום ההאשין הי' ההלכה לבארא פארק וגם לאיטש נוא-יארק,
והשתתפו יותר ממאתים איש מאנ"ש.

וביום השני קודם השקיעה הופיע כ"ק אד"ש בביהמ"ד להתוועדות,
ואמר שיחות ארוכות ותוכן השני שיחות הראשונות שהעיקר הוא להביא לידי
מעשה היינו לימוד התורה. ושיחה ג' תורת הבעש"ט על הכ' תפלה לעני כי
יעטוף. וביאור מעלות העני על העשיר ואח"כ שיחה לאנ"ש שהלכו בתהלוקה,
ואח"כ האמר. ואח"כ שיחה שכל נשיאי חב"ד ספור מהבעש"ט בחג השבועות. ואח"כ
שיחה אט מותר לומר לעכו"ם קודם יו"ט שיעשה מלאכה דשביל ישראל ביו"ט
פלפול ארוך וביאור רחב ע"ז, ואח"כ שיחה בשביל נשי חב"ד.

ואח"כ שיחה אודות אחב"י ברוסיה וכאשר סיים שיחות הקודש שתה
כל הכוס. ואח"כ אמר מפני מה לא הזכיר אף אחד מאנ"ש לפניו שיתן ברכה
בעד אחב"י ברוסיה מזה נראה שאין איש שם על לב. "ס' איז א רחמנות אויף
איין וואס אויפער זיצט דו אין הערט, און ס'איז א רחמנות אויף מיר וואס
אין האב צו טוען מיט איין, " וכמובן שעשו דברי' הקדושים רושט חז"ק
על כל הנאטפנים. וכ"ק אדמ ו"ר שליט"א גמר חליקה כוס של ברכה בשעה
4.00.

וגם היום הי' התוועדות מן שעה 1:30 עד 4:15, ביאור ענינים
י"ב סיון,

למה לא כתב זה זמן רבה מאדמאד, יותר אין חדש ב770

ידיך עוד המצפה להתראות בקרוב ממש

אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א

ב"ה. די רייד פון כ"ח אדר"ר שליט"א
צו די חלמידות חי' די מסיימות פון בית-רבקה
דאנערשטאג, פ' קרח, בדר"ח תמוז, ה'תשכ"ד

היינט איז ראש חודש. די זאך פון ראש חודש בפשטות (אין איינפאכע זין)
איד, אז דעמאלט (1) הויבט אן די לבנה נאכאמאל שיינען פון אנהויב, פריער
א קליין ביסל, דערנאך מערער און מערער ביז פופצן טעג אין חודש (אדער
זעכצן טעג אין חודש), וואס דאן איז - מילוי הלבנה, א פולע לבנה.
שטייט אויף דערויף אין מדרש (3): ס'זיינען דאן דא צוויי גרויסע שטערן
וואס באלייכטען די וועלט, די זון באטאג און די לבנה באנאכט און אויך א
טייל פון טאג, ווארום פילע טעג אין חודש זעט מען די לבנה אויך באטאג,
זאגט דער מדרש אז די אידן זיינען געגליכן צו דער לבנה. בא אידן איז
אויך דא אונטערשיידן, גרויסע חילוקים אין דעם ווי אידן לעבט זיך. ס'זיינען
געווען צייטן ווען ס'איז געווען "די פולע לבנה", ווען דער בית המקדש איז
געווען אויפגעבויט, מען האט געהאט מלכים א.ז.וו., אדער אין די צייטן פון
משה רבנו - ווען משה האט געפירט די אידן מיטן ארון הברית און מיט די לוחות
פאראויס און מען האט געזעהן נסים און יעדן שריט און טריט. דערנאך זיינען
די צייטן ווען די לבנה איז אלץ קלענער און קלענער, וואס בכללות איז דאס -
ווען די אידן געפינען זיך אין גלות, דעמאלט איז דער מצב פון אידן און דער
רעספעקט וואס אנדערע האבן צו אידן - ניט אזוי ווי ס'איז געווען ווען דער
משכן אדער בית המקדש איז געשטאנען אויפגעבויט און אידן זיינען געווען
זעלבסטשטענדיק אונטער דער אנפירערשאפט פון משה'ן אדער דערנאך - פון מלכי
ישראל (פון די אידישע מלכים).

און דאס לערנט דער מדרש אידן, אז זיי זאלן זיך ניט שרעקן ווען מען
זעהט אז "די לבנה" ווערט קלענער ביז אז ענדע חודש זעהט מען די לבנה
איינגאנצען ניט; מען זאל וויסן אז דאס איז מער ניט ווי א צייטווייליקע זאך
און - עתידים להתחדש כמותה, ווי מען זאגט אין דער ברכה... פון קידוש לבנה -
דער אויבערשטער פארזיכערט, אז אידן וועלן דערנאך באנייט ווערן מיט
א נייעם אויפשטייג און מיט א נייער גאולה, ביז וואנעט אז עס וועט קומען -
"לבנה במילואה"; עס וועט זיין די גאולה האמתית דורך מלך המשיח מיט א בית
המקדש א.ז.וו.

מען דארף זיך ניט דערשרעקן פון דעם וואס די חמה (די זון) זעהט
מען אלעמאל אן ענדערונגען.

וואס דאס איז אין דעם נמשל, אז די פעלקער וואס ארום אידן, - איז
כאטש זיי האבן זיך געביטן - אנשטאט איין פאלק איז געקומען אן אנדערער -
זיינען אבער אלעמאל געווען פעלקער ניט אידישע וואס זיי האבן זיך באצויגן
ניט ווי עס באדארף צו זיין צו אידן. ווארום דאס וואס מען זעהט אז פעלקער
ווערן פארשוואונדען און עס קומט אן אנדער פאלק אויף זייער ארט - איז דאס
גופא באווייזט, אז אלע פעלקער צוזאמען וועלן סוף כל סוף אנערקענען דעם
אמת, אז אידן זיינען דער פאלק, וואס האט באקומען די אמת'ע תורה פון אלקים
אמת, פון דעם אויבערשטן, און מיט דעם אמת קענען זיי דורכגיין די וועלט.

✱ ✱ ✱

דאס איז די אפלערנונג פון ראש חודש פון יעדער חודש פון אלע חדשים
פון א גאנץ יאהר, ספעציעל איז דא א וויכטיקע אפלערנונג פון ראש חודש תמוז
ובכלל פון די זומערדיקע חדשים, דעמאלט (4) שיינט די זון מיט א גרעסערע
שטארקייט און מיט א גרעסערע היץ, וואס לויט דעם מדרש פארשטייט מען - אז
אין דעם נמשל איז עס, אז אין דער צייט ווען מען זעהט אז די אנדערע פעלקער
ארום אידן האבן אומגעוויינליכע דערגרייכונגען און האבן אויפגעטאן "גרויסע
זאכן" (אין דעם משל פון דער זון - אז עס שיינט מיט א גרויסער ליכט), איז
אויך ראש חודש תמוז דארף דערמאנען און מען זאל געדילנקען, אז דער עיקר
איז - עס הויבט זיך אן דער חידוש הלבנה, אז סוף כל סוף וועט די זון ניט
לייכטן נאר די לבנה - ווי ער זאגט אין נבואה (לויט דער ערקלערונג פון
מדרש (5): מען וועט זעהן אז דער אמת איז בא די וואס זיי זיינען מונים
ללבנה, וואס זיי ציילן (פון ראש חדש הלבנה) און טראכטן זיך אריין און
נעמען ארויס דעם מוסר השכל פון דעם ענין פון ראש חודש.

✱ ✱ ✱

דאס איז דאס איין פון גאנצען אידישן פאלק, אזוי איז דאס אין

דערצן טעג אין חודש), וואס ראן איז - מילוי הלבנה, א פולע לבנה.
שטייט אויף דערויף אין מדרש (3): ס'זיינען דאך דא צוויי גרויסע שטערן
וואס באלייכטען די וועלט, די זון באטאג און די לבנה באנאכט און אויך א
טיל פון טאג, ווארום פילע טעג אין חודש זעט מען די לבנה אויך באטאג,
זאגט דער מדרש אז די אידן זיינען געגליכן צו דער לבנה. בא אידן איז
אויך דא אונטערשיידן, גרויסע חילוקים אין דעם ווי אידן לעבט זיך. ס'זיינען
געווען צייטן ווען ס'איז געווען "די פולע לבנה", ווען דער בית המקדש איז
געווען אויפגעבויט, מען האט געהאט מלכים א.ז.וו., אדער אין די צייטן פון
משה רבנו - ווען משה האט געפירט די אידן מיטן ארון הברית און מיט די לוחות
פאראויס און מען האט געזעהן נסים אויף יעדן שריט און טריט. דערנאך זיינען
די צייטן ווען די לבנה איז אלץ קלענער און קלענער, וואס בכללות איז דאס -
ווען די אידן געפינען זיך אין גלות, דעמאלט איז דער מצב פון אידן און דער
רעספעקט וואס אנדערע האבן צו אידן - ניט אזוי ווי ס'איז געווען ווען דער
משכן אדער בית המקדש איז געשטאנען אויפגעבויט און אידן זיינען געווען
זעלבסטשטענדיק אונטער דער אנפירערשאפט פון משה'ן אדער דערנאך - פון מלכי
ישראל (פון די אידישע מלכים).

און דאס לערנט דער מדרש אידן, אז זיי זאלן זיך ניט שרעקן ווען מען
זעהט אז "די לבנה" ווערט קלענער ביז אז ענדע חודש זעהט מען די לבנה
אינגאנצען ניט; מען זאל וויסן אז דאס איז מער ניט ווי א צייטווייליקע זאך
און - עתידים להתחדש כמותה, ווי מען זאגט אין דער ברכה... פון קידוש לבנה -
דער אויבערשטער פארזיכערט, אז אידן וועלן דערנאך באנייט ווערן מיט
א נייעם אויפשטייג און מיט א נייער גאולה, ביז וואנעט אז עס וועט קומען -
"לבנה במילואה"; עס וועט זיין די גאולה האמתית דורך מלך המשיח מיט א בית
המקדש א.ז.וו.

מען דארף זיך ניט דערשרעקן פון דעם וואס די חמה (די זון) זעהט
מען אלעמאל אן ענדערונגען,

וואס דאס איז אין דעם נמשל, אז די פעלקער וואס ארום אידן, - איז
כאטש זיי האבן זיך געביטן - אנשטאט איין פאלק איז געקומען אן אנדערער -
זיינען אבער אלעמאל געווען פעלקער ניט אידישע וואס זיי האבן זיך באצויגן
ניט ווי עס באדארף צו זיין צו אידן. ווארום דאס וואס מען זעהט אז פעלקער
ווערן פארשוואונדען און עס קומט אן אנדער פאלק אויף זייער ארט - איז דאס
גופא באווייזט, אז אלע פעלקער צוזאמען וועלן סוף כל סוף אנערקענען דעם
אמת, אז אידן זיינען דער פאלק וואס האט באקומען די אמת'ע חורה פון אלע
אמת, פון דעם אויבערשטן, און מיט דעם אמת קענען זיי דורכגיין די וועלט.

× × ×

דאס איז די אפלערנונג פון ראש חודש פון יעדער חודש פון אלע חדשים
פון א גאנץ יאהר, ספעציעל איז דא א וויכטיקע אפלערנונג פון ראש חודש חמוץ
ובכלל פון די זומערדיקע חדשים, דעמאלט (4) שיינט די זון מיט א גרעסערע
שטארקייט און מיט א גרעסערע היץ, וואס לויט דעם מדרש פארשטייט מען - אז
אין דעם נמשל איז עס, אז אין דער צייט ווען מען זעהט אז די אנדערע פעלקער
ארום אידן האבן אומגעוויינליכע דערגרייכונגען און האבן אויפגעטאן "גרויסע
זאכן" (אין דעם משל פון דער זון - אז עס שיינט מיט א גרויסער ליכט), איז
אויך ראש חודש חמוץ דארף דערמאנען און מען זאל געדיינקען, אז דער עיקר
איז - עס הויבט זיך אן דער חידוש הלבנה, אז סוף כל סוף וועט די זון ניט
לייכטן נאר די לבנה - ווי ער זאגט אין נבואה (לויט דער ערקלערונג פון
מדרש (5)): מען וועט זעהן אז דער אמת איז בא די וואס זיי זיינען מוניס
ללבנה, וואס זיי ציילן (פון ראש חדש הלבנה) און טראכטן זיך אריין און
נעמען ארויס דעם מוסר השכל פון דעם ענין פון ראש חודש.

× × ×

אזוי ווי דאס איז בהנוגע צום גאנצן אידישן פאלק, אזוי איז דאס אין
באצוג צו דעם לעבן פון יעדער אידן. מען טרעפט זיך דאך מיט חברים אדער מיט
חבר'טעס וואס צווישן זיי איז דא אזוינע וואס זיי זיינען ניט אזוי פרום,
אדער אויך אמאל אזוינע וואס זיינען אזוי מיט זיי אין שכנות אדער אין אן
אנדער אופן - דארף מען בא זיך ניט טראכטן אז וויבאלד אז יענער, ווי עס
זעהט אויס, האט ניט אויף זיך די אידישקייט - באגרעניצונגען וואס אידן האבן,
איז דערפאר ח"ו ווערט מען שוואכער, אדער ער מיינט אז ער דארף זיך שעמען
ח"ו פאר די וואס בא זיי (ווי בא דער זון) איז ניטא קיינע ענדערונגען -
א ניט קיין אידן, זיי שטאמען ניט פון אידישן פאלק, און מען טרעפט

אין צייט -

סיי וואכן טעג, סיי שבת, סיי יום טוב און סיי ר"ה און יו"כ מיט דער זעלבער גרויס, מיטן זעלבן שייך,

אזוי אויך בנוגע ארט -

סיי מען געפינט זיך אין דער היים און סיי מען געפינט זיך אין אן אנדער ארט מיט דער זעלבער "הייליקייט",

- בא אידן איז דאס אנדערש. בא אידן זיינען דא וואכעדיקע טעג און שבת'דיקע טעג און יו"כ'דיקע טעג; אין דער היים, אדער אין בית הכנסת וביהמ"ד. בא אידן איז אן אונטערשייד בשעת ער איז מקיים א מצוה, אדער בשעת ער טוט א וואכעדיקע זאך (מער ניט ווי מיט א כוונה לשם שמים, וואס דעמאלט איז דאך די קדושה, די שייך פון געטליכקייט, זעהט זיך ניט אזוי אן, וואס דערפאר טאר מען דאך אויף דערויף ניט מאכן קיין ברכת המצות) -

ואדרבה, ווי ער זאגט אין מדרש (דארט) אז אזוי ווי די לבנה לייכט באנאכט און באטאג אזוי אויך אידן האבן א "חלק בעולם הזה ובעולם הבא".

✱ ✱ ✱

אזוי איז אויך בפרט בהנוגע צו אייך. און אייער באציאונג צו די וואס, איבער פארשידענע סיבות, באקומען זיי ניט (צו זייער אומגליק) א אמת אָנדישן חינוך, לערנען ניט קיין לימודי קודש א.ז.וו.

דערצו איז נאך צוצוגעבן אן עיקר באמערקונג:

בשעת איר האט געלערנט אין בית רבקה האט איר דאך געלערנט לימודי קודש און אויך לימודי חול - דארפט איר אלעמאל געדיינקן אז דער עיקר זיינען די לימודי קודש, דאס וואס מען לערנט אין הורת חיים, אין אונזער הייליקער תורה. און דאס וואס מען לערנט אין לימודי חול (די סעקולערע זאכן) דארף מען זיי אויך אויסנוצן אין אזא וועג, אז אויך זיי זאלן דורכגענומען ווערן מיט אידישקייט, ביז וואנעט אז מען וועט דערקענען אז דער וואס האט גע- לערנט די לימודים - פירט זיך אויף אויך אין וואכעדיקע זאכן - ווי א איד דארף זיך אויפפירן (6), אז מען זאל אויף אים קענען זאגן אז דאס איז א ריכטיקער קינד פון אברהם יצחק ויעקב און שרה רבקה רחל ולאה.

דער אויבערשטער זאל אייך העלפן - אזוי ווי איצט איז דאך די צייט וואס איז חופש (וואקשיסאן צייט), זאלט איר וויסן אז דאס איז נאר וואקיי-שאן פון לימודי חול, אבער ניט ח"ו פון לימודי קודש און ניט פון הנהגות קודש, פון א אידישער אויפפירונג; אדרבה - וויבאלד אז מען האט מערער פרייע צייט, דארף מען צוגעבען אין אידישקייט און אין אידישער אויפפירונג - אין טאג טעגלעכן לעבן אפילו אין די וואכעדיקע זאכן. און בשעת מען נעמט אן אין דעם א פעסטן באשלוס - איז דער אויבערשטער מצליח, אז מען זאל דעם באשלוס קענען דורכפירן אין דער פולסטער מאס און אין גוטן געזונט ובשמחה וטוב לבב.

זאל אייך דער אויבערשטער בענטשן מיט א געזונטן זומער, א אידישן זומער און א פריילעכן זומער און אויסנוצן אים אין א וועג אז דער זומער זאל זיין ווי עס דארף צו זיין און צום נייען יאהר זאלט איר מיט באנייטע כחות קאנען שטייגן אלץ העכער און העכער אין אידישקייט ביז - אז יעדערע פון אייך זאל זיין אויף איר ניכר אז זי איז א בת שרה רבקה רחל ולאה.

- (1) זע שמות רבה פט"ו, כו. (2) ווען דער מולד איז ניט אין אנפאנג מעת לעת (מילוי הלבנה איז לערך 14 טעג און 18 שעה נאך דעם מולד - ווי ערקלערט אין הל' קידוש החודש). (3) בראשית רבה פ"ו, ג. (4) תקופת חמוז איז די ווארעמסטע צייט פון יאר (שבת נג, א). (5) בראשית רבה פ"ו, ג. (6) זע שולחן ערוך אורח חיים סרל"א. אלטען רבי'נס שו"ע ס"א ס"ה. תניא אנהייבס פמ"א.

[י"ב תמוז תשכ"ד]

התועדויות פעילות ולהמשיכו בכל השנה

/מקום החתימה/

ITALCABLE

LMS92 MP98 CD BROOKLYN NY 18 22 217A

PER LA RISPOSTA TELEFONATE AL N. 8838

TELEGRAMMA via Italcable via Italo R

LT GARELIK LAZAR GANZBURG

ZIPPEL ANASH 75

NESHEI GIULIO UBERTI 41 MILANO

DLF 170

Spazio riservato agli estremi di ricevimento

21/11/22

HISVAADUYOIS PEILOIS-ULEHAMSHICHO BECHOL HASHONO

MENACHEM SCHNEERSON

Il Governo Italiano e la Società Italcable non assumono alcuna responsabilità conseguenza del servizio telegrafico
Le tariffe « VIA ITALCABLE » « VIA ITALO RADIO » sono uguali a quelle delle vie meno costose

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ימי הגאולה יב-יג תמוז, ה'תשכ"ד
ברוקלין, נ. י.

אגודת נשי ובנות חב"ד
סניף: מילאן
ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלום
בעמדתו בימי הגאולה, גאולה כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ
זי"ע, שהיא גם גאולתנו ומדות נפשו
אשר בודאי ידוע להן התענינותו בחקנת נשי ובנות ישראל ועניניהן,
- וכפי שאמר וגם כתב כמה וכמה פעמים (וזו גם הייתה מהסיבות הראשונות
לפרטמו כמה משיחותיו הק' באידיש, בלשון המדוברת באותן המדינות במ"ה
בימים ההם) -
תקנה אמינות, ז.א. עד שתפעול בהנהגה היום-יומית, שתהא מתאימה בכל
להוראות תורתנו תורת חיים ומצותי עליהן נאמר וחי בהם,
וגם פעולות אלו עשה במסירה ונחישות ועד למסירת נפש, וכידוע ומפורסם,
וכיון אשר הוראות צדיקים ומעשיהם קיימים ופועלים פעולתם גם לאחר
זמן ואפילו לאחר זמן רב,
החקוה אשר תלמד כל אחת ואחת מהן, בתוככי כללות נשי ובנות ישראל,
ה' עליהן תחיינה, לקח פרשת ימי גאולה אלה ונקודתם,
אשר כל איש ואשה הרוצים באמת לקיים התורה ומצותי - אפשריות מלאה
ויכולת ניהולה להם למלאות רצונם זה במילואו,
ויהי רצון שיהי' כל האמור מתוך בכיאות הנכונה שמחה וטוב לבב, וזכות
כל זה גם יעמוד להן לראות פרי טוב בעמלן, עמל קודש זה.

בברכה
[Signature]

המכתבים נתקבלו, ות"ח.

בברכה לבשו"ט בכהנ"ל חתי"ק

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch

770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.

HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי

ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ימי הגאולה יב-יג חשוון, ה'תשכ"ד
ברוקלין, נ. י.

מרת בתי' תחי'

ברכה ושלום!

בעמדנו בימי הגאולה, גאולת כ"ק מו"ה אדמו"ר
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, שהיא גמגמולתנו ופדות נפשנו,
אשר בודאי ידוע לה התענינוהו בחקנת נשי ובנות
ישראל ועניניהן.

- וכפי שאמר וגם כתב כמה וכמה פעמים (ודו גם היתה
מהסיבות הראשונות לפרטמו כמה משיחותיו הק' באידיש, בלשון
המדובר באותן המדינות גם הי' בימים ההם) -

חקנה אמיתית, ז.א. עד שהפעול בהנהגה היום-יומית, שתהא
טחאמה בכל להוראת הורתנו חורח חיים ומצותי' עליהן נאמר
וחי בהם,

וגם פעולות אלו עשה במסירה ונתינה ועד למסירת נפש,
וכידוע ומפורסם,

וכיון אשר הוראות צדיקים ומעשיהם קיימים ומועלים פעולתם
גם לאחר זמן ואפילו לאחר זמן רב,

התקוה אשר חלמד, בחוככי כללות נשי ובנות ישראל, ה'
עליהן תחיינה, לקח פרשת ימי גאולה אלה ונקודתם,

אשר כל איש ואשה הרוצים באמת לקיים החורה ומצותי' -
אפשריות מלאה ויכולת נתינה להם למלאות רצונם זה במילואו,

ויהי רצון שיהי' כל האמור מחוץ בריאות הפכונה שמחה ושוב
לבב וחבשר טוב.

בברכה

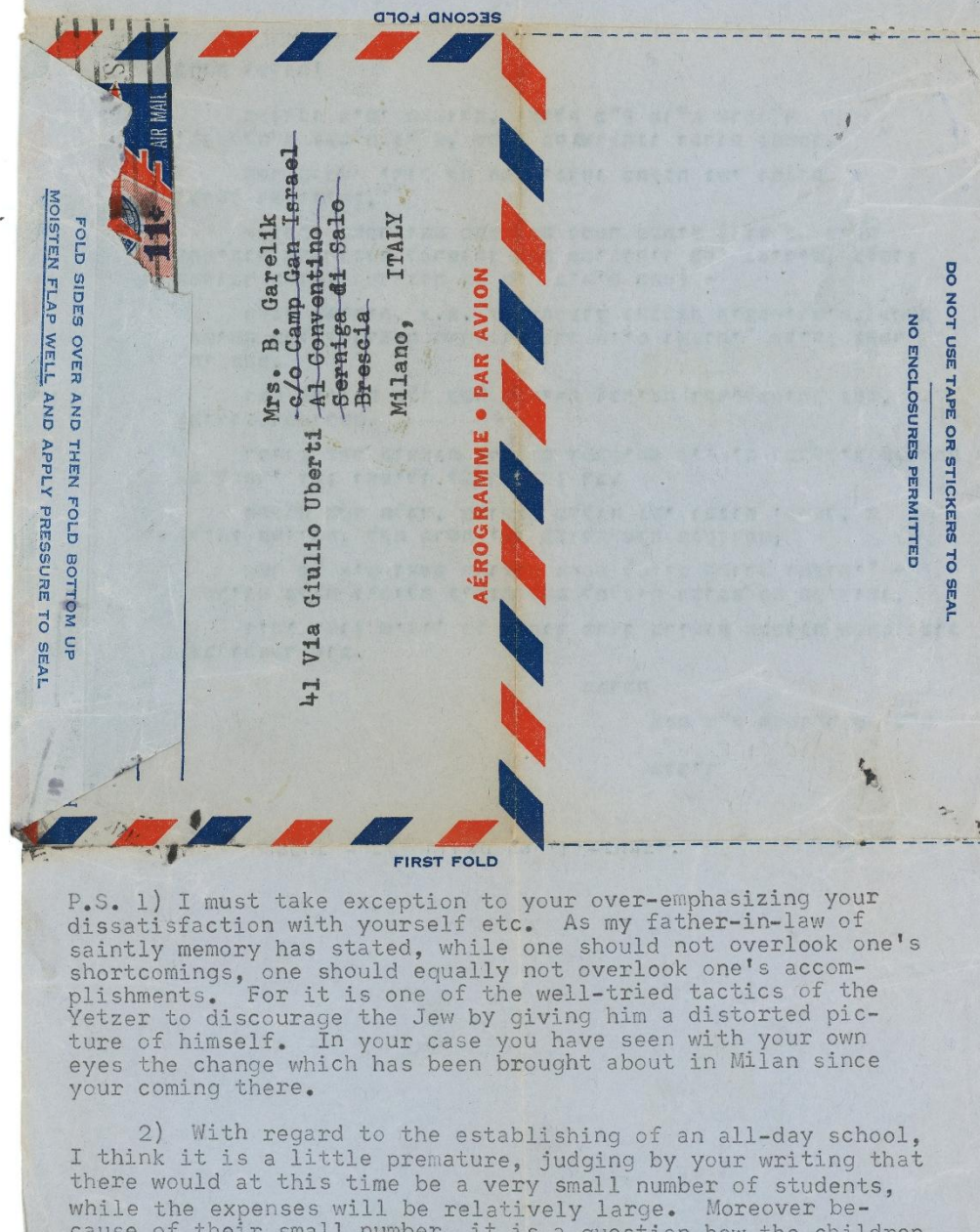
בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

10210.6
מזכיר

המכתב - בלי הוראת תאריך - נתקבל.

סימן בחץ למעבר לדף

themselves might feel. Therefore you ought to consult with local people as to the advisability of postponing the opening of the Day School until the following school year, which would make it possible to utilize the months ahead to prepare the public opinion, and above all the mothers themselves, with a view to starting off with a larger enrollment.

תשנ"ו school year

אזרחים פיקסיונליז

באריך

ב"ה' כ"ו' תמוז ה"תשכ"ד
ברוקלין' ב'י'

שלום וברכה

מאשר הנני קבלת מכתבו מיום כ"א תמוז
ובבואו מימי הגאולה יג' יג תמוז גאולת כ"ק מו"ה
אדמו"ר בשיא ישראל גם באולתו
שבדאי ידוע לו אודות העבודה במסירת נפש של בעל
השמחה והגאולה עבודה קדושה בהפצת התורה הנגלה והחסידות
ובאופן דמוסיף והולך

התקוה אשר ילמוד מפרשת ימים אלו לקח המתאים והמעשה
ובשפוטם
עיקר- להוסיף בהתמדה ושקידה בלימוד התורה לימוד הנגלה
וללימוד החסידות ומחנך שצריך להיות- כהוראת חז"ל- באופן
שהלימוד יביא לידי מעשה הידור בקדש המצותם
וההבטחה הבא לטהר- מסעין לו

בטח יודע משלשת השיעורים השונים לכל נפש בחומש תהלים
והתנאי ושומר עליהם עכ"פ יעשה כן מכאן ולהבא

בברכה לבשו"ט בכל האמור
בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

בזמנים ההם עוד לא עשו "Photostats" ואבא הי' צריך לתקתק את המכתב מחדש

כ"ז תמוז תשכ"ד

ליובאוויטש, ניו יארק

הבנתי בהיחידות שיש
רשות לבוא לסדר הניירות.
בקעמפ ובמלון בסדר, בעיר
שקט.

אני חושב לנסוע מפאריז
בי"ד, ואליעזר כהן בי"ג.
מבקש ברכה

גרליק

COPIA DI TELEGRAMMA
(Per posta in 17200)

Modello - C. - Tel. - 48

PER TUTTI GLI UFFICI TELEGRAFICI
CON PRECEDENZA NELLA TRAMANDA

GARELIK
GIULIO UBERTI 41
MILANO.

F. TELEGRAFICO DI

consequenza
del servizio telegrafico. - Leggere, a tergo, per le Avvertenze

Bollo
a data

Qualifica	DESTINAZIONE	PROVENIENZA	NUMERO	PAROLE	DATA	ORE	Via e altre indicazioni di servizio
			6178	25	17	0215	
DESTINATARIO E INDIRIZZO	XLT LUBAVITSH NEW YORK						
TESTO ed traduzione FIRMA	HIVANTI BHAICHIDUS SHEESH KSHUS LOVO LESADER						
	HANYOROS BAKEMP UBAMALON BESEDER BOIR SHEKET						
	ANICHOSHEV LINSOA MIPARIS BEUDDALET VEELIESER						
	XENX COHEN BEUDGIMEL MEVAKESH BROCHO						
	GARELIK						
17/7	2						

Roma - Istituto Poligrafico dello Stato P.V.

גרליק-מילאן

25

ב"ה. ה' מנ"א תשכ"ד
ברוקלין

הרה"ח אי"א נח"נ עוסק בצ"צ
כו' מו"ה גרשון מענדל שי

שלום וברכה!

בזמן האחרון לא שמענו מכה"ר כלום ע"ד הנעשה בענין
השגח הספרים מרוימא. ובאשר בימים אלה מתכוננים לבוא
לכאן האורחים שי' ממילאן, כדאי הדבר אשר כה"ר יחזקאל עם
הרב שי' דרוימא ויציע לפניו אשר כדאי לנצל את ההזדמנות
הזאת אשר הנוסעים כמשלחת מאיטליא חביא לכ"ק אדמו"ר שליט"א
אח הספרים וכו'.

בה"ח למפרע ובברכה כמ"ס

הרב ה.מ.א. חרוב

אעפ"י שהנמיעה היא באוירון הנה גם אם מספר הספרים
גרול הוא, חלא יוכל כל אחד מהנוסעים לקחת בנקל סכום
ספרים, ובאם גם חלק מהספרים יצטרכו בכל זאת לשלוח גם
באני, חלא אין זה בסחירה להצעה הנ"ל.

ראה להלן בעמוד 100 יותר באריכות אודות הרב טואף והספרים מרומא.

גרליק-מילאן

Tel.: HYacinth 3-9250

Cables: LUBAVITCH NEWYORK

מזכירות

כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן
ליובאוויטש

SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
the Lubavitcher Rabbi

770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13, N. Y.

ב"ה, ה' מנ"א חשכ"ר
ברוקלין

הרה"ח אי"נ עוסק בצ"צ
כו' מו"ה גרשון מענדל שי

שלום וברכה!

בזמן האחרון לא שמענו מכת"ר כלום ע"ד הנעשה בענין
השגה הספרים מרומא. ובאשר בימים אלה מחכוננים לבוא
לכאן קאורחים שי' ממילאן, כדאי הדבר אשר כה"ר יתדבר עם
הרב שי' דרומא ויציע לפניו אשר כדאי לנצל את ההזדמנות
הזאת אשר הנוסעים כמשלחת מאיטליא חביא לכ"ק אדמו"ר שליט"א
את הספרים וכו'.

בח"ח למפרע ונברכת כט"ס

הרב ח.מ.א. חקוב

אעפ"י שהנסיעה היא באירון הנה גם אם מספר הספרים
גדול הוא, הלא יוכל כל אחד מהנוסעים לקחת בנקל סכום
ספרים, ובאם גם חלק מהספרים יצטרכו בכל זאת לשלוח גם
באני, הלא אין זה בסתירה להצעה הנ"ל.

[י"ב מנחם אב תשכ"ד]

במענה למברקו תהא הנסיעה
בהצלחה

/מקום החתימה/

ITALCABLE

Prezzo e Numero - Provenienza - Numero Parole - Data - Ore - Indicatori eventuali

LMS1286 MP1160 CD K BROOKLYN NY 12 21 428

PER LA RISPOSTA TELEFONATE AL N. 8838

TELEGRAMMA via Italcable via Italo Radio

GARELIK GIULIO UBERTI 41 MILANO

2207

Spazio riservato agli esecutori di ricevimento

BEMAANE LEMIVROKOT TEHEI HANESIO BEHATZLOCHO MENACHEM SCHNEERSON

Il Governo Italiano e la Italcable non assumono alcuna responsabilità in caso di servizio telegrafico
Le tariffe «VIA ITALCABLE» e «VIA ITALO RADIO» sono uguali a quelle delle vie meno costose

אונזער פון - מילאנא

בי"ה י"ז מנחם אב תשכ"ד
ברוקלין

החיה אי"א נוי"נ זכו
מוה' חיים אשר שיי.

שלום וברכה!

דורך הרה"ה אי"א נוי"נ רב פעלים בעל מרץ הרב
גרשון מענדל שי' גארעליק האב איך באקומען אייער אדרעס, און
האט מיר אויך דערציילט העגען דער לעצטער פאסירונג.

ויהי רצון אז פון איצטער אָן און ווייטער זאָלט
איר ניט וויסען פון קיין צער און עגמת נפש און נאר גוטעס במוב
הנראה והנולה זאָל אייך השם יתברך געבען לאריכות ימים ושנים
טובות.

און אייער מאן אין אידישקייט בכלל און צדקה בפרט,

וואָס דאָס איז דאָך דער גרעסטער זכות פאר א נשמה
בכלל און בפרט פאר א נשמה העלכע איז בעולם האמת,

זאָל ביישטיין אייך און יעדערן פון אייער משפחה, אין
דעם וואָס יעדערער נויטיגט זיך.

בכבוד וברכה צו גוטע בשורות אין
דאָס אלץ אויבען געזאָגטע.

בי"ה י"ח מנ"א תשכ"ד
ברוקלין

אסתת תחי'

ברכה ושלום

במענה למכתבה כן כותבת אודות יום

הולדת שלה

ובודאי מוסיפה בעביצי יחדות ומצות
כצווי תורתנו הק' תורת חיים להעלות בקדש

וגוסף על העיקר מילוי הציווי - הרי
זה גם הצבור והכלי לקבלת ברכות השי"ת בהפצטרך

ויהי רצון מהמם לתבצר שמה' שגה
הבאה עלי' לטובה שגה הצלחה בגשפיות וברוחניות
ותבשר טוב בכל האמור

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

מכתב מידידו הכי יקר והחביב של אבא, הרה"ת ר' לייבל ראסקין, כשהי' כבר בשליחות במרוקו

ב"ה, יום א' כ"ד מנ"א תשכ"ד
קסבלגה מרוקו.

לחברי וידידי וכב' וכו'
הח' גרשון מענדל שי'

שלום וברכה!

ראשית אשריך שזכית להבוא לחצרות קודש וע"ז כבר לא מריכים
שום פירושים.

תודה רבה לך בעד מכתבך, והנך צודק במאה אחוז במה שכתבת שכאן
כ"כ טוב שאין מלים וכו'.

אצלי ת"ל הכל בסדר, חשבתי השתא לזכות להיות אצל אד"ש, אבל רבות
מחשבות בוי', כי קבלתי מענה מאד"ש להחזיר עם הרש"מ (ז"א מחוסר), ובהיות
שהנ"ל נוסע השתא לאד"ש במילא א"א לי לנסוע (כך אמרו לי) בכ"א ת"ל בעד
הכל ושנוזה כאו"א במקומו לגרום קורת ונחת לכ"ק אד"ש.

הפעם כתבתי מכתב ארוך לאחי דוד שי'

אני מקוה לבקר בשבוע הבא בפאריז ולהיות שם פפ" עד י"א אלול בקר,
אם תעבור בזמן ההוא אולי נוכל להתפגש ולדבר קצת.....

בדרך אגב אבקשך כמעט שיש אצלי חזקה שהנך שולח לי אחרון מהודר
לח"ס, אולי לסדר גם השתא ואם פפ" לאו תמסור לאחי דוד שי' שיכתוב שאתה לא
יכול, ואז אחקשך אולי הר"י שזעקאבסאן.

אינני יודע מה לאחל לך נוץ אויס דעם גן עדן ותסביר לאחרים
שיודעו שהם נמצאים בגן עדן.

חבר ידיך המתגעגע לראותך ב-770 בצל כ"ק אד"ש

י. ל. ראסקין

פ"ש לכל החברי' הקדישא

*ה' אהרן אייזיק געץ
ה' אהרן אייזיק געץ
ה' אהרן אייזיק געץ
ה' אהרן אייזיק געץ
ה' אהרן אייזיק געץ
ה' אהרן אייזיק געץ
ה' אהרן אייזיק געץ
ה' אהרן אייזיק געץ
ה' אהרן אייזיק געץ
ה' אהרן אייזיק געץ*

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשכ"ד
ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל
אשר בכל מקום ומקום

ה' עליהם יהיו

שלום רב וברכה

ראש השנה איז באשטימט דורך דעם בורא (באשעפער) - נים אין דעם
טאג ווען די וועלט איז אלגעמיין איז באשאפן געווארן, נאר אין דעם טאג
ווען אדם הראשון - דער מענש - איז באשאפן געווארן.

די ערקלערונג פון דעם:

מיט דער באשאפונג פון דעם מענטשן איז די גאנצע בריאה פון אלע
זעקס ימי בראשית נים נאר פארענדיגט געווארן, נאר זי איז אויך דערגענוצט
און פארפולקאמט געווארן.

דערמיט איז דערגרייכט געווארן די שלימות פון דער בריאה - נים נאר
מער דעם האט דער מענש איז די העכסטע באשעפעניש, נאר צוזאמען דערמיט
אויך דערפאר האט דער מענש איז באשעפעניש וואס ער און דאָרף און עס, וועט
סוף כל סוף, ברענגען אלע אנדערע טיילן פון דעם באשאפן צו זייער שלימות.

האט דאס דער דערגרייכט ווען דער מענש נוצט אויס און אין דער
פולער מאס אלע זיינע אייגענע כוחות און אלע כוחות פון דער נאטור - מי
אין דער וועלט פון רוח (אומבאזעגלעכע זאכן: ערד, מינעראלן, או"ג),
מי אין דער וועלט פון צומח (פלאנצן), מי אין דער וועלט פון חיה (לבעדיגע
באשעפענישן) - פאר מוב און קרושה,

ווייל דורכדעם ווערט יעדער נברא און די גאנצע בריאה איז אלגעמיין -
געבראכט אין איינקלאנג מיט דעם רצון פון בורא.

§ § §

די באשאפונג פונם מענטשן טיילט זיך אויס, צווישן אנדערע זאכן,
ספעציעל אין דעם האט נברא יידי (ער איז באשאפן געווארן אן איןצולערן)
נים היי אנדערע באשעפענישן וועלכע זיינען באשאפן געווארן אין א גרויסער
צאל.

דאס הייזט אונז און אונזערע שרייב, אז אין איןצולערן מענטש האט די
מקלעכקייט צו ברענגען די גאנצע בריאה צו איר חלילה און שלימות, הי
דער ערשטער מענטש - אדם הראשון - האט עס געמאכט. אדם הראשון האט באלד
נאך זיין באשאפונג, דעם ערשטן ראש השנה - אויפגעפארעם און אויסגעפירט
אז אלע באשעפענישן פון דער וועלט זאלן אנערקענען די ערשטע פון דעם
באשעפער, אויסרופנדיג:

בוא נשתחוה ונכרתה, נברכה לפני ה' עושה

(קומט, לאסיר זיך בוקן און בויגען, לאסיר קניען פאר ג"ט אונזער
באשעפער), וואס דורך נשתחוה ונכרתה בימול און נאר דורך דעם קען א
דורך

אויבערמאנען; און די דאזיגע תחלומות זאלן זי מקיים זיין במועל אלע מקב
ון יעדן טאג פון דעם קומענדיגן יאהר,

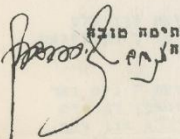
דעם נשתחוה פארן אויבערשטן, וואס דריקט זיך אויס אין אלע ענינים פון דעם
אז - בכל דרכיך דעהו (אין אלע דיינע וועגן וואססו אדם דערקענען).

און אויפמאך דאס זעלבע אין דער וועלט ארום זיך.

לויט דעם אינהאלט פון ראש השנה, וואס ער איז נים נאר דער אנהייב פון
יאהר, נאר בעיקר - דער "ראש" (קאפ) פונעם יאהר,

וואס אזוי היי די קאפ פירט אן מיט יעדער אבר פון דעם גאנצן גוף, אזוי
דארף דער היות און די תחלומות פון ראש השנה אנפילן און אנפירן מיט די
מקב פון יאהר,

און דאמאלס איז דער גאנצער גוף ("יאהר") א געזונטער אין אלע היינזיכטן.

בברכה לכתיבה וחתימה טובה
לשנה טובה ומתוקה

די ערקלערונג: בקצרה ובאופן אחר קצת - ראה סכת לר"ה חשי"ד, חש"ז.
אויך דערגענוצט: בהוד"ג מהרש"א (ר"ת כז, א): כאילו לא נברא שום דבר קודם
בריאית אדם. ועיין חש"ד זה היום דשנות חש"ד, חש"ט, ברענגען אלע אנדערע
ראה בר"פ (פ"א, ו): כל מה שנברא בו צריכין עש"י. בליקו ח נשא בו, ב.
אין איינקלאנג מיט דעם רצון: ראה אבות ספ"ו, יומא לח, א. נברא ייחיד;
שנה סנהדרין ספ"ד. אדם הראשון האב: וזה"ל ס"פ אסור, וראה ג"כ פירא
פ"א. נים ריבם גמים: להעיר ג"כ מרמזים חל' חשובה פ"ח, ווא"ז. קונטרס
ומעין ס"ג ואל"ף. ויעזר: ראה חניא ספ"ג. כל פעול: עולם העשי"י. (סי'
הארז"ל). ח' מלך: אמרו אדם ביום שנברא כשהמליך אוהו וכל תבריות אחריו
(פירא פ"א). עשו איין מעשה: להעיר מקירושין ס"ב, ב. פיל מער: נראה יומא
לח, ב. די בריאת גוים: בראשית א, לא. וראה סו"ג ח"ג א"כ"ה (זפ"ג).
בכל דרכיך דעהו: ראה מוש"ע או"ח סרל"א. ראש"י (קאפ): עטרה ראש בתחתיו.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

FREE TRANSLATION

By the Grace of G-d
In the Days of Selichoth
5724. Brooklyn, N. Y.

To the Sons and Daughters of
Our People Israel, Everywhere

G-d bless you all!

Greeting and Blessing:

The celebration of Rosh Hashanah has been ordained by the Creator to take place not on the anniversary of Creation in general, but specifically on the anniversary of the creation of Man.

There is a great significance in this:

The creation of Man did not merely bring to a conclusion the whole of Creation at the end of the Six days of Genesis, but it also brought the Creation to completion and fulfillment.

With the creation of Man, the Universe attained its state of wholesomeness - not merely because the last and most superior creature made its appearance, but also because Man is that creature which can, must and eventually will bring all other creatures to their ultimate fulfillment.

This is achieved when Man utilizes, and in the fullest measure, all his own capacities, as well as all the resources of Nature - in the inanimate, vegetable and animal "kingdoms" - to the good and the holy.

Because in this way each created being, and Creation as a whole, is brought into harmony with the Will of the Creator.

* * *

One of the main distinguishing features in the creation of Man is that Man was created single, unlike ~~all~~ other species which were created in large populations.

This indicates emphatically that one single individual has the capacity to bring the whole of Creation to fulfillment, as was the case with the first Man, Adam. No sooner was Adam created on that first Rosh Hashanah than he called upon, and successfully rallied, all creatures in the world to recognize the Sovereignty of the Creator, with the Call:

3

If such is the case in the realm of evil, surely one's potential is much greater in the realm of the good. For, in truth, Creation is essentially good, and therefore more inclined towards the good than the opposite.

* * *

May G-d grant that everyone, man or woman, should firmly resolve on the day of Rosh Hashanah to give full expression to the spirit of Rosh Hashanah, as indicated above; and that these resolutions should be carried out in the actual every-day life of the coming year,

This means that everyone should cultivate submission to G-d in all aspects of the daily life, through the fulfillment of G-d's Mitzvoh, to the fullest extent of "Know Him in all thy ways," and may everyone accomplish this also for his environment.

Rosh Hashanah literally means "head of the year," for it stands in relation to the rest of the year as the head is to the rest of the body. Just as the head controls every limb of the body, so should the vitality and the resolutions of Rosh Hashanah permeate and guide every day of the year. Then the whole body (the whole year) will be a healthy one in all respects.

With the blessing of

כה"יבא ורחימא טובא
לשנה טובה ומחוקא

/Menachem Schneerson/

גרליק־מילאנא

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

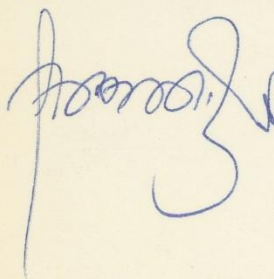
ב"ה, ימי חסליחות, א' תשכ"ד
ברוקלין, נ. י.

הרה"ח אי"א נ"נ עוסק בצ"צ
מוה' גרשון מענדל שי

שלום וברכה!

לקראת השנה החדשה, הבאת עלינו ועל
כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע
ברכתי לו ולכל אשר לו, ברכת כתיבה והתייחסות
טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמים וברוחניות.

צ' תשכ"ד

ברכה

מכ' נתקבל.

כ"ט אלול תשכ"ד
ליובאוויטש
באתי לשלום
גרליק

Modulano - C. - Tel. - 48

PER TUTTI GLI UFFICI TELEGRAFICI DELLA REPUBBLICA SONO AMMESSI I TELEGRAMMI INTERNI
URGENTISSIMI
CON PRECEDENZA NELLA TRASMISSIONE ED IMMEDIATA CONSEGNA AL DESTINATARIO
MASSIMA CELERITA

UFF. TELEGRAFICO DI

L'Amministrazione non assume alcuna responsabilità civile in conseguenza del servizio telegrafico. - Leggere, a tergo del presente, le Avvertenze

1615

USA

Qualifica	DESTINAZIONE	PROVENIENZA	NUMERO	PAROLE	DATA	ORE	Vi si altre indicazioni di servizio
			138	5	6	15	1500
DESTINATARIO INDIRIZZO	LUBAVITSH NEW YORK						
TESTO ed eventuale FURMA	BOSILESHOLOM						
	GARELIK						

14.46 6/9

1678

אבא נסע לכ' אב וכמדומני שהרבי ביקשו להשאר לזמן יותר ארוך ונשאר עד כמעט סוף אלול,
כי אבא הי' מאוד בידידות עם הרבנית חנה, והרבי רצה שהוא יישאר לבלות קצת זמן אתה,
ואכן שבועיים אחרי זה היתה ההסתלקות.

כשחזר הביתה, שלח מברק לרבי ש"באתי לשלום - גרליק"

[כ"ט אלול תשכ"ד]
לשנה טובה תכתבו
ותחתמו
/מקום החתימה/

ITALCABLE

Prefisso e Numero - Provenienza - Numero Parole - Data - Ore - Indicazioni eventuali

LMS141 OR1664 CD SY VXD242 BOOKLYN NY 17 5 9450

TELEGRAMMA via Italcable via Italo Radio

8838

1964 SET 6 AM 10 08

Spazio riservato agli estremi di ricevimento

121

3261 11/6 C3

LESHONO TOIVO TIKOSEIVU VESEICHOSEIMU

MENACHEM SCHNEERSON

159

GIULIO UBERTI 41 MILANO

ANASH NESHEI

ZIRPEL

FARELK LAZAR GANZBOG

11 Governo Italiano e la Società Italcable non assumono alcuna responsabilità in conseguenza del servizio telegrafico
Le tariffe «VIA ITALCABLE» e «VIA ITALO RADIO» sono uguali a quelle delle vie meno costose

כ"ה

AGUDAS N'SHEI UBNOS CHABAD
NATIONAL COUNCIL

אגודת נשי ובנות חב"ד
הלשכה המרכזית

770 EASTERN PARKWAY

BROOKLYN 13, N. Y.

Telephone: HY 3-9251

אגודת נשי ובנות חב"ד - נא לשלוח

טייערע פרעזידענטנס און אפיסערס,

אונזערע אריגענעלע אינטערעסאנטע צייטשריפט "די אידישע היינט",
טייערע איצט איר פינף יארהן יובל פון דער פאלגרייכער השפעה ארבעט.
צו דער געלעגנהייט פון דאזיקן יובל גיבן מיר ארויס א ספעציעלע,
הארגערעטע אויסגאבע.

מיר זיינען זיכער, אז אייער גרופע פון נשי ובנות חב"ד וועט
זיין מער ווי צופרידען צו האבן דעם כבוד אריינצושיקן איר פאסיקע
באגריסונג צו אט דער יובל אויסגאבע. בכדי צו פארלייכערן, כאטש אין
א גאר מינימאלער מאס די גרויסע הוצאות פון אונזער פראיעקטן וועלכע
דערמעגלעכן צו פובליקאציע פון אונזער זשורנאל - האבן מיר באשלאסן
אז אט-די באגריסונגן זאלן זיין באצאלטע,

פאר אלעמענס באקוועמלעכקייט איז בעסער אז די באגריסונגען
זאלן זיין מער ווייניקער פון דעם זעלבער גרויס, פרייז און ענלעכען
אינהאלט. איר דארפט אונז לאזען וויסן אויב איר ווילט צוגעבען צום
נאמען פון אייער גרופע די נעמען פון די אפיסערס, חברות א.א.וו.

אויך פריוואטע פערזאנען האבען די מעגלעכקייט אריינצוגעבן
זייער אייגענע באגריסונגן צו דער ספעציעלן יובל-נומער. זייט אזוי
לויט און לאזט וויסן וועגן דעם ביים קומענדיקן מיטינג פון אייער
גרופע, ווי אויך צו אלע אינטערעסירטע אין אייער שטאט. דעם פרייז
פון פריוואטע באגריסונגען איז \$5.00

די באגריסונגען צוזאמען מיט די געלטער מוזן דערהאלטען
דורכען אין רעדאקציע ניט שפעטער ווי ראש חדש כסלו (1-טן נאוועמבער),
און דארפן זיין אדעסירט צו:

DI YIDDISHE HEIM ANNIVERSARY ISSUE
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, NEW YORK

אונזער טיפער דאנק אין פאראויס פאר אייער משתתף זיין זיך
צוזאמען מיט אונז אין דער קעגענזייטיקער יובל-פייערונג.

קאנסיל נשי ובנות חב"ד

אין אגודת נשי ובנות חב"ד
אין אגודת נשי ובנות חב"ד

הגהות על לקוטי שיחות

סב החתן הרה"ח הרה"ת ר' יהודא ליב שי' שפירא זכה להיות מחברי המערכת של ה"לקוטי שיחות" והוא שיתף אתנו את ההגהות של הרבי על הליקוט הנדפס בלקו"ש ח"ט פ' כי תבא-ב (ע' 162 ואילך). הבא לקמן הוא חלק מההגה הראשונה (כל ליקוט עבר כמה הגהות)

ת ב א

א. אין די פסוקים "את ה' האמרת היום להיות לך לאלקים וגו'" וה' האמירך היום להיות לו לעם סבולה וגו'" ¹ שטעלט זיך רש"י אויף "האמרת והאמירך" ² און איז לפרש: "אין להם עד מוכיח במקרא. ולי נראה שזוא לשון הפרשה והבדלה, הבדלתו ⁴ לך ⁵ מאלקי הנכר להיות לך לאלקים והוא הפרישך אליו ⁵ מעמי הארץ להיות לו לעם סבולה".

דארף מען פארשטיין:

(א) די ווערטער "להיות לך לאלקים" און "להיות לו לעם סבולה" שטייען דאך אין פסוק. איז דאך אַז לכאורה גענוג אז רש"י זאל זאגן "הבדלתו לך מאלקי הנכר והוא הפרישך אליו מעמי הארץ" - וואס אויך דאן ווייס מען אז "הבדלתו לך מאלקי הנכר" איז "להיות לך לאלקים" און "והוא הפרישך אליו מעמי הארץ" איז "להיות לו לעם סבולה". צוליב וואס דארף רש"י מעתיק זיין די ווערטער וואס שטייען אין פסוק ⁷?

(ב) ביי דעם ענין פון "את ה' האמרת", וואס אידן האבן אויסגעטיילט דעם אויבערשטן מאלקי הנכר, זאגט רש"י "הבדלתו כו'"; אבער ביי "וה' האמירך", וואס דער אויבערשטער האט אויסגעטיילט אידן, זאגט ער "והוא הפרישך" ⁸: פארוואס בנוגע צום אויבערשטן נוצט רש"י דעם לשון "הבדלה", און בנוגע צו אידן - דעם לשון "הפרשה"?

ב. דערנאך איז רש"י ממשיך בפירושו: "ומצאתי להם עד, והוא לשון תפארת כמו יתאמרו ⁹ כל פועלי און".

דארף מען פארשטיין: ווי זאגט עס רש"י פריער "אין להם עד כו'" און לערנט "שהוא לשון הפרשה והבדלה", בשעת ער אליין איז מסיים "ומצאתי להם עד והוא לשון תפארת כו'" ¹⁰? האט מען געקענט איינלערנען (בדוחק גדול), אז דעם "עד" פון פסוק "יתאמרו כל פועלי און" האט רש"י געפונען ערשט שפעטער, און ווי ער זאגט דעם לשון "ומצאתי", און בתחילה האט ער געהאלטן אז "אין להם עד כו'" ¹¹.

ס'איז אבער אַזוי שווער ~~אזוי~~ זייער אזוי צו לערנען, ווייל (א) ~~אזוי~~ רש"י האט געשריבן "אין להם עד מוכיח במקרא", האט ער געוויס

ס"ב

.. דערנאך איז רש"י ממשיך בפירושו: "ומצאתי להם עד, והוא לשון תפארת כמו יתאמרו כל פועלי און" ⁹.
.. אז דער "עד" פון פסוק "יתאמרו כל פועלי און" האט רש"י געפונען ערשט שפעטער, און ווי ער זאגט דעם לשון "ומצאתי", און בתחילה - בשעת דער מהדורא קמא - האט ער געהאלטן אז "אין להם עד כו'", און אזוי

ס'איז אבער זייער שווער אזוי צו לערנען, ווייל

(א) ~~אזוי~~ איידער רש"י האט געשריבן "אין להם עד מוכיח במקרא", האט ער געוויס

- ב -

נאכגעקוקט אדער איבערגעטראכט גאנץ תנ"ך. היינט ווי האט ער ¹² ~~ניט~~ ^{געזאגט} ~~געזאגט~~ דעם "עד" פון יתאמרו גו' ?
(ב) לאחרי דעם וואס "מצאתי להם עד", האט רש"י געדארפט ¹³ ~~אויסנעמען~~ ^{אויסנעמען} ~~אויסנעמען~~ ^{אויסנעמען} וואס ער האט געשריבן פריער "אין להם עד כו' ולי נראה כו' ?"
ג. מוז מען דעריבער זאגן, אז דאס וואס רש"י זאגט פריער אין להם עד און לערנט "שהוא לשון הפרשה והבדלה" - ניט לשון "תפארת", איז עס [ניט דערפאר וואס ער האט פריער ניט געוואוסט אז דיאז ווערטער "האמרת" און "האמירך" קען מען טייטשן "לשון תפארת", נאר] מצד דעם וואס ער נעמט אן, אז אין אונזער פטוק פאסט ניט (מצד תוכן הענין) צו לערנען "לשון תפארת", און דערפאר לערנט ער "שהוא לשון הפרשה והבדלה".
און דעריבער איז ער מדגיש "אין להם עד מוכיח במקרא" - ניט "אין להם עד" כלל ¹⁴ - מיינענדיק דערמיט, אז אויב עס וואלט געווען אן "עד מוכיח" אויפן טייטש פון "האמרת" ~~און~~ ^{און} "האמירך", וואלט מען געמוזט איינלערנען אזוי דעם פירוש אויך אין אונזער פטוק - הגם אז מצד תוכן הענין איז שווער אזוי צו לערנען; נאר וויבאלד אז "אין להם עד מוכיח במקרא" (ווייל "האמרת והאמירך" איז ניט מכש בדומה צו "יתאמרו"), איז בעסער צו לערנען "שהוא לשון הפרשה והבדלה", ווי עס קומט אויס מצד תוכן הענין.
נאר היות ווי מען געפינט ניט אין ערגעץ אז "האמרת והאמירך" זאל מיינען הפרשה והבדלה - ניט בלויז איז ניטא דערצו קיין עד מוכיח, נאר ס'איז ניטא דערצו קיין "עד" כלל - איז דעריבער רש"י ממשיך און ברענגט א צווייטן פירוש ¹⁵ ~~ומצאתי להם עד והוא לשון תפארת כו'~~, אז מען קען אויך איינלערנען אז "האמרת והאמירך" איז לשון תפארת. אבער מצד דעם תוכן הענין - איז מער מסתבר צו לערנען "שהוא לשון הפרשה והבדלה", ווי דער ערשטער פירוש.
דארף מען פרשטיין: וואס איז שווער אין דעם פירוש "לשון תפארת", ביז אז מצד דער שוועריקייט לערנט רש"י אין זיין ערשטן (עיקר דיקן) פירוש "לשון הפרשה והבדלה", כאטש "לא מצאתי לו חבר" ¹⁵ ?
ד. דער אבן עזרא - וואס אויך ער איז מפרש לויט פשוטו של מקרא (נאר זיין

נאכגעקוקט אדער איבערגעטראכט גאנץ תנ"ך. היינט ווי האט ער ~~געדארפט~~ ^{ניט געזאגט} ~~ניט געזאגט~~ ^{ניט געזאגט} ~~ניט געזאגט~~ ^{ניט געזאגט} דעם "עד" פון יתאמרו גו'?

(ב) לאחרי דעם וואס "מצאתי להם עד", האט רש"י געדארפט ~~אויסנעמען~~ ^{אויסנעמען} ~~אויסנעמען~~ ^{אויסנעמען} ~~אויסנעמען~~ ^{אויסנעמען} וואס ער האט געשריבן פריער "אין להם עד כו' ולי נראה כו'?"

ס"ג

. . אויב עס וואלט געווען אן "עד מוכיח" אויפן טייטש פון "האמרת" און "האמירך", וואלט מען געמוזט איינלערנען אזוי דעם פירוש אויך אין אונזער פטוק . .

. . נאר וויבאלד אז אין להם עד מוכיח במקרא" . . [המניחים הדגישו תיבת "אין", וסימן לבטל את ההדגשה]

. . ניט בלויז איז ניטא דערצו קיין עד מוכיח, נאר ס'איז ניטא דערצו קיין "עד" בכלל - איז דעריבער רש"י ממשיך און ברענגט א צווייטן פירוש ¹⁴ "ומצאתי להם עד והוא לשון תפארת כו'". .

- ג -

דרך אין פשט איז אנדערש פון רש"י'ס) - לערנט אז האמרת איז "מלשון גדולה",¹⁶
 אזוי ווי "בראש אמיר".¹⁷ און דערנאך בתענגט ער נאך א פירוש פון ר' יהודה הלוי
 און זאגט אויף אים "ויפה פירש", אז די ווערטער "האמרת" און "האמירך"
 אאז זיינען "מגזרת ויאמר". און דער פירוש "את ה' האמרת גו' להיות לך לאלקים
 גו' וה' האמירך גו' להיות לו לעם סגולה" איז,¹⁸ אז אידן האבן געמאכט דעם
 אויבערשטן זאגן אז ער וועט זיי זיין "לאלקים", און דער אויבערשטער האט
 געמאכט די אידן זאגן אז זיי וועלן אים זיין "לעם סגולה".

איז פארשטאנדיק פארוואס רש"י וויל ניט לערנען (אפילו אלס א פירוש
 נוסף) אז "האמרת והאמירך" איז "מלשון גדולה": ווארום דער מקור צו שטייט
 האמרת מלשון גדולה איז פון פסוק "בראש אמיר", און אין יענעם פסוק שטייט
 רש"י [ניט "נוף העליון", נאר] "כח הענף" ~~סוף~~.

ס'איז אבער ניט פארשטאנדיק פארוואס רש"י וויל ניט לערנען "האמרת"

מלשון אמירה: "אמר" פון לשון הפרשה והבדלה (ווי רש"י'ס פירוש עיקרי) -

האט צו זיך בכלל ניט קיין דוגמא. אויך "אמר" מלשון תפארת - געפינט מען
 בלויז איין מאל אין תנ"ך (יתאמרו כל פועלי און), און רש"י אליין זאגט
 דערויף "ומצאתי". אבער "אמר" מגזרת ויאמר - איז געשריבן זייער פיל מאל אין

תנ"ך. היינט פארוואס לערנט רש"י (ניט) אז האמרת והאמירך איז לשון אמירה ?

ה. די קשיא איז נאך גרעסער: "האמרת" און "האמירך" (מיט א ה"א) איז לשון

מפעיל. איז לויטן פירוש אז "האמרת והאמירך" זיינען פון לשון אמירה איז

פארשטאנדיק בפשטות וואס עס שטייט "האמרת והאמירך" (מיט א ה"א), ווייל "את

"האמרת" איז דער טייטש אז אידן האבן געמאכט דעם אויבערשטן זאגן (אז ער

וועט זיין לך לאלקים), "וה' האמירך" - אז דער אויבערשטער האט געמאכט די

אידן צוזאגן (אז זיי וועלן זיין לו לעם);

אבער לויטן פירוש "לשון תפארת" (אז אידן זיינען מפארא און משבח דעם

אויבערשטן, און דער אויבערשטער איז מפארא און משבח אידן), האט לכאורה בעסער

געדארפט שטיין "אמרת" (אזוי ווי שיבחת) און "אמירך" (אזוי ווי שיבחת) -

אן א ה"א.²⁰

ס"ד

.. און אין יענעם פסוק שטייט רש"י אמיר [ניט "נוף העליון", נאר] "בראש הענף" סתם¹⁹.

.. אויך "אמר" מלשון תפארת - געפינט מען ערשט בלויז איין מאל אין תנ"ך תהלים (יתאמרו כל פועלי און), די און
 רש"י אליין זאגט דערויף דעם לשון "ומצאתי". אבער "אמר" מגזרת ויאמר - איז געשריבן זייער פיל מאל אין תנ"ך
 פון די גאר אפט גענוצטע ווערטער אין חומש, אנהייבענדיג פון דעם דריטן פסוק פון בראשית

ס"ה

.. ווייל "את ה' האמרת" איז דער טייטש, כנ"ל, אז אידן האבן געמאכט דעם אויבערשטן זאגן ..

.. האט לכאורה בעסער געדארפט שטיין "אמרת" (אזוי ווי שיבחת) ..

- ד -

איז אמת טאקע, אז קיין קשיא איז עס ניט, ווארום מ'קען זאגן, אז
 "האמרת" לשון מפעיל קומט דערפאר וואס דורך דעם וואס אידן זיינען מפאר דעם
 אויבערשטן, ווערט כביכול דער אויבערשטער מפואר; און דאס זעלבע אויך,
 פארשטייט זיך, בנוגע וואס דער אויבערשטער איז משבח אידן. ס'איז אבער כמובן
 פיל באקוועמער צו לערנען האמרת און האמירך פון לשון אמירה, וואס דאן איז
 פארשטאנדיק בפשטות פארוואס עס שטייט האמרת (מיט א ה"א) כנ"ל. איז פארוואס
 לערנט טאקע רש"י - אפילו און זיין צווייטן פירוש - "לשון תפארת", און
 ניט "לשון אמירה" ?

ו. איז דער ביאור בכל זה:

די פסוקים "את ה' האמרת היום גו' וה' האמירך היום גו'" קומען בהמשך
 צום פריערדיקן פסוק "היום הזה ה' אלקיך מצוך גו'".

דערפון איז פארשטאנדיק, אז מיטן דארט "היום" וואס שטייט אין די
 צוויי פסוקים - "את ה' האמרת היום" און "וה' האמירך היום" - זענען געמיינט
 יעדער טאג, פונקט ווי רש"י טייטשט, היום הזה - "בכל יום כו'".

און דעריבער קען רש"י ניט לערנען דעם פירוש פון "האמרת" מלשון אמירה
 - אז דו האסט געמאכט זאגן - ווארום דער ענין אז אידן מאכן דעם אויבערשטן
 זאגן "להיות לך לאלקים", פאסט בלויז ווען זיי פירן זיך אויף אין אזא
 הנהגה וואס זאל פועל'ן כביכול ביי דעם אויבערשטן אז ער זאל וועלן זיין
 לך לאלקים.²²

מען קען אבער ניט זאגן אז בכל יום טוען אידן אזעלכע זאכן וועלכע זאלן
 "באווירקן" דעם אויבערשטן צו זאגן אז ער וועט זיין לך לאלקים. אמת טאקע,
 אז בכל יום איז ה' אלקינו, ווי די הנהגה פון אידן זאל נאר זיין - ס'איז
 אבער ניט שייך זאגן, אז בעת אידן פירן זיך ניט אויף ווי ס'דארף צו זיין
 ח"ו, פועל'ן זיי יענעם טאג די אמירה פון אויבערשטן להיות לך לאלקים.

דאס זעלבע איז אויך בנוגע צו "וה' האמירך היום להיות לו לעם סגולה":
 בעת דער אויבערשטער ווייזט פאר אידן ניסים וכו', דאן איז שייך זאגן אז
 דער אויבערשטער מאכט די אידן צו זאגן און וועלן "להיות לו לעם סגולה".²³

.. ס'איז אבער כמובן פיל באקוועמער גלאטער צו לערנען האמרת און האמירך פון לשון אמירה²²

.. איז פארוואס לערנט רש"י - אפילו אידן צווייטן פירוש - "לשון תפארת" ..

ס"ו

.. דערפון איז פארשטאנדיק, אז מיטן דארט "היום" וואס שטייט אין די צוויי פסוקים - "את ה' האמרת היום"
 און "וה' האמירך היום" - איז דער זעלבע טאג פון דעם פריערדיקן פסוק, וואס דאס דערשטע געמיינט יעדער טאג,
 פונקט ווי רש"י טייטשט דארט אפ היום הזה²¹ - אין פסוק פאר זיי "בכל יום כו'".

(2) הטעם מה ויש להמתיק זה שמפרש ב' התיבות ביחד - אף שהם בשני פסוקים (ולכאורה הו"ל לפרש תחלה רק "האמרת" ולאח"כ לפרש "האמירך" - הפרישך אליו . . סגולה") -

נוסף על העיקר - מפני ששניהם משרש אחד ובפירוש אחד,

כי בזה מדגיש, דאף שנאמר אותו הלשון שני פעמים - "האמרת והאמירך" . .

(5) הטעם: לזה שהזקק (1) שרש"י המוסיף "לך" ו"אליו", ובפרט שזה מפורש בכתוב. ועוד שרש"י גם בעצמו מעתיקו תומ"י, "להיות לך לאלקים" "להיות לך לעם סגולה" וא"כ הו"ל כפל לשון. (2) להאריכות בפרשי כאן דלכאורה דיו לומר והבדלה הבדלתו מאלקי הנכר והוא הפרישך מעמי הארץ וכדלקמן בפנים.

*[הציון ""] פירושו להתחיל פסקא חדשה] י"ל, שהוא בכדי: א) לתרץ התמי': "האמרת" אתה - הרי בלאה"כ מובדל; וכמו"כ - בנוגע ל"האמירך". להדגיש שלילת הענין והפירוש דאמירה (דבור) כפשוטו - דבור, כ"א כדיוק לשון הכתוב "האמרת והאמירך" (בה"א) בלשון מפעיל - (את השני) שאין זה שייך באמירה כפשוטה,

דלכאורה - הרב פעולת

[הציון ""] דלקמן פירושו להתחיל פסקא חדשה]

* כי ההפרשה וההבדלה של ה' (מאלקי הנכר) וישראל (מעמי הארץ) הוא לאחרי היא כשה' הוא כבר לך לאלקים בפועל וישראל הם כבר לו לעם סגולה; בפועל, אבל ב"האמרת" להיות לך לאלקים" וב"האמירך" להיות לו לעם סגולה" - ולא ע"י אמירה היינו בהחלטה של ישראל שה' יהי' להם לאלקים ובדיבור והחלטת הקב"ה שישראל יהיו לו לעם סגולה; לא נפעלה עדיין ההפרשה וההבדלה, ולמה נאמר "האמרת והאמירך" [תיבת "לאלקים" לא מחק, אלא סימן בעיגול להוציא]

ולכן מדייק רש"י "הבדלתו (ולא רק אמירה) לך . . הפרישך (ולא רק "דבר" דלקמן) אליו". שזה שנאמר "האמרת" בלי מפעיל, הוא לפי ש"הבדלתו לך", והיינו שאצלך, בדעתך, שבנוגע לך" (ידיעה שלך) נעשה מובדל מאלקי הנכר ע"י ההחלטה שיהי' לך לאלקים. ועד"כ בנוגע ל"האמירך" - הפרישך אליו". ועפ"ז מובן ג"כ מה נתחדש (כאשר וה' האמירך) היום, הרי (כהמשך בכתוב) מכבר "דבר לך".

ואולי י"ל, שגם מטעם זה (נוסף להמבואר לקמן ס"ז) מעתיק רש"י "להיות לך לאלקים" ו"להיות לו לעם סגולה", בכדי להדגיש, שהגם ש"האמרת" ו"האמירך" הוא (רק) "להיות גוי", בכ"ז בזה עצמו הבדלתו לך והפרישך אליו.

שהוא "מדה כנגד מדה" (*): ע"י ש"את ה' האמרת - הבדלתו לך מאלקי הנכר" לכן

"הוא הפר ישר אליו". ונאמר צ"ל (נח) עבד זה: הלאה, ט'האמין, כ'האמין, ונאמר

וי"ל שגם מטעם זה מוסיף רש"י "לך" ~~אצל~~ ו"אליו" | נוסף להפואר

לעיל הערה 4. בכדי להדגיש השייכות (מדה כנגד מדה) שבין שני העניינים: אהה

הבדלתו לך והוא הפרישך אליו.

(*) להעיר גם מפרש"י בפסוק שלפנ"ו "הבאת בכורים היום תשנה לשנה הבאה" - ראה

בארוכה שיחת ש"פ חבא תשכ"ח. ואכ"מ.

(7) ראה הערה 5.

(8) ובתחלת העניין כותב "שהוא לשון הפרשה והבדלה" - בכדי להדגיש שב"האמרה"

ישנם ב' העניינים: הפרשה והבדלה.

(9) תהלים צד, ד.

10) בארץ ישראל משה ואלה שמות האנשים אשר באו אליו ואלה שמות האנשים אשר באו אליו

(10) וגם בפרש"י לתהלים שם (וראה גם פירושו בברכות (ו, סע"א) וחגיגה (ג, סע"א)

"יתאמרו - ישתבחו כמו האמרת והאמירך".

(11) ועפ"ז יהי' מובן מה שבדפוס הראשון לא נמצא סיום פרש"י זה (ומצאתי כו')

- כי הפירוש "אין להם עד כו' כבר נתפרסם בזה בה העוסקת שרם שכתב דס"י" (ומצאתי

הנהגתו היתה כדלהלן. ומה שכתבתי להלן.

(12) יהי אפילו חלומיך יודע מקרא זה, שהרי אומרו (בשש"י) כל יום רביעי דאין

(13) וגם אם נאמר שנתפרסם כבר, וכבהערה 11 - הו"ל לכתוב במהדורא ~~בסגנון~~

של ~~הח~~ הדש - ולא "ומצאתי" שמורה דבא בהמשך למ"ש לפנ"ו "אין להם עז".

14) ראה עד"ו משכיל לדוד כאן.

(15) במשכיל לדוד כאן, שמה שמראה לרש"י לפרש "שהוא לשון הפרשה והבדלה" ולא

לשון תפארת", הוא "מתרי מעמי. חדא דאין הענין נמשך באמרו שבחתו להיות לך

לאלקים ועוד דא"כ הול"ל אמרת כמו שבחת ומאי האמרת. דבשלמא לפי' הפרשה ניחא

שכך מצינו לעולם לשון הפרשה והבדלה בלשון מפעיל* אבל אם נפרש מל' תפארת

קשה קצת."

וְלֹא אֶתְּנֶה לְעַמִּי אֲשֶׁר לֹא יֵדְעוּ אֵיךְ לִשְׁמֹר אֶת הַבְּרִית הַזֶּה.

6) הטעם לזה/תחלה נכתב "שכתב רש"י", ותיקן: שרש"י כותב "והוא" ולא "והי" (כבכתוב) - י"ל, שבזה בא להדגיש שהוא "מדה כנגד מדה": ע"י ש"את ה' האמרת - הבדלתו לך מאלקי הנכר" לכן "הוא" הפרישך אליו". וראה גטין (נז, ב) ע"פ זה: האמרת כו' האמירך כו' שאין אני אנו מעירין אותו כו' ואף הוא כו'.

(*) אבל יש לברר בדפוסים וכת"י שאולי הי' כתוב בפרש"י "וה" - ונראה למעתיק הקו שע"ג הה"א לוא"ו ועלה בדעתו שאין לזה פירוש כ"א ע"י הוספת אל"ף - "ותיקן" - והוא.

(**) להעיר גם מפרש"י בפסוק שלפניו . .

(**) ולהעיר שגם בכתוב הוא בלשון מדה כנגד מדה: את ה' האמרת גו' וה' האמירך (משא"כ בפרש"י ש(כיון שאינו שייך לפירוש) לא העתיק תיבת ה'). וכן בגיטין (שם): אותו כו' ואף הוא.

9*) וכן הוא ברוב הדפוסים שראיתי. ויש דפוסים שכ"ז בא בחצע"ג. ובדפוס ראשון - אינו. וראה לקמן הערה 13. [תחלה מחק תיבת "ובדפוס", ואח"כ סימן לבטל את המחיקה]

11) . . כי התחלת הפירוש "אין להם עד כו' כבר נתפרסמה בהרבה העתקות במהדו"ק טרם שכתב רש"י כו"י, ובדפוס נדפס מהעתקות האלה: ואח"כ כשמצא רש"י כו' הוסיף [סימן להעביר לכאן תיבת:] "ומצאתי כו"י".

12) והרג אפילו התלמיד ובפרט שבן חמש למקרא כבר יודע מקרא זה, שהרי אומרו (בשש"ף) כל יום רביעי בשירו של יום (שמקור לאמירה זו הוא במס' סופרים רפי"ח אבל במח"ו שבדאי בשיטת רשי רבו הולך - הובאה המשנה דסוף תמיד (ורק לשבת) ולא השיר עצמו. וראה אחרונים לטושו"ע או"ח סקלג. ואכ"מ).

13) וגם אם נאמר שנתפרסם כבר, וכבהערה 11 - הו"ל לכתוב במהדורא השני בתרא בסגנון של פ"י חדש חידוש - ולא "ומצאתי" שמורה שזה דבא בהמשך ובהוספה למ"ש לפניו "אין להם עד".

14*) בפרש"י עה"ת (ברלינר - מהד"ת): . . לעם סגולה [ד"א (ומצאתי להם עד והוא) לשון תפארת כמו יתאמר כל פועלי און]. וג"ז צ"ע. וק"ל.

ולכן מסתבר, שזה שרש"י רוצה לפרש (בפירושו הראשון) לשון הפרשה והבדלה

(א) ולכאן 'צ"פ אם אפשר להוכיח מל' הפרשה והבדלה על הל' האמרת - כי כמה

~~פערלוח~~ ש' ברשט אהרם בל מפעיל ובשרש אחר (אותם העניינים הם) בלשון פעל.
כמוהו "אין" גביה ו"אין" גביה ו"אין" גביה
~~בלבד נראה לדבר ככל הערה 5.~~

(16) ראה גם רמב"ן וספורנו כאן.

(17) ישיע' י' 1,1.

(18) וכ"ה ברשב"ם כאן.

(19) כבמצו"ד שט. וכ"ה ברד"ק שם.

(20) ראה משכיל לדוד כאן (נעתק בהערה 15.

(21) עוד מעלה בהפי' ש"האמרת והאמירך" הם "מגזירת ויאמר" על הפי' שהם מל'

תפארת: מל' הכתוב "האמרת גו' להיות לך לאלקים גו' האמירך גו' להיות לו

לעם סגולה גו' " מובם, שהענין ד"האמרת והאמירן" הוא, זה, שהקב"ה יחי' "לך

לאלקים" ושישראל יהיו לו לעם סגולה - נהג להפי' "לשון תפארת", ה"ה (לא

מחשה' יהי' לך לאלקים וישראל יהיו לו לעם סגולה, כ"א אהרבה' ע"י שח'

לך לאלקים וישראל נעשים לו לעם סגולה - זהו תפארתו ושבתו.

(22) באהראב"ע כאן: כי עשית הישר עד שיאמר. ועד"ו ברשב"ס כאן: מתוך א

שקבלת מצותיו.

(23) ראה רשב"ם כאן: שאמרת ונחרצית שיהי' לו לעם לפי שעשה נסים וגבורות.

(24) אבל בכ"מ - ב' הלשונות משמשים לאותו הענין. שלכן התרגום ד"הבדלה"

בד"כ הוא "הפרשה" (ראה לדוגמא: בראשית א, ד.) / נצבים כס, כ.) / 158 70-1

(25) וגם ב"ויכדל בין האור ובין החשך" (כראשית שם) ~~הרי חזק בנביא הוא~~

23

15) . . ב' קושיות אלו - שהם רק בדיוק לשון הכתוב, אינם קשורים חזקות כ"כ כהקושיא ד"לא מצאתי לו חבר" . .

(*) ולכאור צ"ע אם אפשר להוכיח מל' הפרשה והבדלה על הל' האמרת - כי כמה פעולות, שבשרש אחד הם בל' מפעיל ובשרש אחר (אותם העניינים הם) בלשון פעל. ולכן נראה לומר כנ"ל הערה 5: כוונתו לא ל"לשון" גרידא של "הפרשה והבדלה", כ"א לתוכן הפעולה: שינוי בדבר הנפרש ונבדל. ולהעיר בתפארת "ובשבח" - בל' חכמים - "השביח" (מע"ש רפ"ב. ובכ"מ. אף שאינו אלא דומה. וק"ל).

19*) וכ"ה בתרגום שם.

20) דאך כמוש"כ במשכיל לדוד כאן - נעתק בהערה 15.

21) עוד מעלה בהפ"י ש"האמרת והאמירך" הם "מגזרת ויאמר" על הפ"י שהם מל' תפארת: מל' הכתוב "האמרת גוי להיות (ל' עתיד) לך לאלקים גוי האמירך גוי להיות לו לעם סגולה גוי" מצא משמע, שהענין ד"האמרת והאמירך" הוא שלאחרי זה [נתחלה נכתב "שהקב"ה יהי", ותיקן:] יהי שהקב"ה "לך לאלקים" וישראל יהיו לו לעם סגולה - דהיינו אבל להפ"י "לשון תפארת", ה"ה (לא מצא שלאח"כ שתפאר כו' שה' יהי לך לאלקים וישראל יהיו לו לעם סגולה, כ"א) אדרבה בהיפך - שע"י הפועל שה' נעשה נהי' (כבר) לך לאלקים וישראל נעשה נהיו לו לעם סגולה - זהו התפארתם והשבחם.

21*) דפשיטא שאין צריך לחזור בכל פעם באותו הענין ולהדגיש "הזה".

22) דאך ובלשון הראב"ע כאן: כי עשית הישר עד שיאמר. ועד"ז ברשב"ם כאן: מתוך שקבלת מצותיו.

[אחרי הערה 23* סימן להכניס ב' ההערות דלקמן:]

23**) שהרי ישראל הם תמיד מאמינים בני מאמינים (שבת צז, א. וראה פרש"י שמות ד, ב).

23***) להעיר מפרשי נצבים (כט, יב), ולפני זה בחוקותי (כז, מד), בלק (כג, כא) ועוד.

24) אבל כי בכ"מ - ב' הלשונות משמשים לאותו הענין. שלכן התרגום ד"הבדלה" בד"כ הוא הפרשה (ראה לדוגמא: בראשית א, ד. ויקרא א, יז. נצבים כט, כ). ויתרה מזו מצינו - ראה פרש"י אמור (כא, כ).

לכבוד החתונה, מועתק בזה (חלק א, מחולק לו' סימנים של) הערה בדרך אפשר בלקוטי שיחות ח"ה –

בשיחה הידועה אודות החתונה והנישואין של יעקב לאחיות

נרשם ע"י אבי הכלה

אחת מהשיחות הנפלאות של הרבי בפשוטו של מקרא היא השיחה הידועה בלקו"ש ח"ה פ' ויצא, שבה מתורצת השאלה (בה' הידיעה) איך נשא יעקב ב' (ד') אחיות, והביאור הוא (בקיצור) שאז ה' אנגענומען האיסור של רמ"י, והיות ובלשון הרבי "יעקב האט פריער צוגעזאגט חתונה צו האבן מיט רחל'ען און האט איר אפילו געגעבן סימנים בשייכות דערמיט, איז אויב ער וואלט איר ניט דערפילט דעם צוזאג, וואלט ער דאך דערמיט באגאנגען רמ"י" במילא לא היתה לו ברירה, והתחתן עם אחיות. עיין שם בארוכה.

בגליון תת (שמונה מאות) של הערות הת' במוריסטאון שי"ל לקראת יום הבהיר י"א ניסן, שאלתי¹ (בארוכה), איפה מצינו בפש"מ שיעקב אבינו "האט צוגעזאגט חתונה צו האבן מיט רחל"? הרי הסימנים הם רק הוספה של "אפילו" לה- "צוגעזאגט"; דהיינו, שאם ובמקרה ולבן ירמה את יעקב אז הסימנים יעזרו, אבל הסימנים לא היו ההבטחה, הבטחה לחוד וסימנים לחוד. ומדויק הדבר בדברי הרבי ש"אפילו געגעבן סימנים דערמיט" דהיינו שה"סימנים" הם הוספה להבטחה. וכל התירוץ שניסו לתרץ² הופרכו ולא העלו ארוכה לקושייתנו, והדבר היחיד שמצאנו בשעתו ה' מה שהעירני חכם אחד מפי' הרמב"ן בפרשת ויחי (עה"פ ואני בבואי מפדן), ששם כותב הלשון שיעקב "נדר" לרחל שיתחתן אתה. וע"ז הקשיתי שלכאן לא מצאנו שום מקור לזה לא בכתובים ולא במדרשים.

והנה, זכינו היום לכו"כ תוכניות ואמצעים של חיפוש³, ומצאתי כו"כ דברים נפלאים בסוגיא זו, שאולי עפ"ז יצא שאכן ה' "צוזאג" (ואולי עוד יותר מזה) מיעקב לרחל. ועפ"ז יתבאר עוד כו"כ פרטים בסוגיא זו.

ואם שגיתי בכל הבא לקמן – ה' הטוב יכפר.

וזה החלי (ובקיצור):

בענין נישואי יעקב והאמהות ישנם כמה וכמה סוגיות כלליות (המתחלקות לריבוי פרטים): סוגיא א: הפגישה של יעקב ורחל עד ההכנות של החתונה. סוגיא ב: מההכנות להחתונה (כשיעקב אמר הבה את אשתי) עד לידת ראובן. סוגיא ג: לידת השבטים. סוגיא ד: עבודת יעקב אצל לבן. סוגיא ה: בריחת יעקב ופגישתו עם לבן.

בהבא לקמן נתמקד רק על הסוגיא א', הפגישה של יעקב ורחל עד ההכנות של החתונה.

* * * *

בסיפור "פגישת" יעקב ורחל עד שהם התחתנו בפועל, קרו כו"כ דברים תמוהים ביותר, ונפרט כמה מהם (לכה"פ 21):

א. קודם-כל, התורה מתחילה עם סיפור שלם אודות מה קרה ליד הבאר.

כשנסתכלים על סיפור זה מקופיא נשאלת השאלה – למאי נפק"מ? מילא אצל אליעזר, כל הפגישה ליד הבאר זה ה' הסימן שלו מהקב"ה שאותה הוכחת, וה' הצליח דרכי וכו', אבל כאן אצל יעקב לכאן לא קרה שום דבר השייך לשידוך! הן אמת שיעקב ורחל דיברו ביניהם בכללות, אודות זה שלבן הוא רמאי, ושהם קרובי משפחה וכו', אבל:

(1) וכעין זה שאלתי באופן אחר קצת בגליונות של העו"ב אה"ת תתקט-תתקיב.

(2) בגליונות הנ"ל שבהערה 1.

(3) אוצר החכמה וכו'. הרבה מהבא לקמן מצאתי בספר ילקוט אור החיים להר"א בן-חיים, שיח יהושע להר"י גינסברגר, ועוד.

1. כל ההלוח-ילך בין יעקב ללבן בנוגע להשידוך קרה אחרי שהגיעו הביתה,
2. ואחרי חודש ימים! (ואחרי שהתורה סיפרה שללבן ישנן ב' בנות, ויעקב אמר ללבן אעבדך שבע שנים וכו').
- ב. ובפרט שאצל אליעזר "המים עלו לקראתה"⁴, ולכן כל הסיפור של אליעזר ורבקה ליד הבאר הוא חלק עיקרי מהסיפור של השידוך, משא"כ כאן אצל יעקב ורחל לא קרה כלום בנוגע להשידוך רק איזו פגישה "אקראית", לכאורה.
- ג. בפסוק "ויהי כאשר ראה יעקב את רחל" מודגש שלבן הוא אחי אמו (רבקה) שלש פעמים! דהיינו: 1. "ויהי כאשר ראה יעקב את רחל בת לבן אחי אמו" "ואת צאן לבן אחי אמו" "וישק את צאן לבן אחי אמו". למה מדגיש הפסוק (ג' פעמים) שלבן הוא "אחי אמו"⁵?
- ד. ולהוסיף, שלפני זה (בפסוק ו) כתוב רק "רחל בתו באה עם הצאן", ובפסוק ט כתוב "ורחל באה עם הצאן אשר לאבי", דהיינו שהפסוק נוקט בפשטות שידועים בפירוש על מי מדובר (כי יעקב שאל להרועים אודות לבן והם ענו לו ש"ידענו" וש"שלו" לו, וש"הנה רחל בתו באה"). ובפסוק שלאחרי זה מדגישים שלבן הוא אחי אמו!
- ה. למה כתוב, שמיד כשראה את רחל - ויגל את האבן, עוד לפני שהוא דיבר אתה מילה אחת?
- ו. למה אומר רש"י שיעקב גלל את האבן "כאדם שמעביר את הפקק מעל פי צלוחית"? למאי נפקא מינה? דהיינו מהי כוונתו בנתינת משל מפקק מעל פי צלוחית?
- ז. ועיקר: מה לא מובן כאן שצריך משל? ואם כן, הרי ישנם כו"כ משלים שיכולים לתת?
- ח. א' מהשאלות הכי מפורסמות בכל הסיפור הזה, וואס אלע שטעלן זיך, הן בנגלה והן בדא"ח (החל מאדה"ז בתניא ועוד) ולא ראיתי בשום מקום הסבר פשוט ע"פ פשש"מ: מיד אחרי גלילת האבן - "וישק יעקב לרחל". איך זה שיעקב נשק לרחל? כל הביאורים (שהיא היתה קטנה, קרובה וכו') לא רק שלא העלו ארוכה אלא כבר הופרכו מכל הצדדים, וכבר נאמרו הרבה ווערטלאך ע"ז (ובפרט החילוק בין חסיד לעולם'שע הלומד פסוק זה... ואכ"מ).
- ט. מיד אחרי שנשק לרחל, יעקב "בכה". ורש"י מפרש שהטעם ע"ז שהוא בכה, כי אליעזר עבד אבי אבא היו בידי נומים וכו' ואני אין בידי כלום. לכא' למאי נפק"מ, הרי יכול לשלוח שליח לביתו שיביאו לו לאחר זמן, והרי אביו הי' לו כסף.... והרי הוא עכשיו בא מהישיבה ולכן אין לו כסף.... אז על מה היא הבכי?
- י. רש"י אומר שהטעם (הראשון) על זה שיעקב בכה "לפי שצפה ברוח הקודש שאינה נכנסת עמו לקבורה". ולכא' כאן עדיין לא התחתנו! אפילו לא דובר אודות שידוך! אז למה הוא בוכה שאינה נכנסת עמו לקבורה? [והאם הוא יודע בוודאות שיתחתן עם רחל? הרי לבן הוא רמאי....]
- מילא אם הרוח הקודש באה אליו אחרי שהוא ביקש מלבן שרוצה להתחתן עם רחל, ולבן עונה טוב תתי אותה לך, או אחרי שהוא התחתן אתה בפועל - ניחא, אבל כאן!?
- יא. אחרי שיעקב נשק לרחל ובכה הנה הדבר הראשון שאמר לה הוא "כי אחי אבי" הוא, ומפרש רש"י ש"אם לרמאות הוא בא גם אני אחיו ברמאות". לכא' למה זה הדבר הראשון שיעקב אמר לה?! דהיינו מה קרה כאן שיעקב הוכרח כביכול לבאוארענען ענין זה עוד לפני שרחל אמרה לו מילה.
- יב. אחרי שיעקב אומר "אחיו אני ברמאות" הוא מוסיף: "ואם אדם כשר הוא, גם אני בן רבקה אחותו הכשרה". ולכא' "כשר" ו"הכשרה" מה ענינו לכאן? ולמאי נפק"מ?

(4) רש"י על הפסוק חיי שרה כד, יז.

(5) ואכן ראה בספר "תוספות השלם" הרב יעקב גליס (ממוסד אריאל (מיסודו של הרי פישל) ירושלים תשד"מ) שמביא מספר הגן: ושאל לי בני עלם ז"ל שלשה "אחי אמו" הכתובים בזה הפסוק למה? די לנו באחד. ואינו מביא שום תירוץ.

יג. התורה מתארת ה"ידיעה" שהגיעה אל לבן (שיעקב הגיע) במילים אלה: "ויהי כשמוע לבן את שמע (ש צרוי' מ' פתוחה) יעקב בן אחותו", מהי ה"שמע" הזה? הי' צריך לכתוב "כשמוע לבן שבא בן אחותו" וכי' ב? ולכאו' הרי זה אותו הלבן שרץ גם בסיפור של אליעזר (כפ' חיי שרה), ושם לא כתוב שבא לו ה"שמע" של אליעזר אלא... וירץ!

יד. כשיעקב ולבן באו הביתה, מה הם המילים הראשונות שיעקב אמר ללבן - "ויספר ללבן את כל הדברים האלה". לכאורה, בפשטות יעקב סיפר לו מה שקרה ליד הבאר, שיחתו עם הרועים, וש"ויגל את האבן" וכו' - משא"כ רש"י מפרש שיעקב "הסביר" לו משהו אחר לגמרי, דהיינו, שלא בא אלא מתוך אונס אחיו ושנטלו ממנו.

ולכאו', הן אמת שאין בידו כלום, אבל יכולים להיות כו"כ תירוצים בדבר, כי הוא בא עכשיו משיבה וכי' ב (כנ"ל בשאלה ח) אז מה מכריח את יעקב לספר ללבן את כל הסיפור עם אליפז?

טו. כ"תגובה" לה"הסבר" הנ"ל ("הדברים האלה") של יעקב, אמר לבן ליעקב "אך עצמי ובשרי אתה". ותמוה ביותר: מהו הביטוי הזה "עצמי ובשרי" - ולכאו', הרי הוא רק בן אחותו? אז מה פתאום הוא נהי' "עצמי ובשרי"? הן אמת אז א איידים איז א שטיק שווער... אבל עכשיו הוא עדיין לא נהי' האיידים שלו....

טז. למה אמר לבן מילים אלה (אך עצמי ובשרי אתה) מיד אחרי שיעקב "ויספר לו את כל הדברים האלה"? מהי השייכות?

יז. כשלבן אמר ליעקב מה משכורתך, ענה יעקב אעבדך שבע שנים. מקשין העולם, למה הציע יעקב שבע שנים של עבודה לפני החתונה עם רחל, ולא חודש, שנה או ב' שנים? (מצאתי הרבה מפרשים שמדברים בזה אבל לא מצאתי ביאור על פי פשוטו של מקרא).

יח. איך אמר יעקב ללבן (אחרי השבע שנים) "הבה את אשתי כי מלאו ימי" - והרי היא בכלל אינה "אשתו"?! הרי זה הי' לפני החתונה!⁶

יט. איתא במדרש עה"פ קול ברמה נשמע, שכשהאבות באו לפייס את הקב"ה על הצלם שהכניס מנשה להיכל, הקב"ה נתפייס רק מרחל, בזה שאמרה והלא אני הכנסתי צרתי לביתי וגם נתתי סימנים, אף אתה שתוק להם. עכת"ד המדרש.

ולכאו' נשאלת שאלה עצומה: איך אמרה רחל להקב"ה אני הכנסתי צרתי לביתי - הרי כשהיא נתנה הסימנים ללאה, היא (רחל) עדיין לא היתה אשתו של יעקב? אז למה זה נקרא הכנסתי "צרתי"?

כ. ועוד הרבה שאלות בנושא - ועוד חזון למועד.

כא. השאלה העיקרית: למה רש"י אינו מפרש כלום בכל זה?

* * *

והביאור בכל הנ"ל בדרך אפשר, ובהקדים כמה נקודות (להלן - סימנים):

סימן א: הצד השווה בהשדוכים של האבות ושלוחיהם ש: א. קרו באופן ניסי ליד באר. ב. ה"תהליך" הי' בדיוק אותו התהליך. ג. וגם שהמים עלו לקראתם.

והנה, יצחק שלח את יעקב לפדן ארם לקחת לו משם אשה.

עם ווארפט זיך אין די אויגן הדמיון, ששליחות זו היתה בדיוק באותו האופן, ואותו המקום ואותם הפרטים כמו שאברהם

(6) הרבה מפרשים מתרצים כי זה הי' אחרי שיעקב עבד שבע שנים ובוה יעקב "קידש" את רחל ובמילא יכול לקרוא אותה "אשתי". אבל רובם מפריכים את זה מכמה טעמים ובפרט שזה דוחק הכי גדול. (ובנוגע למ"ש בלקו"ש ח"י אודות זה - ראה לקמן בהערה 19). ואכ"מ.

שלח אליעזר למצוא אשה עבור יצחק, וכדלהלן:

אצל אליעזר מצינו כמה פרטים, ומהם:

1. הוא "נשלח" מאברהם "ולקחת אשה לבני משם".
2. נשלח לחרן.
3. ה' לו קפיצת הדרך ("ואבוא היום - מכאן שקפצה לו הדרך").
4. הנערה הראשונה שראה (טרם אכלה לדבר - אותה הוכחת).
5. הוא ידע שהיא צדקנית מהאחרות (ואיש לא ידעה - העיד על זו שנקי' מכל).
6. המים עלו לקראתה.
7. הסימן עבור אליעזר ה' עם המים.
8. נתן לה (עוד לפני ששאל אותה או להורי') נזמים וצמידים -
9. וזה רמז על העתיד, מה שיקבלו בני ישראל את התורה וכו'.
10. היא היתה ממשפחת אברהם.
11. מיד אחרי זה - ותרץ הנערה ותגד לבית אמה.
12. מיד אחרי זה - וירץ לבן החוצה אל העין.
13. אחרי זה הורי' האבן געדרייט א קאפ עם השידוך, דהיינו, שלכתחילה אמרו מה' יצא הדבר הנה רבקה קח ולך, ואחרי זה אמרו נקרא לנערה ונשאלה את פי', כמבואר בארוכה בלקו"ש ח"י.
14. ועוד.

אז אפילו הבן חמש למקרא מבין, שאם אצל אליעזר שהוא ה' עבד אברהם, סיבב הקב"ה באופן ניסי שהנערה הראשונה שפגש "אותה הוכחת" וכו' (ובאופן שה' הצליח דרכי), הנה עאכ"כ כשמדובר אודות יעקב אבינו עצמו, שנשלח ע"י אביו ולא ע"י שליח - שהניסים הנ"ל יהיו בכפלי כפלים.

ואכן, רואים שאותו הדבר קרה עם יעקב:

1. יעקב "נשלח" מאביו (וישלח יצחק את יעקב).
2. וילך חרנה.
3. כשיצא מבית אביו ה' לו קפיצת הדרך (ויצא כח יא ברש"י "מכאן שקפצה לו הדרך")⁷.
4. כשיעקב הגיע אל הבאר וראה הרועים הנה השאלה הראשונה הוא שאלם אם הוא הגיע למקום הנכון, דהיינו הידעתם את לבן בן נחור, והם ענו לו "ידענו" (והם הוסיפו⁸, ראה זה נס) והנה רחל בתו באה עם צאן! פירוש, אתה מחפש את לבן? הנה בתו באה! דהיינו שעוד טרם אכלה, הנה רחל באה. במילא עכשיו ה' ברור אצל יעקב ש"אותה הוכחת" שהיא היא המיועדת לו.

(7) ועפ"ז מתחזקת עוד יותר הקושיא שמקשה הרבי (ספה"ש תשמ"ט ח"א ע' 91 הערה 35) שצ"ע למה יעקב לא קיים שליחותו מיד, והלך לשם ועבר י"ד שנה, ואח"כ אמר ללבן אעבדך שבע שנים וכו'. וראה גם בהתוועדויות תשמ"ט ח"א ע' 408.

(8) כן יש לדייק מכמה מהמדרשים על אתר ש"והנה רחל בתו" זה המשך מדיבורם של הרועים ליעקב.

5. היות והיא היתה בת לבן, הי' ברור אצלו שהיא כשרה, כי הרי רבקה אמרה "קצתי בחיי מפני בנות חת אם לוקח יעקב וכו'" ואביו שלחו דוקא לקחת "מבנות לבן אחי אמך", ולכא' מי יאמר ומנין לו שבנותיו של לבן הרמאי/הארמי, ושגדלו בחרן וכו' וכו' הם "מתאימות" ליעקב איש תם יושב אוהלים? והטעם בפשטות, כמו שרבקה גדלה בבית לבן ויצאה "נקי", במילא מובן שהיא (ויצחק) ידעה/ו שגם בנותיו של לבן היו נקיות.

ועפ"ז מובן למה מיד לפני "ויגל את האבן" התורה מדגישה שזה קרה רק אחרי שיעקב ראה את רחל (הגם שבפסוקים לפני זה רחל היתה כבר באיזור), דלכא' מה ראה - שהיא בת לבן אחי אמו, דהיינו שהיא לא סתם רחל כבפסוקים דלעיל אלא ראה ברחל שהיא בת אחי אמו, פירוש, שראה שכמו שאמו היתה נקי' (למרות שהיתה אחות לבן), עד"ז רחל היתה נקי' (למרות שהיא בת לבן¹⁰).

משא"כ בפסוקים לפני זה¹¹ עיקר ההדגשה היא על ייחוסה, שהיא מבית לבן, ובמילא זה הסימן שהוא הגיע למקום הנכון, מקומו של לבן. אבל מגיין יעקב לדעת שהיא אכן מתאימה לו? וע"ז מתרצת התורה שהיא היתה בתו של "אחי אמו", כנ"ל. [ואולי זה ע"ד מה שקרה עם יצחק ש"ויביאה האוהלה שרה אמו - והרי היא שרה אמו". ואכ"מ].

6. ולכן, מיד אחרי זה קרה הסיפור לפרטיו של "ויגל את האבן" שזה הי' בדוגמא ל"המים עולים לקראתה", כדלקמן: הבן חמש למקרא למד כבר כמה ענינים וסיפורים השייכים לבארות, עם האבות ושלוחיהם (ומשה רבינו שאכ"מ), והצד השורה שביניהם, שהמים עלו לקראתם.

באברהם: בפרשת וירא (כא ל) כשהי' הריב בין עבדי אבימלך לעבדי אברהם כתיב "ויאמר (אברהם) כי את שבע כבשות תיקח מידי בעבור תהי' לי לעדה כי חפרתי את הבאר הזאת" ומפרש רש"י: "מריבים היו עלי' רועי אבימלך, ואומרים אנחנו חפרנוה, אמרו ביניהם, כל מי שיתראה על הבאר ויעלו המים לקראתו, שלו הוא, ועלו לקראת אברהם."

(באליעזר) שלוחו של יצחק (רבקה): חיי שרה כד, יז: וירץ העבד לקראתה, ומפרש רש"י: לפי שראה ש^{עלו המים לקראתה}.

ועד"ז יש לומר בנוגע ליעקב שהמים עלו לקראתו:

איתא בנחל קדומים להחיד"א בפרשתנו שפירש את מה שאמר לבן ליעקב "ויברכני ה' בגללך", שכוונתו לומר "בגללך - משעה שגללת את האבן מעל פי הבאר שרתה ברכה במעשה ידי. רבינו אפרים ז"ל". ולכא' דבריו תמוהים, מדוע תלה לבן את ברכתו מאותה העת שגלל יעקב את האבן? מהי השייכות דוקא לגלילת האבן?

ואולי י"ל כמו שכתב התרגום יונתן בן עוזיאל על הפסוק ויגל את האבן מעל פי הבאר וז"ל: וגלגל ית אבנא בחדא מן אדרעוי מעלוי פום בירא וטפת בירא וסליקו מיא לאנפוי ואשקי ית ענא דלבן אחוהא דאמי', והות טייפא עשרין שנין ע"כ. וכוונתו למה שמבואר בפרקי דר"א (פ' לו) ובזוה"ק (שמות יג, ב) שבשעה שגלל יעקב את האבן מעל פי הבאר, היתה הבאר עולה ושופכת מים חוצה לה, וזה נמשך כל זמן היות יעקב עם לבן במשך עשרים שנה, וזהו שנא' ויברכני ה' בגללך, להורות שמשעה שגלל יעקב את האבן מעל פי הבאר לא פסקו המים מלנבוע החוצה עשרים שנה¹².

ומפורש הדבר בפירש"י: בפרשת שמות (ב כ), מספרת התורה שכשמשעה רבינו הלך למדין לחפש זיווג, חיפשו ליד הבאר. מדוע חיפש זיווגו ליד הבאר? כותב רש"י (בפסוק טו) "למד מיעקב שנזדווג לו זיווגו על הבאר"! ולכא' למה לא כותב שיצחק

(9) והרבי מדייק בזה (התועדויות תשמ"ט ע' 408) שהציווי לאליעזר הי' ציווי כללי, "אל ארצי ואל מולדתי תלך ולקחת אשה לבני יצחק... ואם לא תאבה האשה ללכת וגו'" ולא פירש לו מי היא האשה. משא"כ ליעקב נאמר בפירוש שילך לבית לבן ושיקח מבנותיו. ולכן כשיעקב ראה את רחל, הי' ברור כשמש שאותה הוכחת וכו'. וכפשוט.

(10) וכמפורש ברש"י (כט, יב) שאם לרמאות הוא בא גם אני אחי ברמאות, ואם אדם כשר הוא, גם אני בן רבקה אחותו הכשרה.

(11) וכמבואר בכו"כ מפרשים שהג' פסוקים (רחל בתו, רחל באה עם הצאן אשר לאבי', רחל בת לבן אחי אמו - או הג' פעמים בפסוק זה הם כנגד הג' ציונים של יצחק ורבקה ליעקב "ועתה בני ברח לך אל לבן אחי" "קום לך פדנה ארם ביתה בתואל אבי אמך", "וישלח יצחק את יעקב... אל לבן בן בתואל הארמי". ואכ"מ.

(12) ואולי י"ל שע"פ פשט"מ גם הבן חמש מבין שכאן גם קרה "נס" (עכ"פ ענין על-טבעי) שיעקב עשה פעולה מה שכל הרועים ביחד לא יכלו לעשות (למרות שרש"י אומר שכוחו גדול)... וכמפורש בכמה מפרשים שמקשים, איך זה שיעקב אבינו יושב אוהלים, וישב עכשיו י"ד שנה אצל שם ועבר ולמד תורה יומם ולילה, הנה כוחו יותר גדול מכל הרועים ביחד? וראה לקו"ש ח"כ ע' 84. ואכ"מ.

(ע"י/או אליעזר) ויעקב מצאו זיווגם ליד הבאר? מזה מוכח שהסיפור של יעקב הוא העיקרי (בענין זה).

ועוד ועיקר:

מיד אחרי זה, ממשיכה התורה ומספרת שכשהבנות של יתרו סיפרו לו שאיש מצרי הצילנו, הוא שאל אותן למה זה עזבתן את האיש, כותב רש"י (בפסוק כ) שיתרו בו שהוא מזרעו של יעקב **שהמים עולים לקראתו**¹³! דהיינו שרש"י מחדש לנו שהמים עלו לקראתו של משה, ולכן יתרו מייחס את משה לזרעו של... **יעקב!** ולכא' הרי גם לאברהם ולרבקה המים עלו לקראתם? אלא מוכח בעליל, שעיקר הענין של "המים עלו לקראתו" הוא אצל יעקב, ולא רק אצל יעקב אלא גם **זרעו** של יעקב:

דלכא' תמוה ביותר: למה רש"י מביא את הענין שהמים עלו לקראתו של יעקב רק בפרשת שמות ולא בפרשת ויצא דבי' עסקינן?! אלא ברור, שזוהי ההוכחה הכי ברורה שבפ' ויצא רש"י אינו צריך לפרשו כי זה דבר הפשוט וברור שזה קרה אצל יעקב, כי זה כבר קרה אצל הרועים של אברהם, ואצל רבקה וכו', ולכן **בפשטות** (ועאכו"כ) ש(כך קרה אצל יעקב. ולכן בפ' שמות הוא מביא את זה בתור הסברה לסברת יתרו, שגם אצל יתרו ה' מונח בפשטות שמשה הוא מזרעו של יעקב כי לזרעו של יעקב (ועאכו"כ יעקב עצמו) המים עולים לקראתם, ובפשטות.

ובפרט שיתרו עדיין לא ידע שמדובר כאן אודות משה רבינו (למרות שהוא ראה אותו בתור ילד קטן וכו' וכו' ואכ"מ) ומ"מ **הכיר בו** שזה מזרעו של יעקב. ולכא' הוא דבר פלא.

ואין לומר ש"המים עולים לקראתו" (של יעקב) קאי על הנילוס (ויגש מז' י) - כי זו היתה "ברכתו של יעקב (אל פרעה) שהי' **פרעה** בא אל נילוס והוא עולה לקראתו ומשקה את הארץ". ואדרבה: זה שיעקב בירך את פרעה בברכת "המים עולים לקראתו" היא הראי' הכי גדולה שהמים גם עלו לקראתו של יעקב עצמו במכ"ש וק"ו מזה שהוא יכול גם לברך את **פרעה** בברכה זו! וד"ל. לאידך לא מצינו בשום מקום שמי הנילוס עלו לקראתו של יעקב.

ומפורש הדבר במדרש רבה על אתר (שמו"ר פ"א לט) וז"ל: ויאמר [יתרו] אל בנותיו ואיו - אמר להן סימן שאתן אומרות שדלה והשקה את כל הצאן זה מבני בניו של יעקב שעמד על הבאר והבאר מתברכת בשבילו. עכ"ל.

ולכן ברור **מפרש"י** על פי **פשוטו של מקרא** שכשיעקב ניגש לגלול האבן, המים עלו לקראתו. וזה כ"כ פשוט שרש"י אינו צריך לפרשו.

לסיכום: מכל הנ"ל, יעקב ידע **מפורש** שרחל היא ה"אותה הוכחת" שלו, בדיוק כמו שקרה אצל (שלוחו של) אביו, ולכן מיד¹⁴ **קידש אותה** (כדלקמן).

ועכשיו שומה עלינו לבאר - איך **קידש** יעקב את רחל? דהיינו, מה הי' המעשה קידושין שעשה?

סימן ב: בזה שיעקב גלל את האבן והשקה את צאן לבן הוא **קידש** את רחל

ויובן בהקדם מה שמבואר בגמ' (קידושין סג, א) אשה שאומרת לאחד שחוק לפני או רקוד לפני ואתקדש אני לך, אם יש בזה שווה פרוטה הרי היא מקודשת לו, דהיינו, שבכדי לקדש אשה לבעלה אין צורך דוקא בנתינה של **כסף** אלא אפי' בנתינת **הנאה** ששווה פרוטה אפשר לקדש את האשה מן התורה.

ולכן נראה לומר, שהיות ויעקב ראה שאין בכיסו אפי' פרוטה אחת בשביל לקדש את רחל (שהרי כל רכושו נגנב/נלקח על ידי אליפז), ולאידך הוא רצה לקדש את רחל **מיד** בלי לחכות אפילו רגע (כדלהלן בס"ד), לכן לא רצה לחכות עד שירויח כסף או עד שישלחו לו כסף, לכן הוא קידש את רחל **בגלילת האבן מעל פי הבאר** שבזה הוא נתן לה הנאה השווה פרוטה והיא נעשית

(13) ולהעיר, שבתו"ש מביא מדרש כאן שישנו חילוק בין יעקב למשה שאצל יעקב המים עלו לקראתו משא"כ אצל משה, הגם שהמים עלו לקראתו, הוא הי' צריך לקחת דלי אחד (כמ"ש וגם דלה דלה לנו). משא"כ רש"י מביא רק שהמים עלו לקראתו בלי שום חילוק. ואכ"מ.

(14) למה קידשה מיד, יתבאר לקמן בסימן ד.

מקודשת לו מאותה שעה (כדלקמן).

[ואין להקשות שהיא היתה קטנה, כי באותה שעה לא היתה קטנה שאינה ראוי לקידושין מצד עצמה שהרי החיד"א כותב שם שרחל ולא נישאו ליעקב בנות עשרים ואחד שנה, א"כ כשננכה מזה את שבע שנות העבודה נמצא שהיתה רחל באותה שעה בת י"ד שנה].

וזהו שאמר לבן ליעקב "ויברכני ה' בגללך", דהיינו מאותה העת שגללת את האבן מעל פי הבאר, כי באמת מאותה שעה נעשה יעקב חתנו של לבן.

ואין להקשות איך קידשה שלא מדעת אבי, כי רש"י כבר אמר אין משיאין את האשה אלא מדעתה, (ורק אם היא קטנה צריך דעת אבי). וגם מצינו שאליעזר (הגם שהי' שליח כמבואר בתוס' בכתובות ז, ב - אבל מ"מ) נתן הצמידים לרבקה לפני שדיבר עם הורי' וכו'.

[ויש לומר בדרך אפשר, שעפ"ז גם יומתק מה שאיתא בגמרא (ברכות מב, ב) שלש תכיפות הן, תיכף לסמיכה שחיטה, תיכף לגאולה תפלה, תיכף לנטילת ידים ברכה, אמר אביי אף אנו נאמר תיכף לתלמידי חכמים [רש"י: המקריבו אליו ומארחו בביתו] ברכה שנא' ויברכני ה' בגללך. דלכא' מהי הראי' מ'ויברכני ה' בגללך" ש"תיכף" לת"כ ברכה? הרי יעקב לא הלך מיד לביתו של לבן! כי קודם כל רחל רצתה לביתה, ואחרי זה לבן רץ ליעקב אל הבאר ואח"כ חייב ונשק וכו' [וגם: הרי הברכה הגיעה ללבן כו"כ זמן אחרי זה] וכל זה לקח זמן כמוכן, וזה לא "תיכף"?

אבל לפי הנ"ל יצא לנו כפתור ופרח, שמיד כשיעקב ראה את רחל, מיד גלל את האבן ונתקיים ויברכני ה' בגללך, וזוהי כוונת הגמרא דוקא בהביאה פסוק זה להענין של "תיכף".

לסיכום: יעקב קידש את רחל ע"י גלילת האבן¹⁵.

סימן ג: מה מכריח רש"י לתת המשל ממעביר הפקק מעל פי צלוחית

ועפ"ז יש להטעים באופן נפלא מה שכתב רש"י כאן (מבראשית רבה (פ"ע יב)) וז"ל: ויגש יעקב ויגל - **כאדם שמעביר את הפקק מעל פי צלוחית.**

דלכאורה צריך להבין, לשם מה הוצרך יעקב לגלול את האבן **במהירות** כמי שמעביר פקק מעל צלוחית? מה החידוש פה? הלא יעקב הי' יכול לגלול האבן במתינות, בהסרת האבן מעט מעט כדרכו של עולם? הרי גם עי"ז הי' מראה את גבורתו!

אבל לפי הנ"ל שיעקב קידש את רחל לאשה בטובת הנאה של הגלילה - בזה הוא לא רצה ליכנס למחלוקת התנאים בגמרא:

ובהקדים, בגמרא קידושין שם ישנה מחלוקת אם "אינה לשכירות אלא לבסוף או ישנה לשכירות מתחילה ועד סוף", פירוש: שהחיוב של הבעה"ב לשלם לפועל הוא רק לבסוף **בגמר** כל המלאכה או שהחיוב של שכר הפועל הוא **במשך כל זמן** עשיית המלאכה, דהיינו שלאחר שנעשה **כל חלק** של המלאכה חל מיד על הבעל הבית חוב עבור חלק זה של המלאכה, אבל הוא רק משלם לבסוף:

לדוגמא: אם אחד שוכר פועל 10 שעות וישלם לו 100 דולר, יש לומר בשני אופנים:

1. האם עד סוף השעה התשיעית המשכיר לא חייב כלום להפועל ובסוף השעה התשיעית מתחיל החיוב של 100 על כל המלאכה, או -

(15) ישנה שקו"ט ארוכה במפרשים אם ראובן הי' הבכור כי הוא הראשון ללאה או יוסף הוא הבכור כי יעקב הי' בדעתו שלאה זו אכן רחל והבן הראשון הי' צ"ל של רחל. ולכא' רחל מאן דכר שמה - היא עדיין לא היתה אשתו של יעקב? או למאי נפקא מינה מה שהוא חשב? אבל לפי המבואר בפנים שרחל נתקדשה לפני לאה, נראה. ואכ"מ.

2. כל שעה ושעה המשכיר חייב לשלם 10 דולר, אבל, עד השעה התשיעית הפועל "מלווה" להמשכיר את הכסף הזה שהוא חייב לו, ובסוף העבודה המשכיר משלם "חוב" להפועל עבור ה"הלוואה" שהוא חייב לו.

למאי נפקא מינה? פשוט. המקדש במלווה אינה מקודשת. והשאלה היא, המקדש בטובת הנאה (שהבאנו לעיל), הנה אם נוקטים כהשיטה שאינה לשכירות אלא לבסוף, נחא, כי זה לא מלווה, אבל אם אומרים שישנה לשכירות מתחילה ועד סוף אז יוצא שהוא מקדש במלווה, והמקדש במלווה אינה מקודשת. [ולפי שיטה זו צריך לתת העבודה פירוטה].

ומפורש הדבר ברמב"ם (הלכות אישות פ"ה ב"כ) וז"ל: אמר לה הרי את מקודשת לי במלאכה זו שאעשה עמך, ועשה, אינה מקודשת, לפי שהשכירות יזכה בה הפועל מתחלה ועד סוף, כל זמן שיעשה מקצה מן המלאכה זוכה במקצת מן השכר, ונמצא השכר כולו מלווה אצלה והמקדש במלווה אינה מקודשת. עכ"ל.

ולכן, ישנה עצה לזה - והיא בדברי הדרישה והפרישה (אבה"ע סכ"ח סל"ו) שכתב דהני מילי כשלא הי' במכוש האחרון של המלאכה שווה פרוטה, אבל אם הי' במכוש האחרון שווה פרוטה, א"כ, אע"פ שכל המלאכה הוא כמלווה אצלה, מ"מ הי' מקדש את האשה במלווה ובפרוטה, שדעתה על הפרוטה האחרונה. (והט"ז שם סקכ"ז חולק על זה).

ובמילא, לפי הפרישה מובן היטב מדוע בחר יעקב לגלול את האבן בבת אחת, שהואיל וקיי"ל להלכה שישנה לשכירות מתחלה ועד סוף, כמ"ש הרמב"ם, לכך אם הוא יעשה את פעולתו לאט לאט, רחל לא תוכל להתקדש לו, כי כל פעולה ופעולה תהי' כמלווה אצלה והמקדש במלווה אינה מקודשת, ולכן גלל יעקב את האבן בבת אחת - שמעביר את הפקק מעל פי צלוחית כדי שיהי' לזה דין של מכוש אחרון, שאם יש בזה שווה פרוטה מקודשת לו האשה בפעולה זו האחרונה. וכאן הרי זה האופן היותר מועיל כי כל הפעולה נעשית בבת אחת.¹⁶

ואם כנים הדברים, שיעקב קידש את רחל בזה שגלל את האבן, יומתק עוד יותר מ"ש בלקוטי לוי יצחק הערות לתניא (ע' כא) כשמסביר את הענין של נשיקת יעקב לרחל על פי קבלה, וז"ל: "זהו, שעי" הנשיקה דיעקב לרחל... שהוא מהפה דהחתן... בחי' יעקב, לרחל... דבר הלכה אותיות הכלה". דהיינו שבשעת הנשיקה הם היו כבר חתן וכלה. עכ"ד. ולכאז', במה נהיו יעקב חתן ורחל כלה? וע"פ הנ"ל מובן היטב.¹⁷

ויש להוסיף עוד נקודה, ע"פ מ"ש בלקו"ש ח"כ ע' 84 הערה 46 בשוה"ג וזלה"ק: עפ"י יומתק ג"כ מה שדוקא כאן הודיע הכתוב שכוחו גדול - כי הליכת יעקב לבית לבן היתה לקחת לו משם אשה - קיום הציווי "פרו ורבו" (ומלאו את הארץ וכבשוה ורדו גו')". עכלה"ק.

לסיכום: גלילת האבן הוא המעשה קידושין איך (באיזה אופן) יעקב קידש את רחל.

סימן ד: על פי הנ"ל יוסבר בטוב טעם איך ולמה נשק יעקב לרחל

ועפ"י סרה הקושיא איך נשק יעקב לרחל, כי זה הי' אחר שנתקדשה לו כדין במעשה גלילת האבן.

ואם תקשה לך הקושיא הידועה:

א. איך עשה מעשה נשיקה בפומבי, וב. לשם מה, דהיינו מה היתה התועלת בעשיית מעשה זה בפומבי - הביאור הוא:

16) וכדאי להעיר מה שראיתי בספר "תוספות השלם" להרב גליס (ירושלים תשד"מ) וז"ל כאן על הפסוק: ויגל את האבן פירש"י כמי שמעביר הפקק מעל פי הצלוחית. ומנ"ל לרש"י? י"ל משום שנאמר ויגל את האבן ולא נאמר ויגולל והוא לשון גלוי ולא לשון גלילה כמו ויגל ה' את עיני בלעם, דאל"כ היה לו לומר ויגולל בשני למדין כמו שנאמר וגללו. וא"ת והלא בשאול נאמר גלו אלי היום אבן? וי"ל אותה למ"ד דגושה והיא באה במקום למ"ד אחד. [ואח"כ מוסיף מספר אחר] ואמר לי אבא מארי ז"ל ששמע דמדכתיב ויגש ויגל ולא כתוב וילך ויגל, משמע דמשעת הגשתו מיד ויגל.

17) ולהעיר מלשונו של אדה"ז בלקו"ת (שלח מד, ג): ועל כן נאמר ביעקב וישק יעקב לרחל שהי' מותר לו בודאי מאחר שהי' בטל מכל תאוות גופניות מחמת התדבקותו בו ית' וכו', עיי"ש. וזהו דבר המובן גם לבן חמש, כשרואה שיעקב הי' בן עז שנים (ראה לקו"ש ח"כ ע' 84) וישב כל הזמן על התורה ועל העבודה וכו' שבדאי ובודאי שיעקב לא עשה מעשה האסור ח"ו, ואפי' מעשה "שאינו מתאים". וכפשוט.

א. הבן חמש למקרא כבר יודע מ"ש אצל יצחק, ש"וישקף אבימלך בעד החלון וירא והנה יצחק מצחק", ורש"י מפרש שראהו משמש מטתו. ומקשים ריבוי מפרשים איך ייתכן ליצחק הנהגה כזו?

והביאור הפשוט הוא, שהענין מוסבר ע"ז שהתורה מקדימה שזה הי' "בעד החלון", דלכא' "בעד החלון" מאן דכר שמי? מצינו בתורה ריבוי פעמים ענין הראי' ולא כתוב מאיפה ראו, ולכן למאי נפק"מ שזה הי' "בעד החלון"? והביאור בפשטות הוא כי רק אלה שהם נשואים סוגרים החלון, כי חלון פתוח מראה שבבית זה ישנם אנשים סתם, משא"כ חלון סתום מראה על חיי נישואים, ואבימלך ראה שיצחק סגר החלון ע"כ ידע שמדובר אודות איש ואשתו. דהיינו שאין בעי' לעשות בפומבי מעשה המראה שהאיש והאשה האלה הם נשואים [וזה הי' בולט עד כדי כך שאבימלך בא בטענות ש"אך הנה אשתך היא וגו'"].

ב. מבואר בלקו"ש ח"ה ע' 118, שאצל אברהם כתוב¹⁸ "ויקח אשה... ותלד לו"... מכיון שהאבות היו קדושים ומובדלים מענייני עוה"ב כל ימיהם... ועד שאברהם "לא הכיר בה" (פירש"י לך יב, יא)... הרי פשוט שלא רק כוונת הנישואין היתה בשביל בנים... אלא שלא נרגש אצלם שום ענין אחר זולת הכוונה... ובוה יובן מה שפרש"י על זה שיעקב אמר ללבן "הבה את אשתי ואבואה אלי" - והלא קל שבקלים אינו אומר כן? אלא להוליד תולדות אמר כך", - דלכאורה: הרי סו"ס אמירה זו היא היפך הצניעות - [אלא הביאור] כי מכיון שכל מה שראה יעקב ב"ואבואה אלי" הוא רק "להוליד תולדות", הרי זה דוגמת "ולא יתבוששו" שהי' קודם חטא עץ הדעת. עכת"ד.

ועד"ז י"ל בנדו"ד בנוגע לנשיקת יעקב לרחל אשתו, שאין זו הנהגה של קל שבקלים... ואדרבה, ההרגש של יעקב היתה רק הכוונה להראות לכולם שהיא מקודשת ובמילא יוכל להוליד תולדות וכו'.

ולכן, מיד אחר שקידשה הוסיף יעקב ואמר לרחל "שאחי אבי" הוא - ברמאות, בזה הסביר יעקב הסיבה לזה שהדבר הראשון שהוא עשה הי' מיד לקדש את רחל - כי הוא יודע שלבן רמאי, און ער וועט זיכער שטעלן פיסלאך לשידוך¹⁹, ויעקב אינו יכול לחכות כנ"ל, ולכן האט ער גלייך באווארנט לכולם (כולל ללבן, כדלהלן) שהקידושין הוא דבר שכבר נעשה, ואין להשיב²⁰. ובכדי לאמת את זה נשק אותה בפני כל עם ועדה.

[ויומתק עוד יותר ע"פ המבואר בלקו"ש ח"ל השיחה הארוכה אודות זה שיוסף הראה שטר אירוסין ושטר כתובה ליעקב, דלכא' שטר אירוסין מאן דכר שמי' לפני מ"ת? ומבאר שם בארוכה שאירוסין היינו שידוכין מעין הקידושין שלאחר מ"ת, ובכדי לתת תוקף לזה יוסף כתב את זה בשטר. ולמה הירד יוסף בזה - כי מצרים הם שטופי זימה הי' צריך קדושה יתירה בזה. ובפרט ע"פ יינה של תורה שענין ה"קידושין" שייך רק לאחר מ"ת (ראה שם בארוכה) אבל יוסף מצד מעלתו הי' ביכלתו להמשיך קדושה זו גם לפני מ"ת. עכת"ד.

ולכא' עפ"ז יש לומר גם כאן אצל יעקב, כמו שיוסף קידש את אשתו וכתב שטר לאמת את זה, עד"ז יעקב קידש את אשתו ואימת את זה ע"י הנשיקה.].

ולכן, מיד אחרי "שנשק את רחל", דהיינו שהוא קידש אותה והראה לכולם שהיא אשתו כל' העולם אז דער ענין האט זיך אפגעטאן, מיד "צפה ברוח הקודש שאינה נכנסת עמו לקבורה", דהיינו, שהן אמת שהוא קיים את השליחות לקדש את רחל ולהתחיל את ביתו וכו' מ"מ מראה לו הקב"ה "ברוח הקודש שאינה נכנסת עמו לקבורה". ולכן לא חיכה הקב"ה לספר לו את זה לפני חתונתו, כי כאן כבר קידש את רחל. וכפשוט.

ועפ"ז יומתק למה הב' טעמים שהביא רש"י על "וישא את קולו ויבך" הם: א. כי לא יקבר עם רחל (שזו נבואה ממש ובכלל

18 חיי שרה כה, א ואילך.

19 ומפורש הדבר בגמרא (מגילה יג, ב), כתוב בתורה כי אחי אבי' הוא (ומקשה הגמרא) והלה בן אחות אבי' הוא? אלא אמר לה מינסבת לי? אמרה לו אין, מיהו אבא רמאה ולא יכלת לי'. אמר לה אחי אני ברמאות, אמרה לי' וכו'.

20 וכדלקמן בקטע הבא. ואולי יש להוסיף בזה, ע"פ המבואר בכ"מ (לקו"ש ח"כ ע' 124. 403. ספה"ש תנש"א ע' 146 ועוד) שעבודתו של יעקב הוא לירד למטה מטה בכדי לברר העולם, מתחיל מידו אוחזת בעקב עשוי (מקום הכי תחתון) עד שנקרא בשם יעקב; ואח"כ ירד לדרגת "בא אחיך במרמה" שזו ירידה הכי גדולה כי יעקב הוא מדת האמת, ואח"כ עוד יותר למטה "אחיו אני ברמאות". ומבואר בלקו"ש ח"ג ע' 141 בארוכה (עיי"ש) שיעקב אמר קטונתי וכו' וחשש שמא נתלכלכתי וכו'. ולכן כאן האט ער אריינגעכאפט מיד לקדש את רחל לפני שהוא עדיין פוגש את לבן וכו' כי מה יודע וואס עס קען טרעפן. ועצ"ע.

לא פשש"מ וב. כי לא הי' לו ממון –

דלכאו', למה לא הביא הפירוש שהובא במדרש הידוע ש"יעקב בכה כי ראה שהרועים (חושידין אותו ו) מלחשין וכי מה בא זה לחדש עלינו דבר של ערוה, והאומות גדרו עצמם מן העריות?"

כי בפשש"מ יעקב קידש את רחל, ולכן, נשאלת השאלה מה פתאום הבכ"י? ולכן מפרש רש"י שהבכ"י לא היתה קשורה כלל וכלל להנשיקה, אלא מפני טעמים אחרים – כי הוא לא ייכנס עמה לקבורה וכו', שהטעם הזה הוא בודאי יותר קרוב לפשש"מ מהטעם של חשד שאינו בפשש"מ, כי כנ"ל, הי' מותר לו לנשק אותה בלי שום בעי', ובפרט שהוא הי' במקום כמו חרן (די גרויסע צדיקים).... ולכן משמיט רש"י הטעם שבמדרש שהרועים מלחשין ומביא רק הב' טעמים האחרים.

ואדרבה: יעקב דוקא רצה שכולם יהיו "עידי קידושין", שבבוא הזמן, אם לבן הרמאי יעשה בעיות, יהיו לו עדים שהוא קידש אותה כדת וכדין.... ועי"ז שנשק אותה בפניהם הוא הראה שזו אשתו, וזה נתקבל בפשטות אצל הרועים (ובפרט בלי שום תגובה שלילית, ודלא כהמדרש).

[ולהעיר מהשקו"ט שלפני מתן תורה לא הי' האיסור של קירבה סתם אלא רק איסור קירבה באופן של "עריות" כפשוטו. ואכ"מ].

סימן ה: דוקא אחרי זה הי' "ויספר ללבן את כל הדברים האלה"

ועפ"ז יובן גם מה שנא' בסמוך לגלילת האבן "ויספר ללבן את כל הדברים האלה", לכאו' מה הם "כל הדברים האלה"? הרי לבן לא שאל אותו מאומה! אז למה לו "לספר" כל מיני דברים?

והנה, רש"י אכן מבאר שסיפר יעקב ללבן שבא אליפו ונטל את כל רכושו [ורמזו זאת דורשי רשומות בהמילה "אלה" שהר"ת שלה הוא "אליפו לקח הממון" וכו'], אבל לכאו' למאי נפק"מ עכשיו אם יש לו כסף או אין לו כסף? עד כדי כך שיעקב אומר שאין בידי כלום! הרי הוא יכול לחזור הביתה ולהביא עוד כסף, או לשלוח שליח וכו' (כדלעיל).

אבל לפי הנ"ל יומתק, ובהקדם שאלה יב שהקשינו לעיל בתחילת דברינו:

א. התורה מתארת ה"ידיעה" שהגיעה ללבן (שיעקב הגיע) במילים אלה: "ויהי כשמוע לבן את שמע (ש צרוי' מ' פתוחה) יעקב בן אחותו", מהי ה"שמע" הזה? הי' צריך לכתוב "כשמוע לבן שבא בן אחותו" וכיו"ב? ובפרט שזה אותו הלבן שרץ גם בסיפור של אליעזר (בפ' חיי שרה), ושם לא כתוב שבא לו ה"שמע" של אליעזר אלא... וירץ! אן הקדמות....

והביאור:

אפי' בן חמש למקרא מבין כשמישהוא עושה מעשה של גבורה בעצמו, דהיינו, שהוא עושה דבר שכמה וכמה אנשים אינם יכולים לעשותו, אז ווערט א טומל אין שטעטל וכולם מדברים על זה (ע"ד קירקס (circus בלע"ז) וכיו"ב). ולכן, י"ל בפשטות, שמיד כשיעקב עשה מה שעשה, האט די גאנצע שטעטל געטומלט שהגיע איזה "גברתן" שגלל בעצמו את האבן מה שכו"כ רועים אינם יכולים בעצמם וצריכים לחכות על אחרים וכו', וזה גרם שהגיע ה"שמע" של יעקב אליו (כי אחרת, למה התורה משתמשת בלשון הכי מוזר?).

וה"שמע" הזה הגיע ללבן עוד קודם שרחל הגיעה לספר לו, כי רחל לא באה מיד אחרי שיעקב גלל את האבן, כי אחרי זה הי' וישק את צאן לבן, וישק לרחל, ויבן, ויגד לרחל וכו' וכו', ורק לאחר כל הנ"ל באה רחל הביתה לספר ללבן שמדובר אודות יעקב בן אחותו, (וגם סיפרה לו שנתקדשה?), ולכן לבן רץ מיד לקראתו, כי בודאי יש לו ממון הרבה (ובפרט אם כבר קידשה?) כי הרי עבד הבית בא עם גמלים טעונים וכו'.

ולכן, כשלבן הגיע לבאר, אף א' לא הי' צריך לספר לו מה קרה, כי הוא ראה שם כל הרועים שעושים טומל מה"גיבור" הזה, הוא מיד ניגש ל"בן אחותו" בתור הויפט מחותן.... (ובפרט שרחל סיפרה לו שקידשה?) התחיל מיד לחפש את הכסף....

כמובא ברש"י כאן ש"וכשלא ראה עמו כלום אמר שמא בחיקו, אמר שמא בפיו וכו'". ולכן כשלבן ראה שאין עמו בלום, החליט לבן שמשוהו מסתתר כאן, אבל הוא אינו יכול לשאול לו בפני כל עם ועדה, ולכן הביא את יעקב לביתו. והשאלה הראשונה ששאל ליעקב היא, איפה הכסף? הרי העבד של סבא בא עם גמלים טעונים? (ולהוסיף, שאי אפשר שקדשת את רחל כי הרי איך לך כסף, ואיך קדשת אותה בלי כסף כמו כל יהודי?)

וע"ז ענה לו יעקב, "ויספר ללבן את כל הדברים האלה" בדיוק מה שביארנו לפני זה - שיעקב גלל את האבן ובזה הוא קידש את רחל, והוא התנהג בדיוק כמו אליעזר שקידש את הנערה ליד הבאר. איי, לבן צודק בטענתו איפה הכסף? הרי אי אפשר לקדש בלי כסף? ע"ז ענה לו יעקב שאמת טאקע הייתי צריך לקדש בכסף, אבל להוי ידוע לך ש"לא בא אלא מתוך אונס אחיו ושנטלו ממנו ממנו"²¹, ולכן לא היתה לו ברירה אחרת אלא לקדש אותה ע"י גלילת האבן, כנ"ל בארוכה.

ועפ"ז גם יומתק מה שלבן אמר לו מיד "אך עצמי ובשרי אתה" (דלכאו' מה ענין עצמי ובשרי לכאן?), כי כוונתו לומר שמכיון שקידשת את רחל בתי לאשה א"כ נעשית עצמי ובשרי כי נהיית חתני, וכהלשון הידוע "א איידיים איז א שטיק שווער...".

סימן ו: ולכן שפיר אמר יעקב ללבן הבה את "אשתי"

ועפ"ז יובן מה שיעקב אמר ללבן (אחרי שבע שנות העבודה, אבל עוד לפני חתונתו) "הבה את אשתי כי מלאו ימי ואבואה אלי", דלכאו' איך אמר יעקב ללבן הבה את אשתי? וכי ממתי היא נעשית אשתו? הלא רק לאחר שיתן אותה לבן ליעקב היא תהי' אשתו?²² [האזה"ח הק' פירש בזה שרחל נעשית אשתו מעת גמר מלאכתו בשבע שנות עבודתו, לפי שקנאה לאשה בשכר העבודה, וכן איתא בפרשת דרכים (דרוש ג' בשם הרימ"ט וכו') וכבר הקשו עליהם (ראה מנחם ציון על הרמב"ן בפ' ויחי ועוד בריבוי מקומות) שלכאו' זה תלוי בפלוגתא אם ישנה שכירות מתחילה ועד סוף, ואכ"מ].

אבל לפי המבואר לעיל מובן בפשטות, שבאמת יעקב כבר קידשה לאשה בהיה הנאה של גלילת האבן, ובמילא שפיר יכול לקרוא לה "אשתי".

ועפ"ז תתיישב גם שאלה יט ששאלנו לעיל בתחילת דברינו מהמדרש עה"פ קול ברמה נשמע, שכותב שכשהאבות באו לפייס את הקב"ה על הצלם שהכניס מנשה להיכל, הקב"ה נתפייס רק מרחל בזה שאמרה והלא אני הכנסתי צרתי לביתי וגם נתתי סימנים, אף אתה שתוק להם. ולכאו' נשאלת שאלה עצומה: איך אמרה רחל להקב"ה אני הכנסתי צרתי לביתי - הרי כשהיא נתנה הסימנים ללאה, היא (רחל) עדיין לא היתה אשתו של יעקב? אז למה זה נקרא הכנסתי "צרתי"?

וע"פ הנ"ל מובן בפשטות: שבאמת רחל כבר נתקדשה ליעקב מעת שהוא גלל את האבן מעל פי הבאר ובמילא שפיר יכולה לומר שהיא הכניסה את צרתה לביתה. והקב"ה נתפייס דוקא מדבריו.

לסיכום: ע"פ כל הנ"ל יוצא שיעקב אבינו ע"ז שקידש את רחל בגלילת האבן, מפורש הדבר "אז ער האט איר צוגעזאגט אז ער וועט מיט איר חתונה האבן", ואין לך "צוגעזאגט" גדול מזה.

- המשך יבוא -

(21) וכמו שדרשו רשומות, שזה גם נרמז במילה "האלה" שעולה בר"ת "הרי היא לי אשה" כמו שאברהם אמר בנוגע לשרה "ותהי לי לאשה".
(22) בלקו"ש ח"י (הנ"ל בהערה 4) ע' 244 כותב שיעקב טען ללבן "למה רימיתני" אבל לא טען ע"ז שזה הי' נישואין בלי קידושין. ובהערה 36 כותב: ע"ד ההלכה - ראה חזקוני מהרש"א סנהדרין (יט, ב) ד"רחל נתקדשה מן הדין בשכר שבע שנים כמ"ד (ויצא כט, כא) הבה לי את אשתי דהיינו שנתקדשה לו כבר והיא אשתו, ולאה נתקדשה בביאה... אבל ע"ד הפשט צ"ע: בנוגע לרחל, מש"נ "הבה את אשתי" בפשטות היינו המיועדת להיות אשתי; ובנוגע ללאה - כיון שכונת יעקב היתה לרחל, הרי זה קידושי טעות, דע"ד הפשט לא עלתה ע"ד יעקב שלבן ירמה אותו לאחר שפירש "ברחל בתך הקטנה". עכ"ל.

וע"פ המבואר בפנים מתחזקת עוד יותר ה"בפשטות" שהיא מיועדת להיות אשתי כי כבר קידשה.

מדור ספרים, ספריית וכתבי רבותינו נשיאנו

היות והחתונה מתקיימת יום לפני היום הבהיר ה' טבת נביא כאן בקיצור כו"כ דברים מעניינים בשייכות לכתבים וספרים עבור ושייכים לספריית הרבי וכו'

ג' דברים בשייכות לרגצ'ובי

נתחיל ב"מילתא (קצת) דבדיחותא..."

קצת רקע להבא לקמן: בזמן שהותו בכולל (בשנים תשמ"ה-ח), אבי הכלה התיידד עם הרה"ת ר"מ טננבוים מאה"ק שכידוע מתעסק בכתבי **הרגצ'ובי**. אבי הכלה התחיל לכתוב סדרה בעיתון "כפר חב"ד" שנקראת "6 תירוצים ותירוץ..." או "9 תירוצים ותירוץ", דהיינו, שלקחו קושיא אלימנא מסוימת שישנם עלי ריבוי תירוצים אבל דחוקים, והראגאצ'ובי מפרך את כולם ועונה "הברקה פלאית" כדרכו בקודש, שעל פי מתורצת כל הסוגיא באופן להפליא.

מספר אבי הכלה, שבליל שבת קודש אחד נגש אליו חותנו המזכיר הרה"ת ר' בנימין הלוי קליין (שאהב לעשות קצת "ליצנות") ואמר לו "איך הוב דיר האנט מזכיר געווען באם רעעבין" בהברה של חסידי פוילן.... כשאבי הכלה שאלו לפרש הדבר הוא ענה שהרבי ביקש ממנו היום שיכניס לרבי העתק מהפרסומת של סיום הרמב"ם שתיערך בשכונת שמי"ר בירושלים, שכידוע הרבי השקיע כוחות עצומים לייסדה. הפרסומת היתה בדיוק מתחת לאחת הכתבות שבסופה כתוב "מעובד ע"י הרב לוי יצחק גרליק וכו'". אז הרב"ק החליט לתת קצת "זכויות" לחתנו והעתיק את הפרסומת עם עוד כמה שורות למעלה שמופיע הקטע הנ"ל....

הנה תמונה מהכתבה והפרסומת.

הנה תמונה מהכתבה והפרסומת.

הנה תמונה מהכתבה והפרסומת.

הנה תמונה מהכתבה והפרסומת.

הנה תמונה מהכתבה והפרסומת.

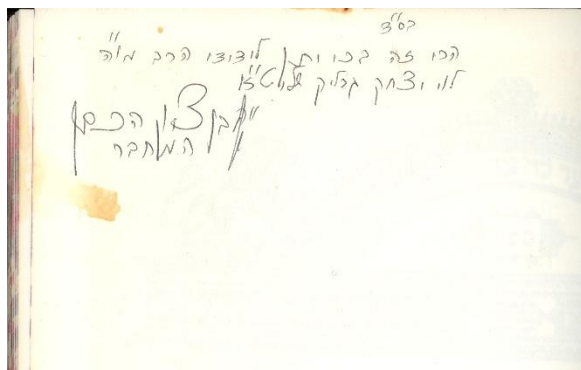
ואם בראגאצ'ובער עסקינן הנה עוד מילתא (לאו דוקא) זוטרתא:

אבי הכלה התיידד עם הרבה מזקני החסידים. אחד מהם הי' ר"צ סלאווין מחשובי תושבי השכונה. יום אחד ר"צ סיפר לאבי הכלה שהי' לו בן דוד בנוא יארק (הרב שורקין משיבת תורה ודעת) שיש לו מכתב מהרגצ'ובי. מיד אבי הכלה שאלו אם הוא כבר נתן העתק לרבי. וכשהלא ענה בשלילה אבי הכלה הלך לביתו ומיד עשה העתק מזה ושלחו להרבי, והנה המכתב עם המענה ק' של הרבי:

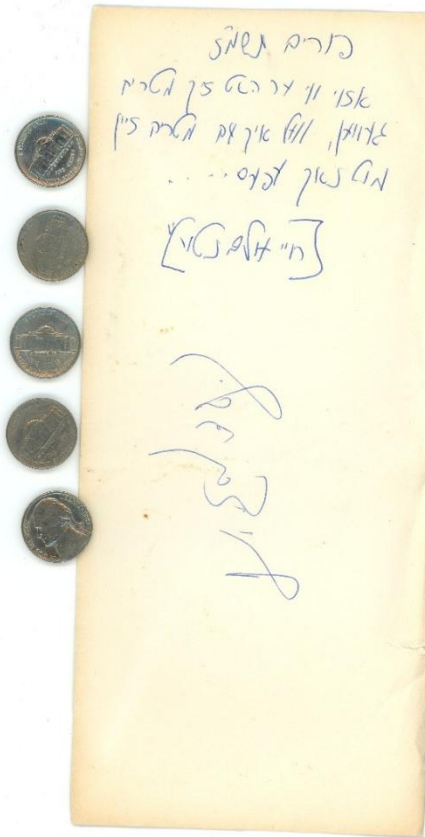
ממשיך אבי הכלה לספר: כידוע הרבי הפליא את הרגצ'ובי באופן נדיר ביותר, אבל לא אגזים אם אומר שאחת הפעמים שהרבי הפליא את הרוגצ'ובר באופן **נפלא ביותר** הי' בפורים תשמ"ז (סכ"ז בהתוועדויות, עיי"ש בארוכה).

והנה, כמה ימים לפני פורים תשמ"ז, בשנים שלמדתי בכולל האברכים, וכנ"ל יצרתי קשר עם ר' מענדל טעננבוים שי' הנ"ל שמתעסק בכתביו של הרגצ'ובי, הנה בין הדברים הוא סיפר לי שהוא מחפש זמן רב ספר שו"ת מסוים שבו מופיעים בין היתר מכתבים רבים של הרגצ'ובי, ושאל אותי אם אוכל לעזור לו למצוא את הספר. מדובר על הספר שו"ת "חיי עולם נטע" להרה"ג ר' נתן נטע אולעווסקי שהי' רב באירקוטסק ואח"כ במוסקווא וכו'. היות והספר נדפס ברוסיה זה הי' יקר המציאות. והיות וזה הי' רק

כחודש-חודשיים אחרי ה' טבת - דידן נצח, אז מטבע הדברים פניתי מיד לספרן בספריית הרבי הרב יצחק וילהלם שי' ושאלתי אותו אם הספר נמצא בספרייה. הוא השיב לי בשלילה. גם בספריות אחרות שחיפשתי (ישיבה אוניווערסיטי, בראנדיז וכו') לא מצאתיו. הייתי אז בידידות עם ה"ש'סענפעטער רב" שהי' גר בויליאמסבורג, הרה"ג ר' בן ציון כהן, יהודי תלמיד חכם שחיבר את הספר 'שו"ת אבני ציון'

[ההקדשה שכתב לי הרב"צ כהן על אחד מספריו]

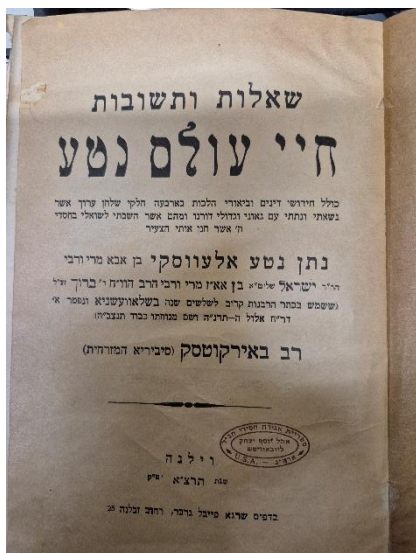
שברשותו היו ספרים רבים והוא הי' מלווה ספרים (גם הוועד להפצת שיחות היו פונים אליו וככה הגעתי אליו). חייגתי אם כן לרב בן ציון כהן ולשמחתי אמר כי אכן ברשותו נמצא עותק מהספר המדובר, אבל רק צילום כי הוא צילם אותו במהלך אחד מביקוריו באה"ק, ושהוא מוכן שאבוא לביתו לקחת את זה ולהעתיקו. היות וזה הי' כמה ימים לפני פורים, וכמה פעמים זכיתי לשלוח "משלוח מנות" לרבי (כמובן לא דברי מאכל אלא דברים "מעניינים" – ראה להלן) רצתי לביתו לקחת הספר וצילמתי אותו. עותק אחד שלחתי לכורך ושילמתי לו תקלין טבין בכדי שיכרוך אותו תוך יום ובצורה מכובדת כספר. במקביל הכנתי רשימה מסודרת של מכתבי הרגצ'ובי המופיעים באותו ספר ומיינתי גם אילו מכתבים מופיעים גם בספרים נוספים (כמו במכתבי תורה וכיו"ב). את הכל יחד נתתי לחותני וביקשתי ממנו שיעניק זאת לרבי ביום הפורים כמשלוח מנות. (כי כנ"ל, היו כמה וכמה פעמים ששלחתי כך לרבי משלוחי מנות שונים). לאחר שחותני יצא בפורים מחדרו הק' של הרבי, ניגש אלי והעביר לי חופן מטבעות (9) של ניקלס (מטבע של חמישה סנט) וסיפר את אשר התרחש בחדר הק'. הוא סיפר שהרבי הסתכל בספר מהר אבל בהתענינות ובפרט בהרשימה וכו' ושאל מאיפה הוא הגיע וחותני ענה שחתנו ביקש להעניק אותו לרבי כמשלוח מנות.

הרבי פתח את המגירה, הוציא חופן מטבעות של ניקלס ואמר: "אזוי ווי ער האט זיך מטריח געווען וועל איך עם מטריח זיין מיט נאך עפעס, ער זאל מזכה זיין אידן מיט די מצוה פון מתנות לאביונים".

ובאותו לילה, בהתוועדות של פורים הרבי הפליא את הרגצ'ובער!

האם יש שייכות בין ב' הענינים? אני לא יודע, אבל בודאי שישנה פה איזו השגח"פ מסויימת.

חלפו כמה חודשים, והנה בלמדי בכולל הלכות מקוואות, למדתי גם מתוך הספר "טהרת מים" של הרב ניסן טלושקין, וראיתי בעמוד רמג שם את הדברים הבאים, ש"בספר שו"ת "חיי עולם נטע" מן הספרים

שהשאלו לי מן הספרי' של כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויץ.... וזה הוא כתב בשנות היודים הראשונים.... רצתי מיד לרב ווילהלם והראיתי לו שספר זה אמור להיות בנמצא בספריית הרבי. הוא אכן חיפש ומצא את זה בארגז של "אלטע רוסישע ספרים" שעדיין לא קוטלגו....

מכך ראיתי איך שהרבי מתייחס לכולם באופן שירגישו טוב, שכן לרבי לא רק שהיה את הספר אלא הוא גם השאילו... [ולהעיר על דבר פלא – מעולם לא ראיתי בספר שיכתבו שהשאילו למישהו ספר מהספרי'].

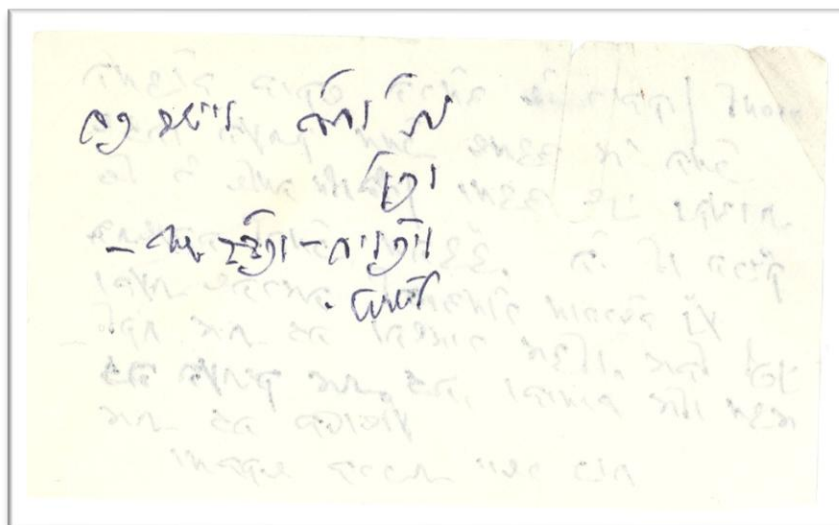
לאחר כמה חדשים, הרב טננבוים (שגם עבד במוסד תורה שלמה של הרב מ"מ כשר) שלח לי מהערוותיו של הרמ"מ כשר שהיו עדיין

בכתובים, שמצא מדרש כת"י והוא א' מהמקורות להפתגם היכן שכתוב העניין של "אליו ולא למידותיו". דהנה בתורת החסידות - לדוגמא בספר המאמרים תש"ט ע' 100, הרבי כותב - "הוא בפרדס של"ב בשם הספרי", (והרבי בשנת תשמ"א דיבר על כך בהתוועדות ושם גם ציינו להספרי), אבל הוא מצא מדרש יותר מפורש. עשיתי מיד העתק מזה ונתתי את זה לחותני הרב קליין כדי שהוא יעביר זאת לרבי. כשהוא נתן את זה לרבי, הרבי אמר לו בחיוך רחב "דעם מאל קענסט עם זאגן אז איך האב דאס שוין" ... [=בפעם הזו אתה יכול לומר לו שכבר יש לי את זה....].

ומענין לענין:

אחד מגדולי החסידים ה' לו העתק ממכתב מא' מגדולי הרבנים שכתב להצ"צ וכו'. והוא ביקש להכניסו אל הקודש פנימה, דרך חותני הרב קליין, שזה העתק ממכתב של הרב... תשובה.. צ"צ.... ובימים אלה מצא התשובה ומבקש ברכת יישר כח...

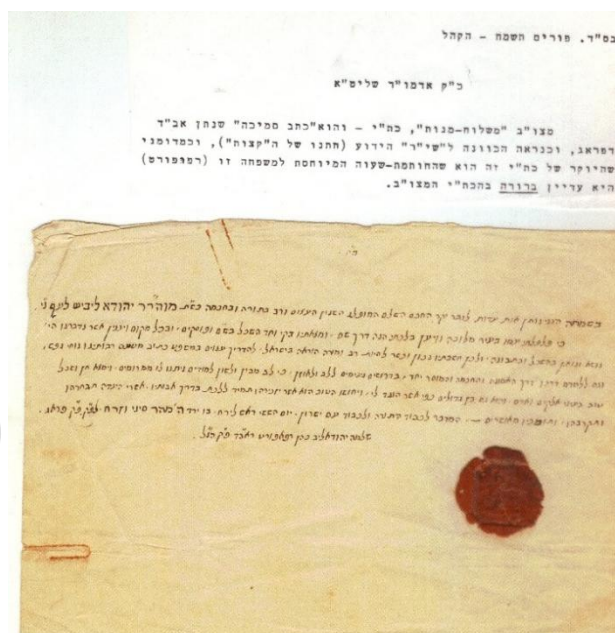
והרבי ענה: **נת' ות"ח ויישר כח וכו' ויכו"ח** [ויכתב ויחתם] - **וכב"ב שי' - לשנ"ט**. [לשנה טובה] [כמדומני שזהו הפענוח]

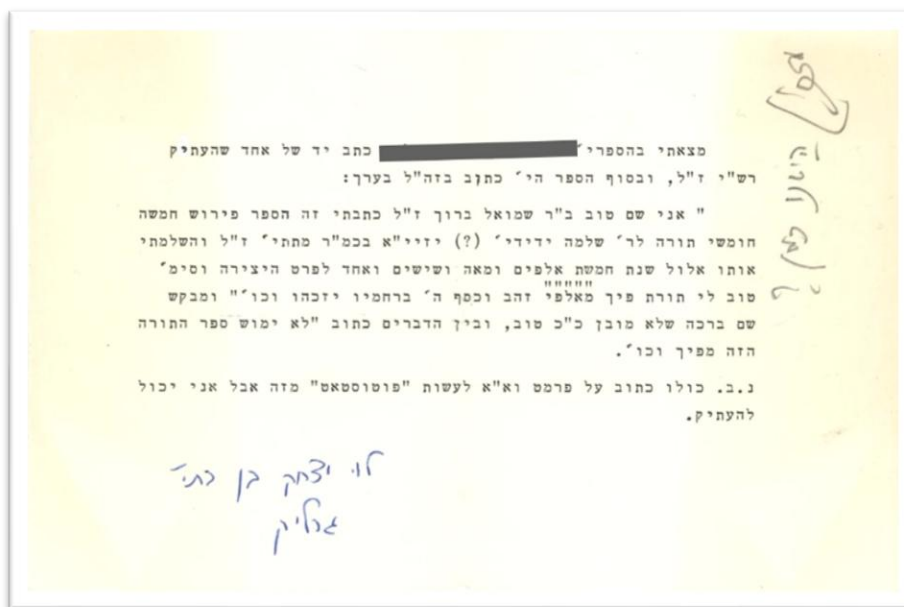
עוד מענין לענין: במשך השנים זכיתי לתת לרבי כו"כ ענינים גם שלא שייכים לחב"ד, אבל מעניינים, ולדוגמא:

ה' יהודי במילאנו ושמו ר' דוד שולטי ("אין דער היים" דהיינו לפני המלחמה ה' שם משפחתו שטיינברגר) והוא ה' לו כו"כ דברים מעניינים והוא נתן לי כמה מתנות וא' מהן הוא כתב סמיכה שנתן הרב שי"ר רפפורט, חתנו של ה"קצות", וזה כתב סמיכה שהוא העניק לר' יהודה ליביש לעף (שניהם ידועים וכו' ואכ"מ, אבל מ"מ) זה מסמך די נדיר.

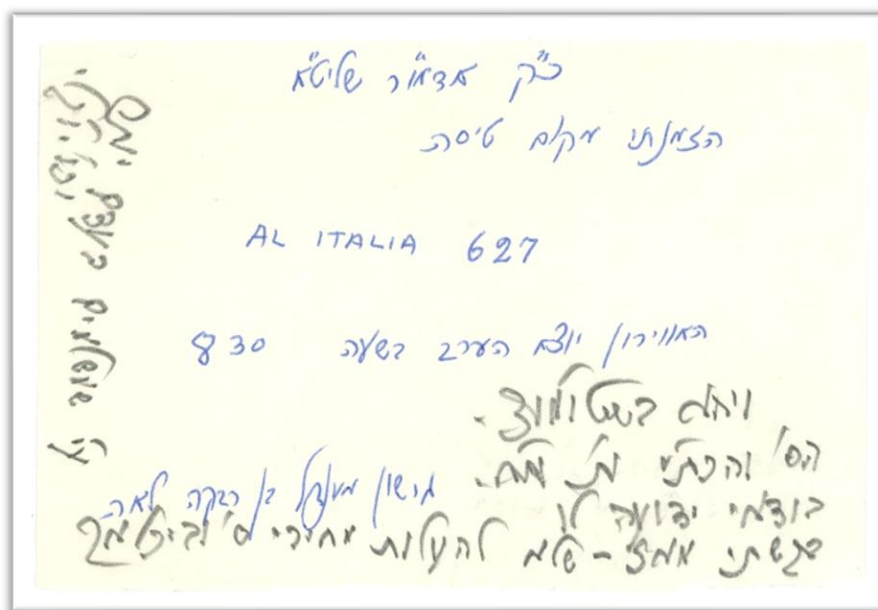
והנה העתקו כאן לצד שמאל:

עוד פרט קטן: פעם כשביקרתי באחת הספריות הנדירות באיטליא ראיתי כת"י רש"י עתיק, אבל בספרי' הזו (חוץ מזה שצריכים לתת את הדרכון בתור ערבון לפני שנכנסים לספרי' וכו') לא הרשו לעשות העתקים כי פחדו שהאור של ה **copy machine** יכול להזיק לכת"י ואפשר רק להעתיק (עם עפרון ותחת השגחה של הספרן וכו'), ושלחתי הפתק המצו"ב לרבי. בשעתו לא קבלתי תשובה אבל לאחר ג' תמוז קבלתי העתק וזלה"ק: **"מזכ'** [דהיינו שהבא לקמן מופנה למזכירות]: **הישנו כאן?**" [דהיינו האם ישנו העתק כאן בספרי'].

ונסיים חלק זה עם פתק נדיר שהרבי כתב לאבא – הרה"ח הרה"ת ר' גרשון מענדל – לאחר שהעביר לרבי כ"ק של א' הרביים שאבא קנה מיהודי מסויים וזלה"ק:

ויהא בשטומ"צ. הס' [הספר או הספרים] נת' [נתקבל/ו] ות"ח. בודאי ידוע לו בקשתי מאז – שלא להעלות מחירי ס' [ספרים] וביכלאך [של דא"ח של הרביים] ע"י שמשלמים בעדם יותר וכו' וק"ל.

וכיהודה ועוד לקרא - כדאי להוסיף לפתק זה מה שכתב ידידי הספרן הדגול הרה"ת ר' שד"ב לז"ל לפני הרבה שנים בעיתון כפר חב"ד מס' 181:

אזהרה

הרב שלום דובער לז"ל

כתבי-יד-קודש רבותינו שבידי הסוחרים

הכריכה. הכל כדי להעלות את מחיר כתבי-יד שהיו אוד מוצל מאש.

ראוי לשבח אותו שורף, שהשתדל כיכלתו לשמור את פני הדפים שלא ישרפו; אף שלא תמיד הצליח בזה. אוי לו לאותו שבח ואוי לה לאותה בושה וחרפה. איני רוצה להאשים בזה את כל הסוחרים המכריחים. סביר להניח שרק אחד הוא החוטא ושאר הסוחרים כל כוונתם אינה אלא לשם שמים, על מנת לקיים מצות פרנסת בני ביתם; אך מי ביקש זאת מידכם? אילו לא הייתם נוסעים לשם כך לורשה היו כולם מוחזרים לבית חב"ד חנם אין כסף!

ולא באתי בכל זאת אלא להזהיר אתה כל הקונים שיהיו זהירים במעשיהם, שלא להביא במו ידיהם ידי הפקעת שירים, ליד פיוק כריכות ולידי שריפת קצוות הדפים; אלא לנהוג לפי הכלל שנמסר לנו ע"י חז"ל (גיטין מה, א): אין פורדין את השבויין יתר על כדי דמיהן מפני תיקון העולם.

ובנידון דין נתבאר הדברים יותר ע"י כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע (אגרות קודש אגרת ל"ט):

את הבוך אשר שלח ע"י כבוד אביו הרי"ש קבלתי, ולפי הנראה שלם עבורו סך רב יותר ממאה ר"י, ונפלאי מאד על כבודו אם על הדרך הזה יקנה כל הון דעלמא לא יספיק לו, וגם לא יאסוף את הדברי העיקרי. וכבודו יודע כמה יקר אצלי כ"י אשר הוא חיות נפשי ממש, ומי צריך להיות בתגובה. הראיתי לכי אביו שיי בוך שקניתי עתה זה איזה שבועות ששים 60 בוגין כ"י כ"ק אדמו"ר מו"ר זצוקלה"ה נ"ע ז"ל, ושלמתי עבורו 48 ר"י ואתן להמוכר אי"ה עוד 5 ר"י, יותר לא ביקש כלל, וכאשר באה"ק נמצא הרבה מהדברים האלה וכבודו חפץ בהם בנפשו, הנני מיעצו שיהי במתן ויחקור הרבה אם כן הוא כאשר ידמה וישלם את המקח אשר בערך לשלם ואז יאסוף אי"ה דברים טובים ויכול לבוא למטרת כוונתו.

ר' יצחק בבית המרקחת. עשה את כל העבודה הקשה והמסובכת, ואשר בימים כתיקונם לוקח המכצע ימים מספר, וגמר את הכל בעת ובשעה שהבטיח להם — — —

בבוקרו של יום ראשון, כאשר הגיעו אנשי הועדה לבדוק מה שנעשה ואת אשר טרם נעשה — התפלא לראות כי הכל נערך וסודר בדיקנות ועל הצד הטוב ביותר.

הנה כי כן, לא אונה לצדיק כל און; השלטון נת לא נקטו נגדו שום אמצעים והוא נשאר על משמרתו כמקדם — — —

(המשך יבא אי"ה)

המוצעים הנ"ל. הקונה מסרו כמתנה לכ"ק אדמו"ר שליט"א.

* * *

כאמור לעיל, עדיין נמצאים בידיהם כמה עשרות כתי"ק. המחיר הממוצע הוא בין אלף למאה אלף דולר לכל כרך, והמחיר הסופי תלוי רק בהתארגנותם של אנשי חב"ד, שהם הם הקונים כתי"ק אלו והם הם הקובעים את המחיר הסופי.

אילו היו קובעים אנשי חב"ד, בינם לבין עצמם, לא לשלם עבור שום כתי"ק יותר מאלף פייס דולר ועבור כל כתי"ק מעתיק יותר מ-\$500, היו הכתבים נמכרים אף במחיר זה. אך אם כל אחד קובע לעצמו כמה לתת עבור כל כרך, הרי זה מביא להפקעת השער מרקיעת שחקים.

אך גם הנ"ל לא יספיק. כדי להבהיר נקודה זו עלי לספר עוד שתי עובדות:

(א) לפני שנים אחדות נתקבלה לספריית כ"ק אדמו"ר שליט"א קבוצת כרכי כתי"ק. כשנגשתי לרשומם בקטלוג הבחנתי שכולם דקים, בני כמה עשרות דפים, ואף פחות מזה. שוב הבחנתי שכריכת כולם שוה. מה נדהמתי לראות שכל הכרכים האלה אינם אלא, כרך אחד שנתפרד לחלקים קטנים, כדי לקבוע מחיר מופרז עבור כל כרך מוקטן בפ"ע.

אילו היה כורכם לפחות על סדר הדפים היה אז מקיל עלי לפחות כרישומי, ואף היה מקיל את השימוש בו. אך אז היה הקונה מבחין מיד בתעלול הסוחר ולא היה משלם עבורו את המחיר המופרז כרצון הסוחר, לשם כך עירב הסוחר את הדפים ואמר לקונה הרי היא לפניך כשם שמצאתיה. מסתבר שהקונה נפל בפח.

(ב) כ-10 כרכי כתי"ק שהגיעו לספריה, כולם שרופים בקצוותיהם, משלשה עבריהם, הקדמי העליון והתחתון ולפעמים גם גבה של

יהדות הדממה / סוף

ולאחר עינויים קשים ומרים שעברו עלי, אשר רק אחרי נסיינסים זכיתי ת"ל לצאת חי מתוך כור ההיתוך הזה, והנה עמדי שוב לפני "הבראשית"! וכי מה עיכב בעדם שיאסורני שוב ויגלו אותי לעשרות שנות-מאסר נוספות בעוון בגידה ומרידה במלכות? השבח והתודה להשי"ת אשר נתן בי הכח לעמוד בכל זאת, ולמרבית הפלא, נפלו דבריי על אוזנים קשובות והסכימו לתת לי את הארכה הזאת עד ליום ראשון בבוקר!

במוצאי ש"ק, מיד עם צאת הבת, התיישב

במשך דור אחר דור עברו כתי"ק רבותינו בירושה מנשיא לנשיא, נשיא חב"ד לדורותם. כך עד מלחמת העולם השנייה, כשניצל כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע מעמק הבכא ורשה, נשארו שם כל ספריו שבכתב ושבדפוס. חלק הגיע אילו לאחר מכן וחלק נשאר שם. כעבור שנים רבות נודע על המצאן של כתבי-יד בספרית ורשה. ע"י השתדלות מיוחדת של שליחי חב"ד הובאו אילו כתבי-יד לפני שנים אחדות.

אך דא עקא, עד שהספיקו שליחי חב"ד להוציא משם את כתבי-יד הודרוו לשם סוחר ספרים עתיקים, שיחדו את שומרי הפתח והבריחו משם כמאה כתי"ק נבחרים, שאותם מוכרים במחירי עתק, זה שנים רבות.

כחמישים כתי"ק כבר הספיקו למסור, רובם מצאו את מקומם, בסופו של דבר, בספריית כ"ק אדמו"ר שליט"א. וע"פ הרשימות נראה, שעדיין נמצאים בידיהם כמה עשרות כתי"ק; שאינם מוצעים למכירה — אלא אחדים לשנה, כדי לא לפגוע במחירי השוק המופרזים. ובאשר למחירים — אספר עובדה אחת, שמתוכה יש ללמוד על הכלל כולו:

לפני שנה, בשלהי חורף תשד"מ, הוצע למכירה יומן בגודל כתי"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע, משנת תרס"ד, בן 40 דף לערך, במחיר 100 אלף דולר. היסקה הוצעה לאחד מידידי מקירי חב"ד, שפנה אלי להתייעץ עמי בנידון. ההורתי בחומרה רבה נגד מחירים מופרזים אלו.

כעבור חצי שנה, בליל תשעה באב לאחר קריאת מגילת איכה, פונה אלי אחד מחשובי אנשי וספר לי על הצעה שהוצעה לו בקשר ליומן כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע משנת תרס"ד במחיר 50 אלף דולר. סיפרתי לו את ההצעה הראשונה והזהרתי אף אותו מפני מחירים מוגזמים אלו.

לפני חדשים אחדים, בתחלת החורף, פונה אלי אחד מאנשי, המתעסק במסחר ספרים עתיקים, ומספר לי על יומן כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע משנת תרס"ד, שהוצע לו במחיר 25 אלף דולר.

קשרתי אותו עם הראשון הנזכר לעיל, הראיתי לשניהם איך שבמשך שלשת רבעי שנה ירד המחיר פלאים, ממאה אלף לעשרים וחמשה אלף דולר. אמרתי לשניהם שגם זהו מחיר מופרז וכי מחירו הראיאלי הוא לכל היותר \$2,000.

עבר עוד חודש והיומן נמכר לאחד מחסידי חב"ד בארה"ק במחיר קטן בהרבה מהמחירים

זכתה איטליא, והרבה ספרים שהגיעו לספרי' של הרבי, באו דרך איטליא, ונתאר כאן את הענין בקיצור (ובספר שמכנים לדפוס על אבא זה יותר באריכות).

החסיד הראשון שהגיע לאיטליא הי' הרה"ת הרב יעקב שו"ב גאנזבורג ורעיתו מרת רבקה. תולדות חייהם כבר נדפסו בכו"כ מקומות. הם הגיעו בקיץ תש"י. (הובי הגיעו לאיטליא בתשי"ט). ישנם כו"כ מכתבים שהרבי מבקשו להשתדל להשיג ספרים, וכמובן או בתור מתנות להספרי' של חב"ד או להחליף עם ספרי קה"ת וכו'.

מצו"ב כמה מסמכים:

ב"ה, יג' סיון ה'תשי"ד
ברוקלין, נ.י.

יפוי-כח

שלום וברכה:

בזה הננו לאשר כי מלאנו ידי יידינו הרה"ח ו"ח א"י א"א נ"ו כ' עוסק בצרכי ציבור וכו' מוהר"ר יעקב ש"י גאנזבורג אשר התנדב לבקר בבתי כנסיות ובהי מדרשות אוצרות ספרים וגניזות וכו' כדי להשיג ספרים וכתבי יד בעד ספרית כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש, לחזקת הרבנים.

ובזה אנו מונים בבקשה גדולה לכל אלה אשר ברשו חס נמצאים ספרי קדש וכתבי יד וכו' המונחים בקרן זוית וז"ל ממלאים חמקידם, אשר יזאילו. נא לנדבם לספריה כ"ק אדמו"ר שליט"א ויהיו ממזכי הרבים אשר זכות הרבנים חלוי בהם.

אישור רשמי יושלת מהספרי' על כל ענינים שימסרו לידי הרה"ח מוהר"ר יעקב ש"י גאנזבורג חנ"ל.

בחורה וברכה

ניטן מינדל
מזכיר

וכאן ישנה דוגמא אחת מיני רבות של ההתכתבות בין הרבי להרב גאנזבורג אודות ספרים להספרי'.

גאנזבורג-מילאנא

מזכירות

ב"ה, י"א אלול תשי"ט
ברוקלין

הרה"ח א"ח א"א נ"ו כ' עוסק בצ"צ
כו' מו"ח יעקב ש"י שו"ב

שלום וברכה:

הספרים הרשומים למטה לנכון נתקבלו לספריה כ"ק אדמו"ר שליט"א, וח"ה, ובודאי ימשיך בכגון רא"ג לחבא ויעשה בזה במרץ הדרוש. וח"ה מראש.

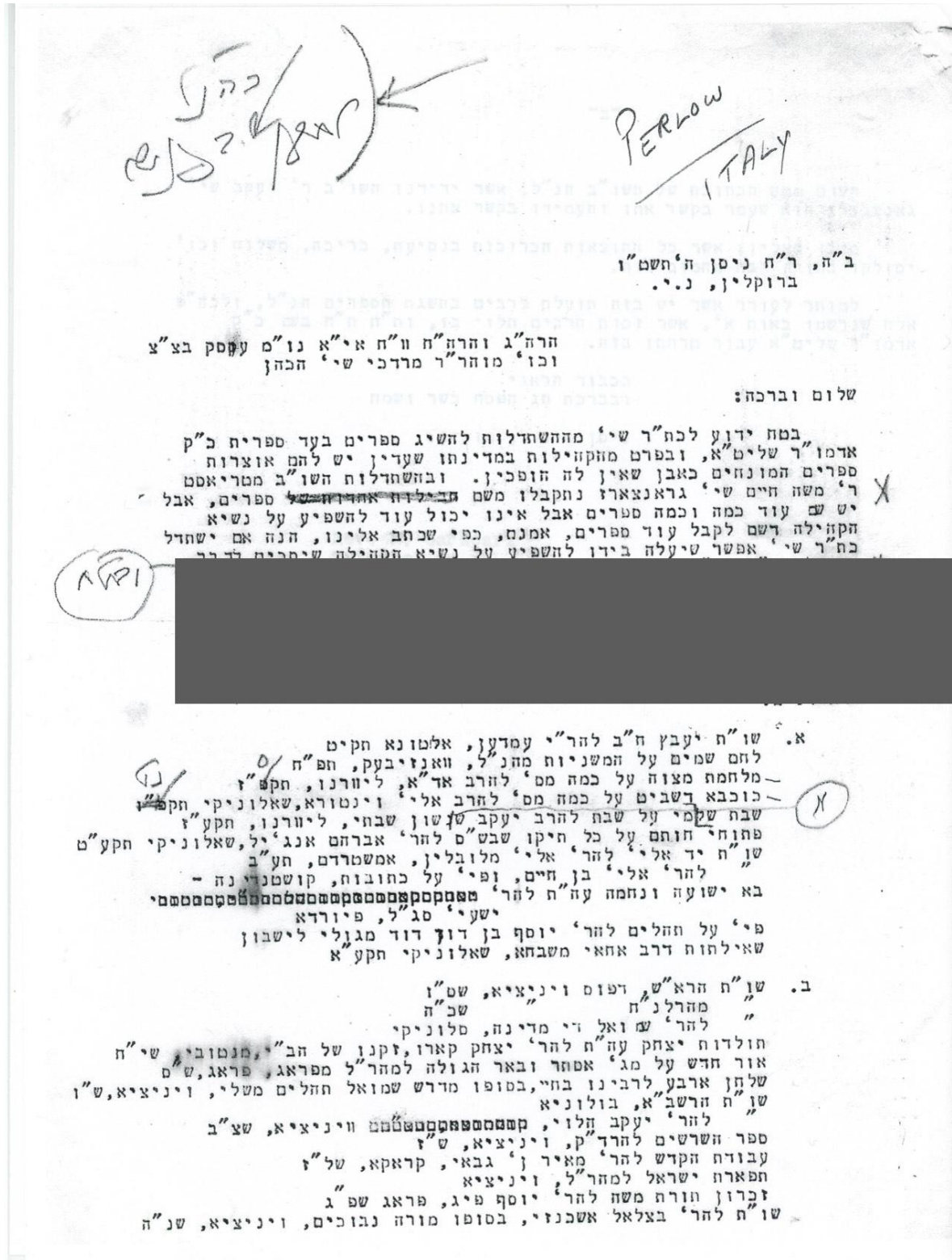
בברכה כתיבה וחתימה טובה

מזכיר

נתקבלו:

לעסקי קאן (גדול)
לעסקי קאן (קטן)
שני כרכים מחפלות שונות (כתב יד)
ידע מה בחשובא
קול עגב
פח ישרים
מגן אבוח (מחמאירי)
בוך בשפה איטלקית

בחורף תשי"א הגיע הרה"ג והרה"ח הרה"ת הרב מרדכי הכהן פערלאוו לכהן פאר במילאנו בקהילת האשכנזים "אוהל יעקב" (עד תשי"ט שאז נסע לאוסטרליע, ואבי מילא את מקומו), וגם ממנו הרבי ביקש להשתדל להשיג ספרים לספרי', והנה דוגמא אחת מהמכתבים שקיבל:

כשאבא הגיע לאיטליא הוא גם עבד ועמל ויגע להביא ספרים לרבי, אבל הרבי רצה שהכל יהי' באופן רשמי, שיתנו את הספרים לרבי בתור מתנה (או תחליף לספרים וכו').

כאן ישנם כמה העתקים מהמכתבים שאבא שלח לקהילות ולספריות.

נציין פה דוגמא אחת: התכתבות בין אבא לספרי' בפארמא (Biblioteca Palatina) ששם נמצא העותק היחידי בעולם של דפוס ראשון של רש"י, הספר היהודי הראשון בעולם שהודפס (ברג'ו קאלאבריא) לבקש לצלמו עבור הרבי.

Milano, 1/2/1967

Egr. Direttore
della Biblioteca Palatina

PARMA

Egregio Signor Direttore,

mi rivolgo a Lei, a nome del
Centro per l'educazione ebraica, per sapere se sia possibile ottenere
la copia fotografica (microfilm) del Commento al Pentateuco ebraico
di Raschi del 1516, in possesso a quanto mi risulta, della Vostra
Illustre Biblioteca.

Desidero sapere, inoltre, a quali
condizioni e secondo quali norme, potrà venir compiuto il lavoro di
riproduzione. Se che loro hanno detto di inviare un nostro rappresentante
a Parma per indicare l'opera da fotografare. A tale proposito sono disposto
di venire costì al più presto. Saprebbe dirmi quando non La disturberebbe
la mia presenza?

La copia del Commentario biblico
ci occorre per una edizione che stiamo preparando a New York.

Colgo l'occasione per porgerLe i
sensi del mio più deferente rispetto.

Sinceramente Suo

Garelik
Direttore della sezione italiana
del Centro per l'educazione ebraica.

Copia!

B I B L I O T E C A . P A L A T I N A .

di

P A R M A .

0218355 vivit instituta lsa

II directoris

Parma 4. II. 1967.

Dot. Angelo R. Ciavarella

Prot. N. 111.

(al fine)

Al Ch.mo Prof. GARELIK

Direttore della sezione italiana
del Centro per l'educazione ebraica
via C. Poerio ,16.

M I L A N O .

Risposta al f.° del 1°/II/ u.s.

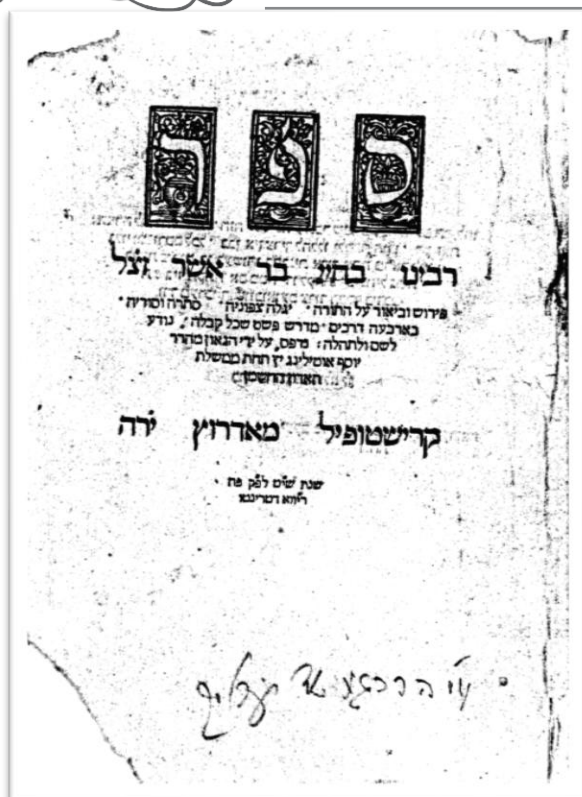
OGGETTO: Informazioni.

Con riferimento al foglio suindicato, La informo che presso questa Biblioteca non figura del Commento al Pentateuco di Rashì l'edizione del 1516.

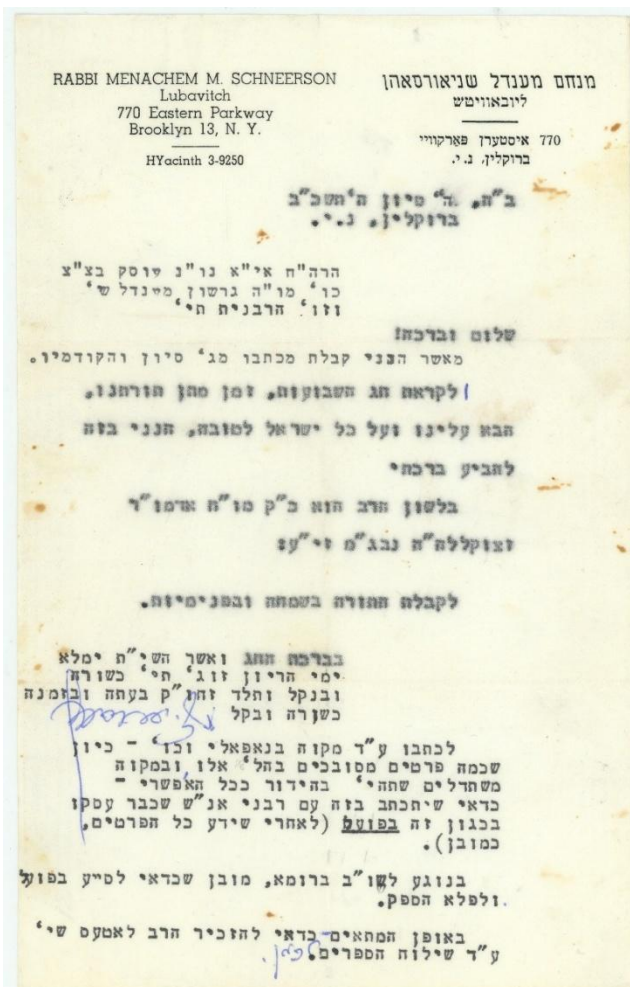
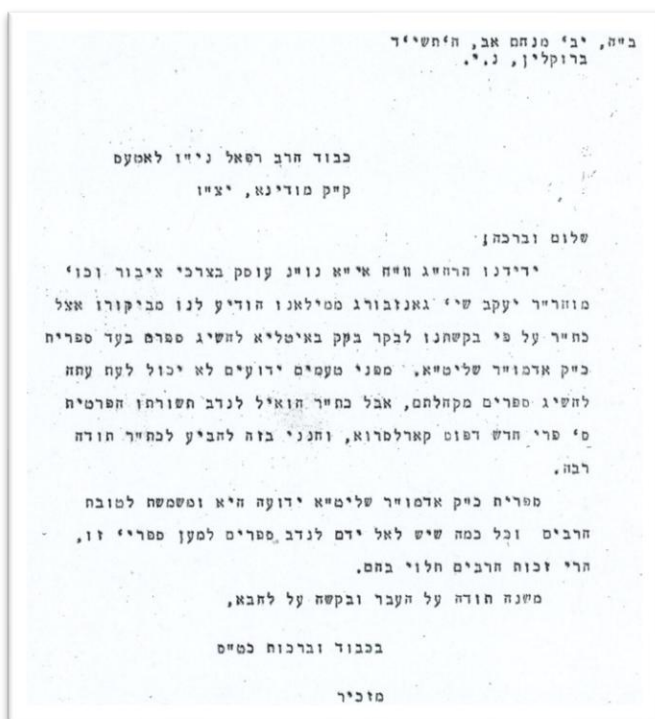
Vi sono invece quella di Reggio Calabria del 1475; quella S. a. et loco, ma del sec. XV; l'edizione di Soncino del 1487 (di cui la Biblioteca possiede due esemplari, uno cartaceo e l'altro membranaceo) e in ultimo l'edizione di Rimini s.a. (forse 1525).

Se Ella è disposto a venire alla Palatina, scelga un giorno della settimana, ad eccezione del lunedì e del sabato.

5

ופה ישנו העתק מעטיפת הספר שהרבי רשם עליו
בכ"ק: ע"י ה"ה ר"מ ש"י גרליק

הרבי גם פנה ישירות לאישים מסויימים שישלחו
ספרים, הנה דוגמא ממכתב להרב לאטעס

ולאחרי כמה שנים הרבי כתב לאבא ומבקש ממנו
להזכיר להרב לאטעס אודות שילוח הספרים

ראה בעמוד שלפני זה המכתב שהרבי כתב לרב לאטעס

G. Ganzburg

ב"ה, יב' מנחם אב, ה'תשי"ד
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח חיה אי"א נוי"נ
עוסק בצרכי ציבור וב'י
מוה"ר יעקב שי' שו"ב

שלום וברכה!

בזה הנני לאשר בחודש קבלת מכתבו מכ"ז חנוז וגם מכתבו
השני (בלי תאריך).

מה שכתב בענין הצעתו שנכתוב מכתב בקשה לכל הקהלות וכו'
הנה אין לזה מקום, אבל כהבנו להרב רפאל לאטעסס במדינת
והדר, דיסעגני בטוריןא על פי הוראתו.

הנה תיה על השתדלותו בעבר ובמה גם להבא ישתדל ככל האפשר
ומכתב היפוי"כה בודאי יספיק.

בכבוד וברכה
מזכיר

הרבי מעוררו עוה"פ ע"ד השגת ספרים

גנזבורג-מילאנא

ב"ה, יס"א אדר תשס"ז
ברוקלין

הרה"ח אי"א נוי"ב עוסק בצ"צ
מוה"ר יעקב שי' שו"ב

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מט' אדר והודות לו, ולפלא שאינו מזכיר דבר
בהנוגע לימי הפורים, שהרי היתה היכולת לנצל אותם, ובמילא גם מוכרח הי'
לנצל אותם וביותר בשנה זו כיון שחל מיום שהעולם פגום ממלאכתם, ויה"ר
שעכ"פ לא יהי' גרעון בהנוגע להפועל.

ובמ"ש אודות משרה בלידז, הרי כפי הנשפע מצב החינוך והיהדות
במילאן אינו גופל מאשר שם וי"א שגם טוב היטנו, ובמילא אינו מוכן מה ירו"ח
בהעתיקה לשם משי"כ באנטוורפן ששם המצב טוב ביהדות הרבה הן בכמות והן באיכות
ובמ"ש ששם היא העבודה לשעות ארוכות וכו' הרי כיון שזקוקים הם לשו"ב וכו'
אפשר שיעלה בידו לפעול תנאים נוחים ומשכורת מתאימה, כיון שלע"ע הברירה בידו.

תקוה שלעת קבלת מכתבי זה הוטב מצב בריאות בנם יוסף יצחק שליט"י
ויה"ר שיבשר טוב בכל האסור.

בברכה

נ.ב.

תקוה אף שאינו מזכיר ע"ז שמתעסק גם עתה בהשגת ספרים
וכו' ולפלא שאין תוצאות.

גנזבורג-מילאנא

הרה"ח אי"א נוי"ב כו'
מוה"ר יעקב שי' שו"ב

שלום וברכה!

מאשרים קבלת מכתבוס'ז' ביסן, ולפלא ההפסק גדול כייב בין מכתב
אחד לחבירו, וכן לפלא התחלת מכתב זה, שאין בזה להצדיק את עצמו על אי הנצול
של ימי הפורים, כי טו"ס מה' התכלית להעדר ניצול ימי הסגולה, והרי צ"ל כל
יוסא ויוסא עביד עבידת'י, כי ימים יוצרו ולו אחד בהם, וכטבואר בתורת החסידות

במ"ש אודות השגת ספרים באופן של קני' כבר כמדינה כתבו לו
שבכוון הדבר באופן של חילוף בחוצאת ספרי קה"ת, אבל מכמה שעמים לא באופן
של קני', ובכ"א תיה על השתדלותו וטרחתו בכל זה.

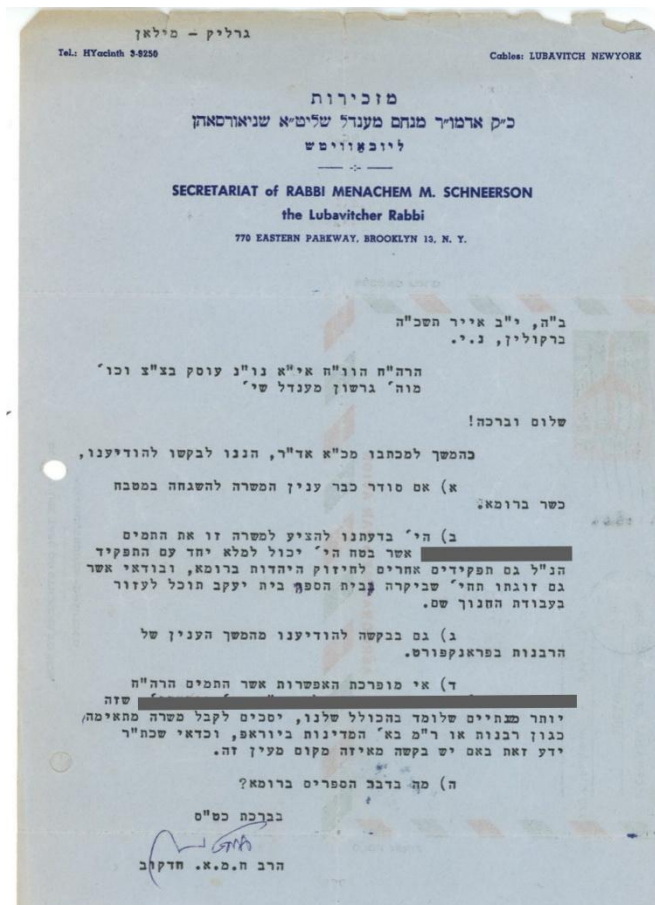
טוסי"מ העתק מכתבי כללי, ויה"ר שינצלו אותו גם בסביבתו

ומדינתם.

בברכה
בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ראה גם לעיל בעמודים 92-93 איך
שהרבי מבקש **שלא לשלם או לקנות**
הספרים אלא לקבלם בתור מתנה או
חילופם וכו'.

וכאן הרב חודקוב שואל את אבא (עוה"פ) "מה בדבר הספרים ברומא?" (שישנו ע"ז התכתבות עניפה בין הרבי הרב חודקוב ואבא).

ולהעיר שהרב טואף, הרב הראשי של רומא, הי' ידיד נאמן של חב"ד, שלח כו"כ ספרים לרבי, השתתף בסיומי הרמב"ם, ובא כ"ב שבט לנחם את הרבי ביחד עם השליח לרומא הרה"ת ר' יצחק חזן וכו'. ויש להאריך.

הרב טואף נואם בא' מסיומי הרמב"ם ולימינו יושב אבא הרג"מ

ולחביבות הענין מצו"ב דוגמא אחת - העתק ממכתב שכתב "הספרן" הרב יהודה ליב גראנער לאבא:

גרליק-מילאן
Tel. HYacinth 3-9250

ה ס פ ר י' ש ל
כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן
ל י ו ב א ו ו י ט ש
LIBRARY of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
the Lubavitcher Rabbi
770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13, N. Y.

ב"ה, ט' אייר תשכ"ה
ברוקלין

הרה"ח אי"א נז"נ עוסק בצ"צ
כו' מו"ח גרשון מענדל שי'

שלום וברכה!

מאשרים בזה קבלה מכתבו מכ"ט אדר"ר עם
הרשימות המצורף אליו, מפני סיבה נתעכב המענה
ע"ע ואתו הסליחה.

מוחזר בזה טופס א' מהרשימות וספרים אלו
שצוינו בצדדים בסימן כזה ✓, ז.א. שספר זה נמצא
כאן ואין צורך לשלחו משם.

בטח ישתדל כה"ר לזרז את הצריך ולעשות
במרץ הדרוש אשר יושלחו לכאן שאר הספרים
בהקדם הכי אפשרי.

ות"ח מראש על חטאתא בזה וכן בעד הידיעות
מהנעשה בזה.

בכבוד הראוי

מפרן
י.א.ס.א.

ויש להאריך בכל הנ"ל כהנה וכהנה.

* * *

ישנו עוד ענין הקובע ברכה לעצמו והוא שבשנות ה"ד והכפ"ם ר' אברהם ור' שלמה יוסף ציפל ממילאנו
היו נוסעים לרוסיה לרגלי עסקיהם ועזרו לאנ"ש וגם הביאו ספרים וכי"ק לרבי.

ונעתיק פה רק שני מכתבים של הרבי בנושא:

בנזבורג-מילאנא

ב"ה, ו' חמוז תשי"ז
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ מלאכתו מלאכת
שמים מוה' יעקב שי' שו"ב

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נחשב מכתבו מב' חמוז, וגם בו לא
נמצא ביאור להפסק בכתביו ובפרט הארוך כ"כ, ואח"ל שאין ע"ד מה לכתוב
מובן שזה חמוז עוד יותר מהפסק בכתביו, וק"ל.

ובמ"ש אם כדאי למסור ע"י הנוסעים מכתב לאחיו שיח"ל,
בכלל נכון הדבר אלא שמהירות כמו שנוהגים בהנוגע לעניני מדינה האמורה
בהנוגע לכחבי יד וביכלעך חסידות הנמצאים שם. הגם שדברתי עם
מר ציפל שי' כשביקר אצלי עד"ז, מובן שכדאי שיזכירו ויעוררו עוד הפעם
ועוה"פ עד"ז ובפרט שהגיעה כאן שמועה לפני איזה זמן אשר בביהכ"נ כל"ג
שלשם נוסעים, נמצאים כמה ביכלעך וכחבי יד והמנהלים שם אומרים שברצונם
ליחנס להרוצח בהם, אף שמובן ע"ג הדבור עם המנהלים צריך זהירות, כשה
ישנם כאלה שיכולים להאמין להם ובפרט אם ימצאו שם את אחיו שי' הרי עי"ז
יוקל ענין דהשגת כחבים אלו.

כן במ"ש אודות כ"י ספר הזהר, אפשר כדאי הי' להציע לזה
דבר עמו, איזה מחנה, באופן של כבוד ואל כינחו אשען, וככ"ז לפלא שבמק
כל הזמן לא נמצא איזה כ"י ע"מ לשלח לכהן. במדובר מאז.

בהזדמנות זו הנני להזכירו עוד ענין שדברתי עם מר ציפל שי'
שבאם ישנה אפשרות יחננו לו איזה אתרוגים קלכר, ומטובו למסור להרב פרלוב
שי' שבאם רק אפשר הדבר להזכיר עוה"פ אח"כ מר ציפל שי' עד"ז.

כיון שאינו מזכיר ע"ד בריאות ב"ב שיחיו, בטח הכל בסדר.
מוסג"פ העתק מכתבי לאנ"ש, ובדאי גם אל"ם הדברין מכוונים
ואחכה לבשו"ט בזה.

בברכת חג הגאולה

לנשי באידית זוהי הוראת הרבי למזכירות לצרף למכתב המכתב-כללי שהרבי שלח באותה תקופה לנשי חב"ד

פערלא-מילאנא

מזכירות

ב"ה, י"ד אלול תש"ז
ברוקלין

הרה"ג חת"ח חת"ח אי"א נו"נ עוסק
בצ"צ וכו' מוה' מרדכי שי' הכהן

שלום וברכה!

אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א ביקר בשבוע הזה מר זיפפעל שי',
וסיפר שאמר שיש להעביר לבקר את אחי שיחיו במדינתנו. בהתאם
עם הנ"ל שלחנו אתמול לכת"ר עשרה קופסים מספר הניא (פורמט כים).
ובבקשה לחת שנים מהם להנ"ל לסימן, ולמסר להם שני אתרוגים
קאלאבריע, כשרים ולבקשו שיחיו את האתרוגים להרב שליפער שי' בשם
כ"ק אדמו"ר שליט"א, אחר מהם עבור אחי שיחיו במוסקבא ושני
לשם בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א ללעניגראד.

ונא להורות את השליח איך להזהר היטיב באריגז האתרוגים
וכו' בכרי שלא יפסלו.

בהודעה למפרק

ואכן, עבודתם ויגיעתם נשאו פרי, והצליחו להביא כו"כ "ביכלאך" חסידות, והנה צילום של כמה מהם שהרבי רשם בתוכם "ציפעל".

בערלאַן = מילאנא

9.10.1907 ✓

בי"ה כה' ניסן תשט"ז
ברוקלין

הרה"ג והרה"ה אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מוה' סרדכי שי' הכהן

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מא"ה הפסת, ואף שאינו מזכיר דבר עדיין
תקותי שניצלו ימי זמן הירותנו להחזקת ענייני יהדות במחנה המ' ולהפצתה
וע"ד פתגם הבש"ט ששמענאנו כי"פ מכ"ק מו"ה ארמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע
אז יעדער זאך האט א איד דעהט און הערט, איז דאס א הוראה בעבודת השם ית'
(אשר באמת מוכח תוכן פתגם זה משנ' מאמרי רז"ל, אני נבראתי לשמש את קוני,
לא ברא הקב"ה בעולמו דבר אחד לבטלם, וק"ל).

במ"ש אודות קשור המכתבים בנוגע לקיחת שתילים וגרעינים וכו'
מובן שצריך להתדבר בזה כל הפרטים ברור, כוונתי גם בהנוגע לעניינים הגשמיים
היינו הוצאות הנסיעה הלקיחה וכו' וכדרך מנהג התגרים בזה שלא להניח מקום
לספק וכו'.

אינו מזכיר דבר ע"ד מר קרעה"ל כנראה שזהו סימן שנפסק
הקשר ביניהם.

בברכה, נחתאים לפרז"ל הי"ב אדם לומר בלשון רבו

צו א געזונטען זומער

כצוואה מאתה אלן נפיקת א' אלהים ש"ס (P.S.) ואלה עם ית' אל
א"ה מ' ואלו תנאי ופ"ד ויפסק פ' מ"ה (P.S.) ואלה תנאי.

כמדומה שמתקרב זמן נסיעת א' מהאחים שי' ציפעל לשם. ובטח גם עתה יקח אתו איזה ס' וכמו תניא וכיו"ב
ויעזבם שם בביהכ"נ ס' לטובת הקהל.

גנזבורג = מילאנא

בי"ה א' אלול תשט"ו
ברוקלין

הרה"ה אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מוה' יעקב שי' שו"ב

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מכ"ב מני"א, הנה ת"ח על מסרו תוכן הידיעות
של הו"ה אי"א מוה' אברהם שי' ציפעל ובודאי אם יש לו אודות זה פרטים
יודיע בזה כא בגון דא כל הספרט הי"ז משובח, ומובן שאם יש איז ה עניינים
שאינן הנ"ל רוצה לפרסם יודיע זה וישאר בסוד ע"ד מקום מקור הידיעות.

במ"ש אודות בנו, הנה מובן שבאפ אפשרי שיסע ללמוד בתו"ת
דצרפת, הי"ז הוא הנכון.

והשי"ת יפלא ימי הריון זוגתו תהי' כשורה ובנקל ותלד זחוי"ק
בעתה ובזמנה כשורה ובקל.

בברכה לבשו"ט ולכוה"ט

נ.ב.

כנראה ששתיקתו וגם שתיקת הרה"ג כו' הר"ס שי' פערלאו, הנה נשתתק
ענין השגת הספרים וכו' ולפלא הדבר.

הרבי מעורר את הרב גאנזבורג הן בנוגע לנסיעות מר ציפל לרוסיה והן מעוררו עוה"פ אודות השגת ספרים

* * *

הנסיון להשיג הספרים מרוסיה וביקור ראש ממשלת איטליה אצל הרבי

נרשם ע"י אבי הכלה

גופא דעובדא הכי הוה, ובקיצור:

בתקופה הראשונה של "שליחות" והשלוחים, דהיינו בסוף שנות ה"דים ותחילת הכ"פים, לפני עידן ה"בתי חב"ד" "מבצעים" וכו', הנה לשלוחים היתה להם מטרה אחת, והיא "בריינגען אידן צום רבי'ן", ויש להאריך בכל זה. עכ"כ עד להביא את ראשי הממשלה של המדינה להרבי. תחילה ע"י התכתבות ואח"כ ע"י להביאם בפועל בגופם וכו'.

ב"ה גם בחלקי נפלה הזכות הזאת וכמעט שהגיע הראש ממשלה של איטליה לרבי (כדלקמן) בזכות הספרים שברוסיה (שעדיין מחכים לגואל, כידוע).

לפני י"א ניסן תנש"א, לכבוד התחלת שנת התשעים של הרבי החלטתי להעניק לרבי מתנה לי"א ניסן (כמנהגי לנסות להביא לרבי מתנה לי"א ניסן) – החזרת הספרים הנמצאים בספריית לנין ברוסיה.

כידוע שהרבנים אהרונם קונין ולוין עבדו ע"ז כבר כמה שנים (מתשמ"ח) ועדיין לא הצליחו, החלטתי גם ליכנס לענין בעצמי. והוא:

אז ה' גוי אחד ומר Gianni Agnelli שמו. כמדומני שהוא ה' העשיר הכי גדול באיטליה, הוא ה' הבעל הבית של חברת Fiat המפורסמת. בכירים בממשלת רוסיה (גורבאטשוב וכו') היו מגיעים בתור אורחים פרטיים שלו לביתו כי בשנות השישים Fiat בנו ברוסיה מפעל גדול שייצר את הרכב Lada וכו' וכו' שאכ"מ.

החלטתי לעשות קצת מחקר איך להגיע אליו, ולשכנעו שיפעל שהספרים יגיעו לרבי, בלי שום דיפלומטי', במילים אחרות בלי שום טומל, ורק שרוסיה יעשו את זה בתור "טובה" Agnelli, וככה לסדר את כל הענין וחסל.

לאחרי חקו"ד יסודית (בספרים בשפה האיטלקית על דברי ימי חייו של מר אניעללי וכו') הגעתי למסקנא שהבן אדם הכי טוב עבור אזה שטיקל ארבעט הוא מר קולומבו, הנקרא גם Mr. Fiat USA דהיינו שהוא נציג Fiat בארה"ב, והוא גם פרופסור בכיר ב Columbia University, ועוד כמה דברים בממשלת איטליה וכתב דברים טובים על ארץ ישראל וכו'.

זה ה' בתחילת חודש ניסן, ואבא הגיע לרבי בכדי להשתתף בשיחה ל"מחנה ישראל" שהתקיימה בכ"ו אדר. הוא ה' פה כמה ימים והוא ה' אמור לנסוע חזרה הביתה לאיטליה כמה ימים אחרי זה, וכמובן שרציתי לנצל ההזדמנות שאבא פה וללכת אתו לקולומבו. צלצלתי למזכירה שלו ואמרתי לה שאבא שהוא מרבני איטליה מעוניין לפגוש אותו. היא אמרה שפעם הבאה שיכולים לפגוש אותו זה בעוד ג' שבועות. אמרתי לה שאבא נוסע חזרה מחר ביום חמישי לאיטליה. היא אמרה שהיא תחזור אלי ונתתי לה המספר טלפון של המשרד שלי (הטלפון הציבורי ב"הדר התורה" ששם נתתי שיעורים אז...). לערך שעתיים אחרי זה היא חזרה אלי שעבור הרב מאיטליה יתן מחר בבוקר 20 דקות בשעה 10. נסענו לשם, אני הכנתי נאום קצר על חב"ד והבאתי אתי גם חומר והסברתי לו שהננו רוצים לפגוש את מר אניעללי שידבר עם גורבצ'וב להחזיר את הספרים וכו'. הוא הקשיב להרצאתי ואמר לי אני מכיר טוב את הרבי מליובאוויטש ואכן רציתי לראיין אותו אבל זה לפעם אחרת. ובנוגע לדבר עם אניעללי שידבר עם גורבצ'וב – אתה הולך בדרך הלא-נכונה. אתה לא צריך את אניעללי, אתה צריך את מר אנדריאוטי ראש ממשלת איטליה. אמרתי לו שאני

מוכן אבל אין לי שום מושג איך להגיע אליו... והוא ענה "אל תדאג, את זה אני כבר אעשה ונהי' בקשר בעוד כמה ימים". ואמרתי לו שבעוד שבועיים יהי' היום הולדת של הרבי והמתנה הכי יפה שאנחנו יכולים לתת לרבי זה החזרת הספרים... יצאתי משם המום, הוא ידבר עם ראש ממשלת איטליה בלי שאני אפילו ביקשתי ממנו...

זה הי' ביום חמישי בבוקר. ביום שני הבא אני מקבל טלפון מהרה"ת ר' שמואל בוטמאן ושאלה בפיו: "לוי, מי דיבר עם אנדרייטי אודות הספרים?" אני עשיתי את עצמי כלא יודע, ואמרתי לו, למה שלא תשאל את אבי? אבל הייתי מאוד סקן למה הוא שואל אז שאלתי אותו כבדרך אגב – למה אותה שואל? והוא אמר לי כי אתמול בערב (ביום ראשון) התקיים דינר מכמה מוסדות גדולים יהודיים בארה"ב והם כיבדו את אנדרייטו כי ב"מלחמת המפרץ" הוא הי' בצד ישראל ולא כדרכם בצד של הערבים, וא' מגדולי ההון היהודים בארה"ב ישב לידו ודיבר על מוסדותיהם ועל פעולותיהם, ואנדרייטו בתומו אמר שהמוסד היהודי היחידי שהוא מכיר זה ליובאוויטש – ודרך אגב – יום לפני זה הוא דיבר עם גורבאצ'וב להשיב את הספרים!

אז קבלתי ד"ש "מן הצד" שקולומבו עושה עבודה טובה. עברו יומיים וקולומבו מתקשר שבעוד יומיים יהיו בשורות טובות. כמובן ששמרתי את כל הענין בסוד גמור. אחרי עוד יומיים הוא צלצל ואמר שהוא לא מבין מה קורה, אנדרייטו דיבר עם גורבצ'וב והוא הבטיח לו שהוא יחזיר את הספרים ופתאום קרה משהו באמצע שהוא לא יודע מה זה (איזה העלם והסתר) שהוא לא מצליח לעלות על עקביו שעושה "מחסום" לכל הענין. והוא אמר לי שהוא לקח את כל האמצעים וכו' והוא יודע שגורבצ'וב הבטיח לאנדרייטו ומשום מה זה לא הולך והוא הי' מאוד בצער מזה.

[לשאר הסיפור השייך להספרים ראה בספרו של הרשב"ל "יומן השליחות המיוחדת". וכל מה שיש שם שאנדרייטו עשה זה הי' כי אני נפגשתי עם קולומבו וכו'].

והגם שלא הצלחנו עם הספרים שמרתי קשר חזק עם קולומבו כי הי' גם המנהל של ה- **Italian Cultural Institute** בנוא יארק, והרבה מעניני הקונסוליה האיטלקית עברו דרכו וכו' והוא הי' מזמין אותי לכל מיני אירועים שם, וכמובן הייתי הולך, והוא תמיד הי' מושיב אותי בשורה הראשונה "אין מזרח"....

בהשגח"פ, בימי חנוכה תשנ"ב הוא עשה אירוע פרטי (שהשתתפו בו המי ומי בני. האיטלקית וגם – להבדיל – כמה יהודים ידידים שלו כמו אלי וויזל וכו') וזה התקיים ב-Rizzoli (ספרי' איטלקית יוקרתית במנהטן). והוא ביקש ממני לבוא עם מנורה ולהדליק את הנרות, וכן עשיתי, ושרנו מעוז צור כולנו וכמובן שנאמתי, וזה הי' קידוש ה' וקידוש שם ליובאוויטש, וזה שודר בטלוויז' האיטלקית בשעתו.

כמה שבועות אחרי זה (לערך בחודש טבת או שבט) מר ק. התקשר אלי והוא ביקש ממני לבוא למשרד שלו כי יש לו "הפתעה נעימה". כמובן נסעתי אליו בהזדמנות הראשונה והוא אמר לי שב- **10 March** דהיינו ה' אדר ב' תשנ"ב, ראש הממשלה אדרייטו מגיע לנוא יארק 24 או 36 שעות, והוא "תפס" שלש שעות, דהיינו בבוקר משעה 9 עד שעה 12 שאנדרייטו יבוא להפגש עם הרבי. אמרתי לו שזה רעיון מצויין, כי בשעה 10 הרבי מתפלל וגומר לערך בשעת 10:45, אז הסדר יהי' כדלהלן: אני אגיע למנהטן לפני שעה 9. בשעה 9 נכנס כולנו בלימוזין שלו וניסע ל770 ונגיע לערך ב10. בינתיים ברכב אני אדבר אתו ואכין אותו על ליובאוויטש (הוא כבר ידע קצת) ובעיקר על הרבי. בשעה 10 נלך כולם לספרי' שליד 770 לארוחת בוקר (כי אנדרייטו אהב ספרים עתיקים וגם הי' מעורב ב"פרשת הספרים" וכו'). ב-10:45 פגישה של 5-10 מינוט מקסימום עם הרבי. ואח"כ נחזור כולנו חזרה למנהטן, ואני מוזמן לcocktail שיתקיים לכבודו של אנדרייטו (ראה תמונה מההזמנה בעמוד הבא).

FURIO COLOMBO

January 23, 1992

Rabbi Levi Y. Garelik
1485 Union Street
Brooklyn, NY 11123

Dear Rabbi Garelik:

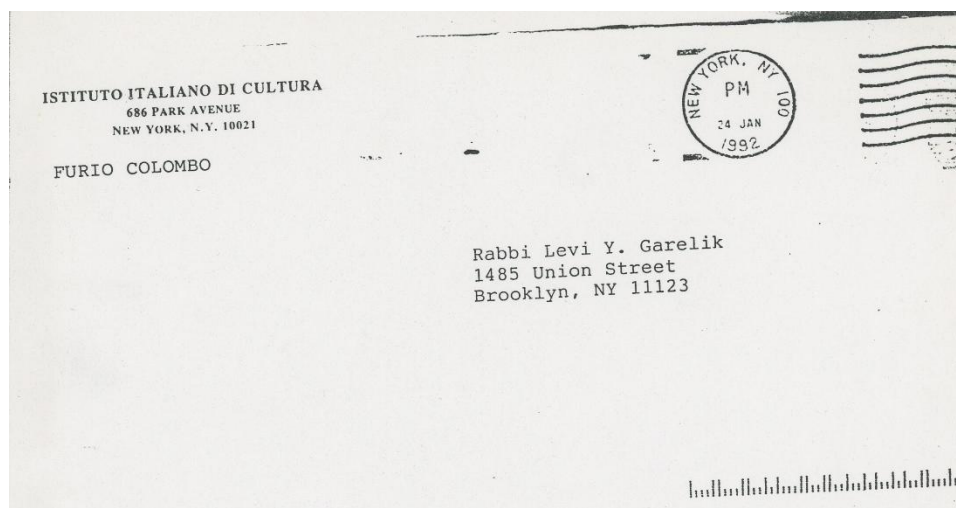
Prime Minister Andreotti will be in town on March 10. I plan to offer a cocktail reception or a luncheon at the Italian Cultural Institute. Either events would be around 12.00 noon.

I do not know Prime Minister's complete schedule yet for that day. However, I want to be sure that you will be able to attend. Please let me know.

Most cordially yours,

Furio Colombo

FC/cvr

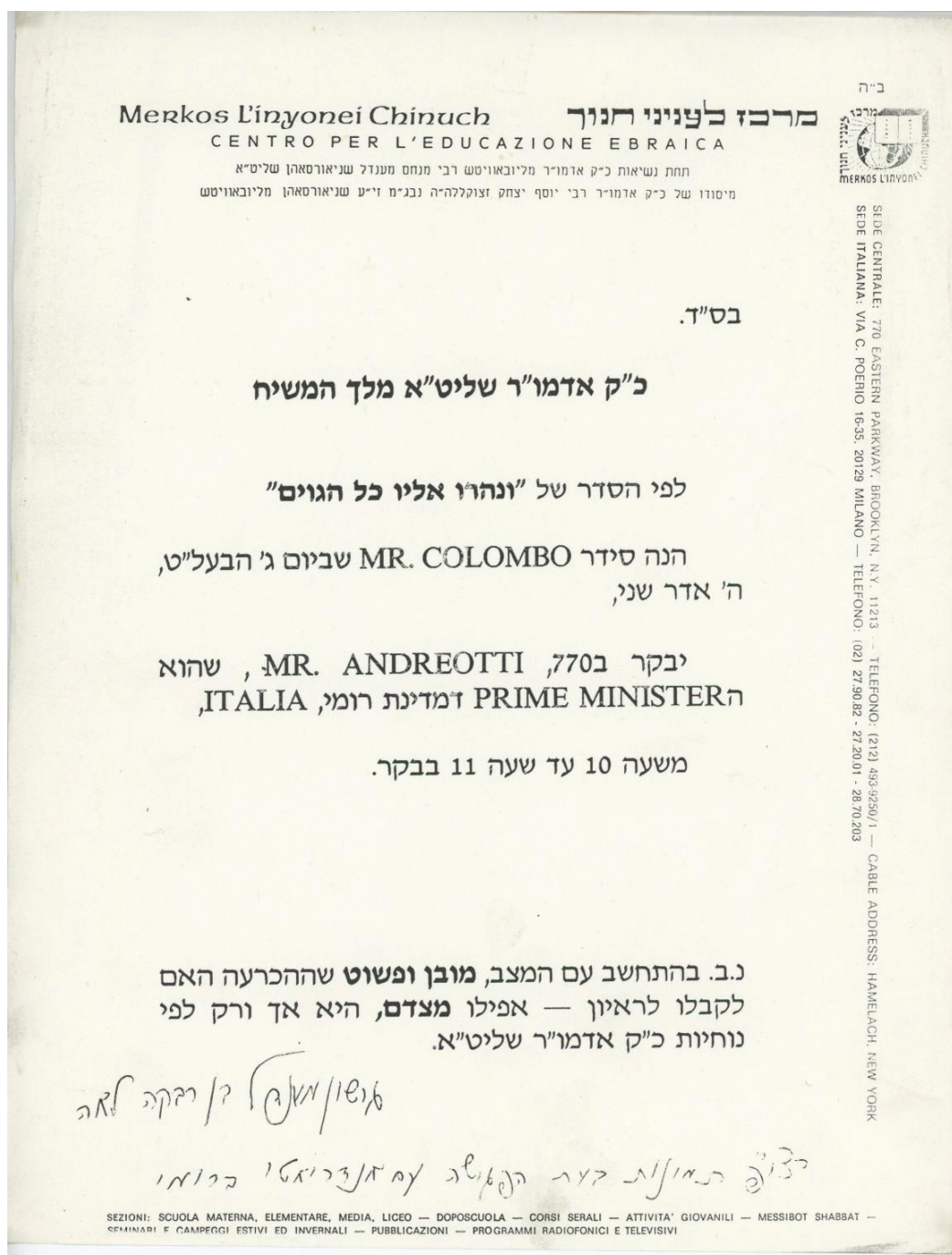
על כולם הי' מוסכם ש:

א. הרבי יהי' המחליט אם לקבלו לפגישה.

ב. שעד יום לפני זה **אף אחד** (חוץ מהקרובים ביותר לפרשה זו) לא ידע מכל זה מפני כבודו של הרבי (ולהבדיל - של אנדריוטי): כי אם ח"ו תקרה איזו תקלה או שינוי וכו' זה לא יהי' לכבודו של אף א'.
חוץ מהרבי והמזכירות אף אחד לא ידעו מכל הסיפור.

אחרי שהכל הי' מסודר, אני פחדתי לכתוב לרבי את כל הענין כי לא ידעתי אם דבר כזה הוא לרצון ק' של הרבי כי זו הפעם הראשונה שראש ממשלה לא יהודי מגיע לרבי וכו' - אז עשיתי כמו שאני עושה כל פעם בכגון דא: מסרתי את כל הענין לאבא שהוא יטפל בזה....

כשסיפרתי הכל לאבא, לשמחתו של אבא לא היו גבולות והוא מיד ישב וכתב מכתב לרבי, המצורף למטה.

לפועל, אחרי שקרה מה שקרה בכ"ז אדר א' נמנו וגמרו במזכירות וכו' שאין שום מצב שהרבי יוכל לפגוש אותו. מ"מ עז רצוני ה' שמ"מ הוא יבוא ל770 אפילו אם הוא לא יראה את הרבי אבל כולם יעצו אותי לא לעשות את זה. והתקפתי לדעת הרוב.

כמובן, שכשאנדריאוטי הגיע לנוא יארק, מר קולומבו ביקש ממני לבוא להאירוע שלכבודו הוא הגיע (ב NY University), הלכתי (עם אבא) למנהטן לאירוע, ונפגשנו שמה והוא נתן לי מתנה שהביא עבור הרבי וכו' ועוד חזון למועד. והעיקר שנזכה להתגלות תיכף ומי"ד ממ"ש ולהיעוד של ונהרו אליו כל הגוים.

אילן יוחסין של הכלה מרת שטערנא שרה שתחי'

לה) רחבעם המלך	א) אדם הראשון
לו) אביהו המלך	ב) שת
לז) אסא המלך	ג) אנוש
לח) יהושפט המלך	ד) קינן
לט) יהורם המלך	ה) מהללאל
מ) אחזיהו המלך	ו) ירד
מא) יהואש המלך	ז) חנוך
מב) אמציהו המלך	ח) מתושלח
מג) עזריהו (עוזיהו) המלך	ט) למך
מד) יותם המלך	י) נח
מה) אחז המלך	יא) שם
מו) חזקיהו המלך	יב) ארפכשד
מז) מנשה המלך	יג) שלח
מח) אמון המלך	יד) עבר
מט) יאשיהו המלך	טו) פלג
נ) יהויקים המלך	טז) רעו
נא) יכניהו המלך	יז) שרוג
נב) השר שאלתיאל	יח) נחור
נג) פדיה	יט) תרח
נד) זרובבל	כ) אברהם אבינו
נה) משולם	כא) יצחק אבינו
נו) חנניה	כב) יעקב אבינו
נז) ברכיה	כג) יהודה
נח) חסדיהו	כד) פרץ
נט) ישעיהו	כה) חצרון
ס) עובדיה	כו) רם
סא) שכניה	כז) עמינדב
סב) שמועיה	כח) נחשון
סג) נעריה	כט) שלמון (שלמה)
תקופת התנאים	ל) בועז
סד) חזקיה	לא) עובד
סה) התנא נתן דצוציתא	לב) ישי
סו) ר' הונא	לג) דוד המלך
סז) ר' עקוב	לד) שלמה המלך
סח) ר' נחום	

סט) ר' יוחנן
ע) ר' שפט
עא) ר' ענן
עב) ר' הונא
עג) ר' נתן
עד) ר' נחמיה
עה) ר' עוקבן דעוציטא
עו) ר' אבא
עז) ר' ספרא
עח) מר זוטרא
עט) רב כהנא
פ) רב גוריא
פא) מר בוסתנאי
פב) רב יעקב
פג) רבה מגיס
פד) רב נחמיה
פה) רב אבדימא
פו) רב פנחס
פז) רב חצוב
תקופת הגאונים
פח) רב שמואל גאון
פט) רב יהודה (יהודאי) גאון
צ) רב חנינא (חנניא) גאון
צא) רב שרירא גאון
צב) רב האי גאון
תקופת הראשונים והאחרונים
צג) הרה"ג ר' יוסף מרומי
צד) הרה"ג ר' יחיאל
צה) הרה"ג ר' אברהם
צו) הרה"ג ר' עזריהו
צז) הרה"ג ר' יחזקאל
צח) הרה"ג ר' לעמיל
צט) הרה"ג ר' עזריהו
ק) הרה"ג ר' אליהו

קא) הרה"ג ר' יוסף
קב) הרה"ג ר' נחמן
קג) הרה"ג ר' קלונימוס קלמן
קד) הרה"ג ר' לייביש
קה) הרה"ג ר' אלעזר
קו) הרה"ג ר' ירחמיאל
קז) הרה"ג ר' ארי' זאב
קח) הרה"ג ר' יעקב
קט) הרה"ג ר' בצלאל מפוזנא
קי) הו"ח ר' יהודה ליוואי - המהר"ל הזקן
קיא) הרה"ג ר' בצלאל מוורמיזא
קיב) הרה"ג ר' חיים מוורמיזא
קיג) הרה"ג ר' בצלאל מפוזנא
קיד) הרה"ג ר' שמשון אב"ד קרמניץ (אחי המהר"ל מפראג)
קטו) הרה"ג ר' אברהם
קטז) בלונקאטש אב"ד קאריץ
קטז) מרת היצל אשת הרה"ג ר' יוסף מווילנה
קיז) הרה"ג ר' יהושע חריף
"מגיני שלמה"
קיח) אשת הרה"ג ר' אברהם הלוי מקראקא
קיט) הרה"ג ר' שמואל הלוי אב"ד מזריטש
קכ) הרה"ג ר' יהושע הלוי אב"ד סימיטין
קכא) הרה"ג ר' שאול הלוי אב"ד סימיטין
קכב) אשת הרה"ג ר' נתן נטע כהנא-שפירא אב"ד וודסלאב
קכג) הרה"ג ר' ישראל כהנא-שפירא אב"ד וודסלאב
קכד) הרה"ג ר' יחיאל כהנא-שפירא מירושלים
קכה) מרת שרה אשת הרה"ג ר' יונה פודהורצר מצפת
קכו) הרה"ג ר' אברהם אשר שמואל פודהורצר
קכז) מרת רחל אשת ר' מנחם הלוי קליין מירושלים
קכח) הרה"ח ר' ירחמיאל בנימין הלוי קליין
קכט) מרת חנה אשת הרה"ח ר' לוי יצחק שי' גרליק
קל) הכלה מרת שטערנא שרה שתחי'

לזכות

החתן הרה"ת מנחם מענדל

והכלה שטערנא שרה

שיחיו שפירא

•

יה"ר שיבנו בית בישראל

בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה

כפי שהם מוארים במאור שבתורה

זוהי תורת החסידות

לנחת רוח כ"ק אדמו"ר

•

נדפס ע"י ולזכות הוריהם

הרה"ת הרב שניאור זלמן ומרת חנה רבקה שיחיו שפירא

הרה"ת הרב לוי יצחק ומרת חנה שיחיו גרליק

זקניהם

הרה"ת הרב יהודא ליב והרבנית תרצה שיחיו שפירא

הרה"ת הרב משה הלוי והרבנית מנוחה קריינדל שיחיו קליין

הרבנית בתי' תי' גרליק

הרבנית לאה תי' קליין

הרבי מסדר קידושין

בחתונת הסבא ו- תבלחט"א - הסבתא של הכלה

הרה"ח הרה"ת ר' גרשון מענדל וזוגתו הרבנית בתיה גרליק